O'ZBEKISTON ... INV.№

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2003 йил 24 январь, №21-22 (3133-3134) Жума

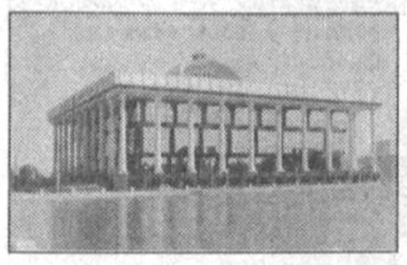

Олий Мажлисда

Инсон манфаатлари йўлида

Кеча Олий Мажлисда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ҳузуридаги Эксперт Кенгаши ўзгартирилган таркибининг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ислоҳотларни чуқурлаштириш шароитида фуқаролар мурожаатлари билан ишлашни такомиллаштириш, Омбудсман фаолиятини янада кучайтириш масалалари кўриб чиқилди.

Йиғилишда таъкидландики, Омбудсман Олий Мажлиснинг қўмиталари ва комиссиялари билан бир қаторда қонунчилик иши, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, қонунлар ижросининг парламент назоратини олиб боришда фаол иштирок этмоқда. Шунингдек, ўз фаолиятида янги иш услубларини кенг жорий қилаётир.

Омбудсман ҳузурида бир неча йилдан бери асосан адвокатлардан ташкил топган эксперт гуруҳи самарали иш олиб бормоқда. Эндиликда ана шу гуруҳ Эксперт Кенгашига айлантирилди. Омбудсман экспертлари жамоатчилик асосида иш олиб бориб, мурожаатларни ўрганиш, ҳал этишда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) фаолиятига кўмаклашаётган ташкилотларнинг амалий ёрдамини ҳис қилиб турибдилар.

Йиғилишда Омбудсман билан ҳамкорликда иш олиб бораётган ташкилотлар – Бош прокуратура, Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши, адвокатура, шунингдек, суд ва адлия органлари вакилларининг чиқишларида фуқароларнинг мурожаатлари, ариза ва шикоятларини ўз муддатларида ўрганиш ва ҳал этишнинг аҳамияти катта эканлиги таъкидланди.

Эксперт Кенгаши йиғилишида суд, ҳуқуқ-тартибот органлари, вазирликлар ва ташкилотлар, инсон ҳуқуқлари бўйича демократик институтлар, илмий муассасалар ва ўқув юртлари, нодавлат ташкилотлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

Ўз мухбиримиз.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

Халқимизнинг кўп асрлик илмий-маданий меросини чуқур ўрганиш, ёшларнинг маънавий-маърифий савиясини юксалтириш, таълим тизимини илғор илм-фан ютуқлари асосида такомиллаштириш, жаҳон андозаларига мос фундаментал тадқиқотлар олиб боришни таъминлашда Ўзбекистон Миллий университетининг алоҳида ўрни бор.

Талабаларнинг ўқув, илмий-услубий, маданий-маърифий масалаларга оид адабиётлардан фойдаланиши учун ҳар бир факультет ҳузурида 12 мингдан 60 мингтагача дарслик, қўлланма ва бошқа ўқув материалларига эга алоҳида кутубхоналар ташкил этилгани диққатга сазовордир. Университет марказий кутубхонасида эса дунёнинг деярли барча мамлакатларида нашрдан чиққан дарсликлар мавжуд. Кутубхона ҳузурида махсус компьютер маркази очилган. Талаба топа олмаган китобини шу ернинг ўзида "Интернет" орқали ўқиб чиқиш имкониятига эга. Бундай қулайликларни яратишда хорижий олий ўқув юртлари, хусусан, Англия Экстер университетининг ёрдами катта бўлмоқда.

Университет ректори, академик Тўрабек Долимов ЎзА мухбирига маълум қилишича, талабаларнинг фаоллигини ошириш ва билимга эҳтиёжини қондириш мақсадида бу ерда турли фанлар бўйича тайёрланган дастур, маъруза матнлари, қўлланма ва дарсликлар бепул тарқатилади. Уларни талабаларга ўз вақтида етказиб бериш мақсадида замонавий технология билан жиҳозланган еттита ресурс маркази ташкил этилган.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг иккинчи, яъни сифат босқичи натижаларига эришиш мақсадида ўқув жараёнида талабалар, магистр ва аспирантлар илмий ишга тобора кенгроқ жалб этилмоқда. Илмий-тадқиқот ишларининг ривожида университетда 120 га яқин грант, 60 га яқин шартнома, ривожланган давлатларнинг турли университетлари билан ҳамкорликда тузилган лойиҳалар мавжудлиги катта аҳамиятга эга.

Шу ўринда Франциянинг қатор салоҳиятли университетлари билан ҳамкорликда олиб борилаётган изланишлар яхши самара бераётганини алоҳида таъкидлагим келади. Мустақиллигимизнинг дастлабки йиллариданоқ Франциянинг Юқори Альзас университети билан имзоланган шартномада математика соҳасида илмий ҳамкорликни йўлга қўйиш ҳақида келишилган эди. Ҳамкорлик натижаси ўлароқ, физика-математика фанлари доктори, профессор Мирсаид Орипов француз олимлари билан биргаликда табиатда учрайдиган турли чизиқсиз жараёнларнинг математик модулларини яратиш ва компьютерда моделлаштиришга оид мақолалар тўпламини нашрдан чиқарди.

Шунингдек, Ренн-2 университети билан ТАСИС/ТЕМПУС дастури доирасида 1996-1998 йилларга мўлжалланган "Тарих" лойиҳаси ишлаб чиқилди. Лойиҳага биноан йигирмадан ортиқ талаба ва аспирант Ренн-2 университетида таълим олди. Машҳур француз олими, Париж-Сорбонна университети доктори Ж.Ришарнинг юртимизда меҳмон бўлиб, ёшларимиз билан учрашув ўтказиши эса унинг тарих фанига оид йирик китоби ўзбек тилига таржима қилиниб, талабаларга дарслик сифатида тақдим этилишига туртки бўлди.

2002 йил сентябрида Париж-Сорбонна университети ректори, жаноб Жорж Молинье ташрифи ўзаро ҳамкорликнинг янада кенгайишига сезиларли ҳисса қўшди. Келишувга биноан алоқаларнинг янги шакллари юзага келди. Икки мамлакат олимлари томонидан математика, фалсафа, тарих, филология соҳасида қўшма илмий анжуманлар ўтказилиб, қатор экспедициялар уюштирилди.

Табиий фанларга ихтисослашган факультетлар билан Франция университетларининг илмий ходимлари ҳамкорлиги натижасида кўплаб мақолалар тайёрланмоқда. Дидро жамғармаси совринига сазовор бўлган филология фанлари доктори Афтондил Эркинов ҳозир Париждаги Шарқшунослик институтида илмий тадқиқот ишлари олиб бормоқда.

Ҳулкар СОДИҚОВА.

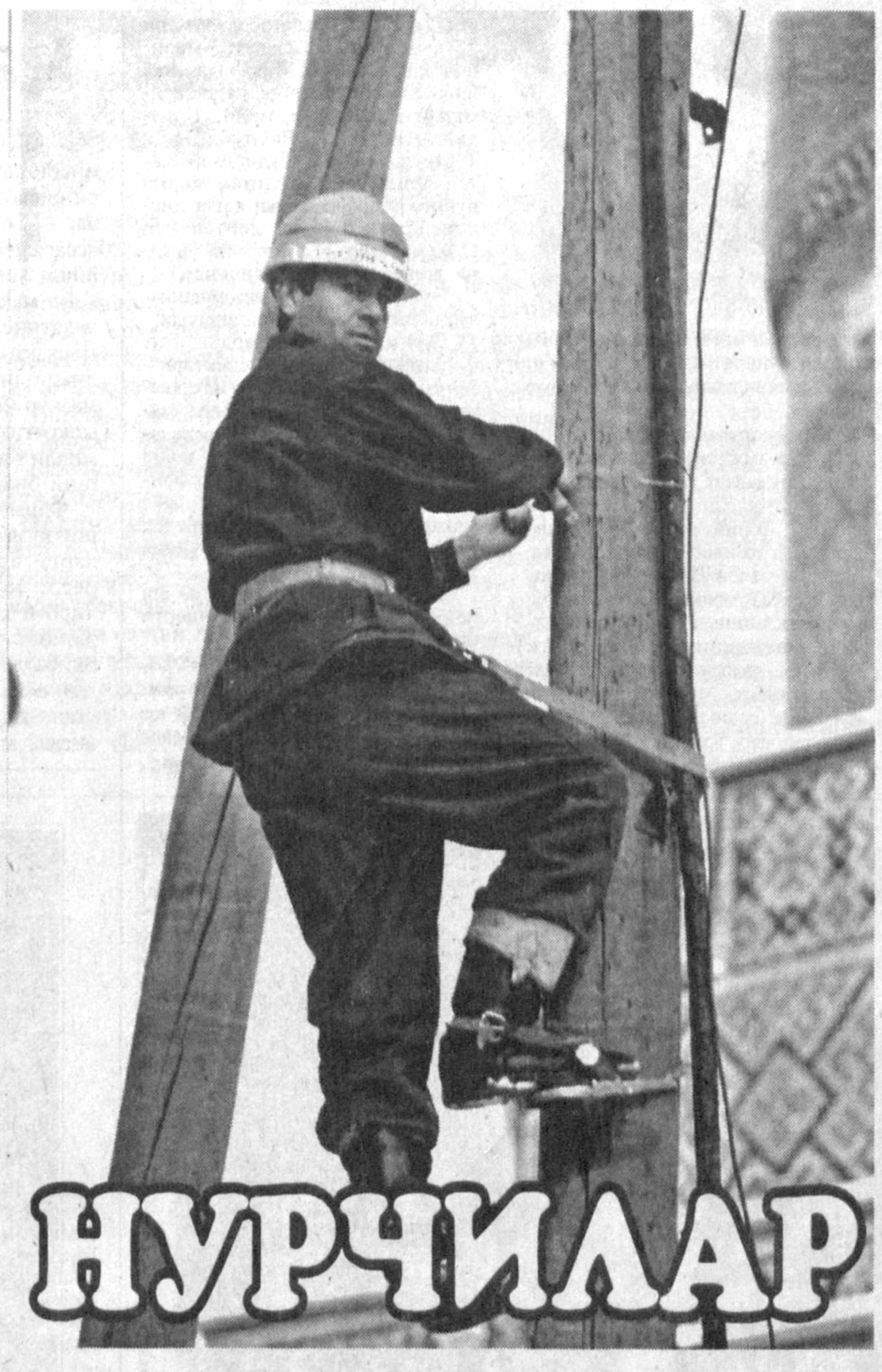

НУРЧИЛАР

Кечамизни ёруғ, тунимизни нурафшон этувчилар – шу нурчилар. Халқимиз турмуш тарзини яхшилаш, мунтазам ёруғлик билан таъминлашда уларнинг меҳнатлари самараси янада аниқроқ билинади. Зеро, бирор соатгина эмас, ҳатто бир неча дақиқалар электр қувватидан мосуво бўлишни зулмат билан қиёслагудек бўламиз. Шу боис нурга, ёруғликка не етсин, деймиз.

Самарқанд вилояти электр тармоқларининг шўъба корхонаси жамоаси айни кунларда аҳолига электр қуввати етказиб бериш борасида кўнгилдагидек ишларни амалга оширмоқда. Улар ўтган йили қарийб 150 километр масофада турли кучланишдаги электр линияларини ишга туширишди. Шунингдек, ҳар хил кучланишдаги 183 та трансформатор ҳам ўрнатишди. Ахир улар нурчилар-ку...

СУРАТДА: электр чилангари Ўткир Йўлдошев.

Тоҳир НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган сурат.

ҲИНДИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ҒОЛИБ ЎЗБЕК ЎҚУВЧИЛАРИНИ ҚУТЛАДИ

Ҳиндистонда Шанкар Халқаро болалар мусобақаси ташкилотининг 2002 йилги мусобақалари якуни эълон қилинди

Жаҳоннинг юздан ортиқ мамлакатида истиқомат қиладиган мактаб ўқувчилари чизган расмлари ва ёзган иншолари билан ушбу мусобақада иштирок этдилар. Мусобақа ҳайъати 160 мингта ана шундай ижод намунаси билан танишиб чиқди. Унинг натижаларига кўра, 1076 нафар иштирокчи ушбу мусобақанинг турли мукофотлари соҳиби бўлишди.

Улар орасида 16 нафар ўзбекистонлик мактаб ўқувчиси ҳам бор. Юртдошларимизнинг ўн беш нафари чизган расмлари учун, бир нафари эса ёзган иншоси учун ғолиблар рўйхатидан жой олиб, мазкур мусобақанинг кумуш медаллари ва ёрлиқларига сазовор бўлди. Таъкидлаш жоизки, 2000 йилда ўн уч нафар, 2001 йилда эса ўн нафар ўзбекистонлик мактаб ўқувчиси ушбу мусобақада ғолиб деб топилиб, танловнинг олтин ва кумуш медаллари совриндорлари бўлишган эди. Бу йил ҳам юртдошларимиз ижодига мансуб иншо ва суратлар "Шанкар болалар санъати намуналари" журналининг 53-нашри саҳифаларидан жой олди.

Яқинда Деҳлидаги муҳташам FICCI Auditorium маданият саройида Шанкар Халқаро болалар мусобақасининг 2002 йил ғолибларига мукофотларни топшириш маросими бўлиб ўтди. Мукофотларни Ҳиндистон Республикасининг президенти Абдул Калам топширди. Ўзбекистонлик ғолиб ўқувчиларнинг мукофотларини мамлакатимизнинг Ҳиндистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси И. Мавлонов тантанали равишда қабул қилиб олди ва Ҳиндистон президентига миннатдорлик билдирди.

Шанкар Халқаро болалар мусобақаси ўзига хос тарихга эга. 1949 йили Шанкар ўзининг Ҳиндистонда чоп этиладиган "Шанкар ҳафтаномаси" номли нашри орқали ёшларга кутилмаган совға сифатида пойтахтда расм чизиш ва иншо ёзиш бўйича болалар мусобақаси ўтказилишини эълон қилди. Унда беш ёшдан ўн олти ёшгача бўлган минг нафар бола қатнашди. Сўнгра ушбу мусобақа дунёнинг барча мамлакатлари болалари учун очиқ, деб эълон қилинди. Шу тариқа Шанкар Халқаро болалар мусобақаси дунё узра тилга тушди. Ушбу халқаро ташкилот, мана, 53 йилдирки, жаҳон болалари учун севимли бўлиб қолган мусобақаларни ўтказиб келади.

Шуҳрат УМИРОВ, «Жаҳон» АА, Деҳли.

Беминнат хизмат

Ҳадемай кўклам эшик қоқишини, ўшанда деҳқонларнинг бош қашишга ҳам вақтлари бўлмаслигини яхши билган Сирдарё вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси ходимлари яхши бир ташаббус билан чиқишди. Хўжалик ва оталиқ ташкилотлари билан шартномалар тузиб, юзлаб механизатор, сувчи ва фермерларни шифохоналарда даволай бошладилар. Бунда уларга поликлиникаларда сақланаётган касаллик тарихи ва бошқа ҳужжатлар асос бўлди. Ана шундай тиббий тикланишга муҳтож бўлган минг нафардан ортиқ қишлоқ хўжалик ходимлари бугунги кунда ўз саломатликларини тиклаб олдилар. Бошқарма мана шундай тадбирни келгусида ҳам давом эттиришни режалаштирган.

Ўз мухбиримиз.

На ҳужжати, на рухсатномаси бор

хусусий ошхона, фирма ва корхоналар кимники?

Ғайрат Пармоновнинг хусусий ошхонаси Юнусобод туманидаги «Юнусобод универсал бозори»нинг ўртасида савлат тўкиб турибди. Хўрандаларнинг кети узилмайди. Қачон қараманг, 14 ўриннинг ҳаммаси банд. Ёлланган йигитлар тинмай қозон кавлашади. Шунга яраша пуллар ҳам капалакдек ёғилаверарди.

Солиқчилар рейд ўтказаётганлигини эшитиб, Ғайрат хушёр тортди. Чунки ошхонанинг ишкали кўп эди. У икки йилдан бери фаолият кўрсатаётган бўлишига қарамай, ҳали бирор ерда рўйхатдан ўтмаган. Шу боисдан ўринлар учун қатъий солиқ белгиланмаган, хизматчилар даромад солиғи тўламай келишарди. Ўз-ўзидан равшанки, ошхонада назорат касса машинасини ўрнатиш ҳам ҳеч кимнинг хаёлига келмаганди.

Юнусобод тумани давлат солиқ инспекцияси ходимлари ошхонада савдо қоидалари қўпол равишда бузилаётганлигини, бу ҳолат Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 13 октябрдаги 483-сонли қарори талабларига зид эканлигини бир қарашдаёқ пайқашди. Сирлар очилгач, Ғайрат ўзини минг оҳангта солиб кўрди. Лекин найранглари ўтмади. Тўпланган ҳужжатлар қонуний чора кўриш учун туман прокуратураси ҳузуридаги солиқ ва валютага оид жиноятларга қарши курашиш бўлимига юборилди. Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилди.

Туманда ҳужжатсиз ва рухсатсиз фаолият кўрсатаётган фақат Ғайратнинг ошхонаси эмасди. Солиқ хизмати ходимлари рейд давомида «Алоқачи Лир» масъулияти чекланган жамиятига қарашли дўкон ҳам савдо қилиш ҳуқуқини берувчи махсус рухсатномасиз ишлаётганлигини аниқладилар. Жамият раҳбари Раҳимжон Маҳмудов фуқаро Муҳаммадрашод Газатураев билан жиноий тил бириктириб, ҳужжатсиз дўконда савдо ишларини бошлаб юборган экан. Дўконда назорат касса машинаси ўрнатилмагани боис савдо тушуми жамият раҳбари ва сотувчининг киссасига тушиб кетаверарди. Суриштирув давомида яна кўпгина ҳуқуқбузарликлар аниқланиб, Р.Маҳмудов ва М.Газатураевга нисбатан жиноят иши қўзғатилди. Шундай қора кун «Арқадашлар» хусусий фирмаси директори А.Алимова ва бош ҳисобчи Л.Ишмуҳамедова бошига ҳам тушди. Улар 2000 йилда бажарилган 493 минг сўмлик, 2001 йилда бажарилган 55 миллион 545 минг 871 сўмлик ишни яшириб, солиқ тўлашдан бўйин товлагани аниқланди. Бундан ташқари, товар айланмасидан тўланиши лозим бўлган 2 миллион 551 минг сўмлик ягона солиқни ҳам тўламай келганидан бўйин товлай олмади.

Фирма раҳбарларининг юқори ташкилотларга бу ерда ишловчиларнинг 50 фоизи ногиронлар, деб берган ахбороти ҳам текширув пайтида ёлғон бўлиб чиқди. Шундан сўнг фирмага нисбатан 17 миллион 243 минг 191 сўмлик қўшимча солиқ, молиявий жарима ва пеня ҳисобланди ва ушбу ҳолат юзасидан суриштирув ишлари олиб борилмоқда.

Солиқ тўлашдан бўйин товлаб келаётган «Янги талқин» хусусий корхонаси ҳам солиқчилар текширувидан сўнг сув юзига қалқиб чиқди. Корхона 2001 йил бошида ташкил этилган бўлиб, 2002 йил март ойигача унга таъсисчи Абдуқаҳҳор Холиқов раҳбарлик қилиб келган эди. Март ойидан бошлаб эса Аҳмад Матвалиев раҳбарликни қўлга олган. Ҳар иккала раҳбар ҳам бухгалтерия ҳисоби ва корхона бош китобини юритиш билан мутлақо қизиқмаганлар. Пировардида 24 миллион 145 минг 800 сўмлик солиқ тўланмай қолганлигига баҳона топиша олмади.

Текширув давомида корхона бўйича тўланмаган солиқ суммаси аниқлангач, унга молиявий жарима ва пеня суммалари қўлланилди. Корхонадан жами 50 миллион 11 минг 670 сўм ундириб олишга қарор қилинди. Солиқ қонунчилигини қўпол равишда бузган фирма раҳбари А.Матвалиев ва таъсисчи А. Холиқовга нисбатан эса жиноят иши қўзғатилди. Қонунбузарлар энди тавбаларига таянган бўлсалар, ажаб эмас.

Жасур НОСИРОВ, Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати бош мутахассиси.

«Ташаббус»дан мақсад шуки...

Қашқадарёда Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун ўтказилаётган «Ташаббус-2003» кўрик-танловининг туман, шаҳар ва вилоят босқичларига тайёргарлик ишлари қизғин давом этмоқда. Вилоят ҳокими шу ҳақда фармойиш қабул қилди. Унга кўра, «Энг яхши тадбиркор», «Энг яхши фермер», «Энг яхши ҳунарманд» йўналишлари бўйича кўрик-танлов ўтказилади. Шунингдек, «Энг яхши тадбиркор аёл», «Энг яхши технология учун», «Энг кўп маҳсулот экспорт қилган корхона», «Энг самарали лойиҳа», «Энг интизомли солиқ тўловчи», «Энг ёш тадбиркор», «Маҳалланинг обод бўлиши учун ҳисса қўшган тадбиркор» йўналишлари бўйича ҳам кўрик ўтказилади, ғолиблар рағбатлантирилади.

Сўнгги хабарлар

Исроиллик офталмологлар — юртимизда

Ўзбекистоннинг соғлиқни сақлаш ва тиббиёт соҳасида Исроил билан ҳамкорлиги анъаналарга ва бой тажрибага эга. Ҳозир эса юртимизга Исроилдаги "Телль-а-шомер" Миллий офталмология марказининг етук офталмолог жарроҳлари ташриф буюрган.

Шуни қайд этиш лозимки, мазкур ўзига хос кўчма офталмология госпитали Исроил Ташқи ишлар вазирлиги ҳузуридаги "МАШАВ" Халқаро ҳамкорлик маркази ҳамда Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ташкил этилган эди.

Кўчма госпитал ўз ишини Қашқадарё вилоятининг Қарши ва Шаҳрисабз шаҳарларида бошлади. Ҳар куни катарактани олиб ташлаш ва сунъий кўз гавҳарини жойлаштириш бўйича 10-15 жарроҳлик амали ўтказилмоқда. Исроиллик мутахассислар сафари Тошкентда, Ўзбекистон офталмологлари учун уюштирилган турли кўз касалликларига дучор бўлган беморларни даволаш учун фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларидан фойдаланиш бўйича тажрибалари ўртоқлашганидан сўнг ниҳоясига етади.

Назокат УСМОНОВА, ЎзА мухбири.

Тортиқ

Кимдир катта тўй қилиб, дастурхонга хилма-хил таомлару ноз-неъматлар қўйиб, обрў орттирмоқчи бўлади. Бу ҳолни улар ўз кўнгилларида ҳиммат, саховат, дея ўйлашлари мумкин. Бироқ ҳақиқий саховат, ҳақиқий одамийлик миннатдан йироқ, раҳмат илинжидан анча узоқ бўлмоғи шарт.

Гулистон шаҳридаги 27-сонли «Меҳрибонлик уйи» директори Светлана Давлатова бизга қўнғироқ қилиб, шундай деди: «Шароф Рашидов туманининг «Бахмал» ширкат хўжалигида яшовчи Салима ая Избўтаева болаларга атаб иккита қўй ва совға-саломлар топшириб кетибди. Мен ишда йўқ эдим. Бундай инсонлар кейинги йилларда кўпайиб бормоқда. Салима аяга ўхшаган инсонларга бизнинг миннатдорчилигимизни етказиб қўйсангиз...»

Мана шу қўнғироқдан сўнг асл саховат мартаба учун, обрў учун қилинмаслигига, балки у юрак тубидаги эҳтиёж ҳислари туфайли пайдо бўлишига ишонч ҳосил қилади одам.

Алиқул ХОНИМҚУЛОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Ҳомийларга раҳмат

Яқинда Навбаҳор туманидаги Арабхона маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудидаги фермерлар Фирдавсий номли умумтаълим мактаби жорий ҳисобига доимий равишда баҳоли қудрат маблағ ўтказиб туришга қарор қилишди.

«Салом», «Туркманбобо», «Арабхона», «Наврўзгул», «Кароматилло» каби фермер хўжаликлари ҳозироқ 50-100 минг сўмдан тортиқ қилишди. Натижада мактабнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ўқувчиларни дарсликлар, ўқув қуроллари билан таъминлашда сезиларли силжишлар бўлди.

Қишлоқдаги ҳар бир илм даргоҳининг ўз ҳомийлари бўлганига не етсин!

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

СУВНИ КИМЛАР ЛОЙҚАЛАТАЯПТИ?
Қалбаки ҳужжатлар кимларга панд берди, кимларга қувонч улашди? 2-бет

ҚИШНИНГ ҲАР КУНИ ҚИЛИҚЛИ
Биз уни қандай енгиб ўтаяпмиз? Бу саволга газетхонлардан келаётган шикоят хатлари асосида жавоб топишга интилдик 4-бет

СЎНГГИ МИНА ПОРТЛАТИЛАДИ
Жорий йилнинг 8 февраль куни Синасахитио шаҳрида бош вазир Дзюнъитиро Коидзуми Японияниинг пиёдаларга қарши сўнгги минасини портлатади. 5-бет

«ШАХМАТ МАЛИКАСИ ЎЗБЕКИСТОНДАН ЧИҚСА...»
«...Стелла Унтеллани жуда қисқа вақтда мот қилдим. Отни қурбон қилганимдан сўнг Стелла сўзсиз мағлубият ҳолатига тушиб қолди». 7-бет

БИРОВНИНГ АШУЛАСИ
«...Ё тавба, бунақасини ҳеч кўрмагандим. Бировнинг таҳоратига намоз ўқиш, дейдилар бунинг отини». 8-бет

ШАРАФЛИ ВА МАСЪУЛИЯТЛИ КАСБ СОҲИБЛАРИ ТАНЛОВИ

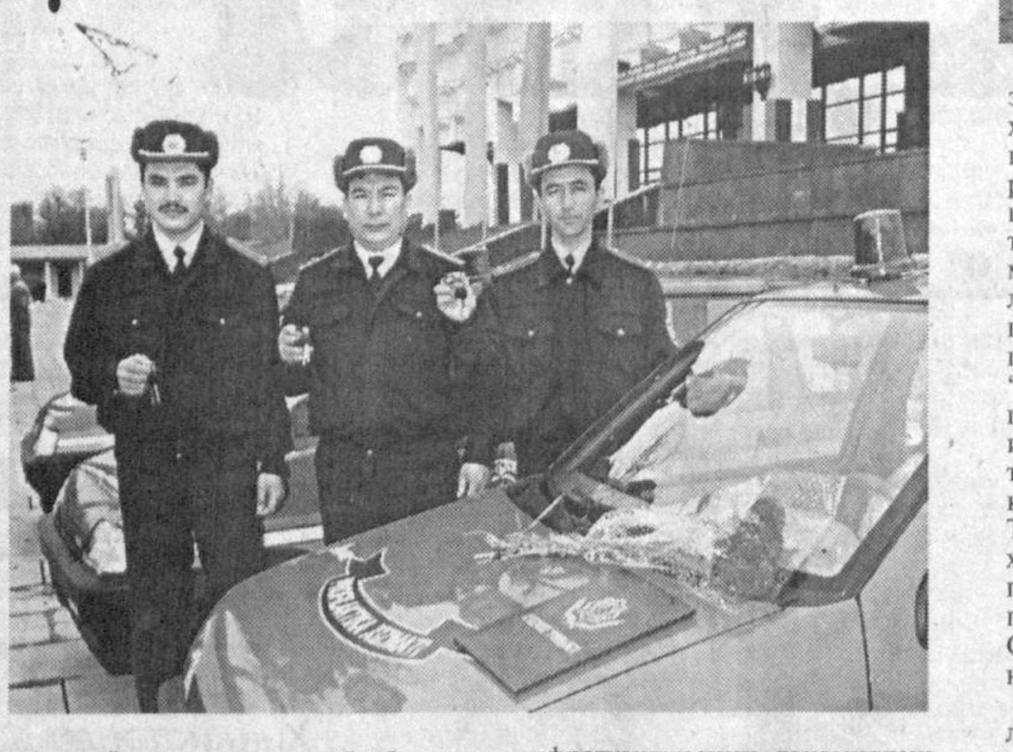

Юртимиз тинчлиги ва осойишталигини сақлашда маҳаллаларда ташкил этилган милиция таянч пунктларининг ҳиссаси салмоқли бўлаётир. Замонавий усулда барпо этилаётган милиция таянч пунктларида профилактика инспектори ҳамда ички ишлар идораларининг бошқа тармоқ хизматлари билан маҳалла оқсоқоли, посбонлар, тарбиячи-педагог, яраштирув ва келиштирув комиссияси, хотин-қизлар қўмитаси ҳам ҳамкорликда иш олиб бормоқда.

Милиция таянч пунктлари аҳолининг ўзига хос маданий-маърифий масканига ҳам айланаётир. У ерда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш маркази, кутубхона фаолият кўрсатади. Спорт-соғломлаштириш майдончаси эса ёшларнинг севимли дам олиш жойи ҳисобланади.

Профилактика инспекторининг вазифаси жуда шарафли, айни пайтда ўта масъулиятли ҳамдир. Унинг билим ва тажрибаси, касб одоби, муомала маданияти, жанговар тайёргарлиги катта аҳамиятга эга. Бунда Юртбошимизнинг ички ишлар идораларининг энг қуйи бўғини бўлган милиция таянч пунктларида ҳар томонлама етук, халқ билан ишлашга билими, тажрибаси, ақл-идроки етадиган жонкуяр профилактика инспекторлари бўлишига алоҳида эътибор қаратиш борасидаги кўрсатмаларига қатъий амал қилинмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги тизимидаги "Намунали милиция таянч пункти" кўрик-танлови бу борада тўпланган илғор тажрибаларни тарғиб қилиш, аҳоли ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Мазкур кўрик-танловнинг республика босқичи якунланди.

Шу муносабат билан пойтахтимизнинг "Туркистон" саройида профилактика инспекторларининг элимиз тинчлиги ва осойишталигини сақлаш борасида маҳалладаги жамоатчилик вакиллари билан ҳамкорликда олиб бораётган ишларининг ўзига хос сарҳисобига бағишланган тантанали анжуман бўлиб ўтди.

Уни Бош вазир ўринбосари, Милиция таянч пунктлари инфратузилмасини такомиллаштириш бўйича мувофиқлаштириш комиссияси раиси Ҳ.Кароматов очди.

Мамлакатимизда кучли фуқаролик жамиятини шакллантиришда нодавлат ташкилотлар, хусусан, маҳалланинг аҳамияти беқиёс. Жорий йилнинг Президентимиз томонидан Обод маҳалла йили деб эълон қилиниши фуқаролар манфаатларини ҳар томонлама муҳофазалашни янада мустаҳкамлаш, маҳалланинг ҳаётимиздаги ҳамда ёш авлодни Ватанга садоқат ва муҳаббат, миллий истиқлол ғояларига содиқлик руҳида камол топтиришдаги ўрнини янада юксалтиришга қаратилгандир.

Тадбирда Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани "Феруза" маҳалласидаги 75-милиция таянч пункти (профилактика инспектори, милиция лейтенанти Ж.Эргашев), Самарқанд шаҳар Темирйўл тумани "Тонг" маҳалласидаги 46-милиция таянч пункти (профилактика катта инспектори, милиция капитани М.Асроров), Наманган вилояти Давлатобод тумани "Тўқувчи" маҳалласидаги 3-милиция таянч пункти (профилактика инспектори, милиция катта лейтенанти Ш.Мукаррамов), Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл тумани "Гулистон" маҳалласидаги 1-милиция таянч пункти (профилактика катта инспектори, милиция лейтенанти С.Жумамуратов) биринчи ўринни эгаллагани эълон қилинди.

Ғолибларга "Тико" автомашиналарининг калитлари топширилди.

Шунингдек, тадбирда "Энг фаол профилактика инспектори", "Энг осойишта ва обод маҳалланинг оқсоқоли", "Энг фаол маҳалла посбони", "Энг фаол педагог-тарбиячи", "Энг фаол вояга етмаганлар билан ишлаш профилактика инспектори", "Энг фаол маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раиси" номинациялари бўйича ҳам ғолиблар аниқланди.

Тадбир санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг катта концерти билан ниҳояланди.

Беҳзод НОРБОЕВ,
ЎзА мухбири.
Рашид ГАЛИЕВ ва
Муҳаммад АМИН
олган суратлар.

Фармон ва ижро

Президентимиз Ислом Каримовнинг "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг ўн йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Фармони эркин фуқаролик жамияти барпо этилаётган мустақил давлатимизда демократиянинг умуминсоний тамойиллари устуворлигининг яна бир ўзига хос намойиши, бағрикенглик ва адолатнинг юксак ифодаси бўлди.

Тошкент шаҳрида жойлашган аёллар колониясида тегишли органлар томонидан мазкур Фармон ижроси бекаму кўст бажарилишига алоҳида эътибор берилмоқда. Бу ҳужжатга биноан ҳибсхонадаги кўплаб аёллар озод этилиб, оиласи, фарзандлари бағрига қайтаётир.

Оиласига қайтаётган аёллар

— Бу Фармон бағрикенглик ва инсонпарварликнинг юксак намунаси сифатида кенг эътироф этилмоқда, — деди Жазони ижро этиш муассасаларида қонунларга риоя этилиши устидан назорат бўйича Тошкент махсус прокурори, адлия маслаҳатчиси Баҳром ЭРМАТОВ. — Дарҳақиқат, халқимизга хос кечиримлилик фазилатига асосланган мазкур Фармон ўзида жаҳондаги демократик ҳуқуқий тажриба ва ўзбек миллий анъаналарини уйғунлаштиргани билан аҳамиятлидир.

Фармонда жазодан озод этилиши кўзда тутилганлар орасида аёлларга алоҳида эътибор берилган. Зеро, аёл ҳар бир оилада хонадон чироғи ҳисобланади. Билиб-билмай жиноят кўчасига кириб қолган ва оқибатда озодликдан маҳрум қилинган аёлларнинг кўпчилиги жазони ўташ жараёнида хатоларини чуқур англаб етишига кўп гувоҳ бўлганмиз. Уларнинг қайта жиноят йўлига кириши камдан-кам учрайди.

Ўтган давр мобайнида Фармон татбиқ этилиши мумкин бўлган юзлаб маҳкумалар озод этилди. Бу жараён давом этмоқда.

— Кеч бўлса-да, кўзларим очилди, — дейди озодликка чиқиш арафасида турган жиззахлик Нигора Салимова (У 6,5 йилга озодликдан маҳрум этилган эди). — Бу ерда ўтган 1,5 йилдан ортиқ вақт мен учун катта сабоқ бўлди. Юртбошимизнинг мен каби адашганларга ғамхўрлик кўрсатиб, авф этганлари учун ўзимни юртимдан бир умр қарздорман, деб ҳисоблайман. Яна бир неча кундан кейин уйимга, меҳрибон онамнинг бағрига қайтаман. Ҳалол меҳнат қилиб, жамиятимизга фойда келтириш ниятидаман.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎзА мухбири.

Хабарлар оқимидан

Ўзбекистон ҳақида фотоальбом

Самарқанддаги халқаро тинчлик ва бирдамлик музейига Германиядан ажойиб совға келди. Немис тадқиқотчиси Габриэл Келлер йўллаган ушбу совға — фотоальбом "Ўзбекистонда хотин-қизлар маданияти" деб номланади. Мазкур альбом немис, француз, инглиз ва ўзбек тилларида тайёрланган бўлиб, мамлакатимиз аёлларининг ижтимоий ҳаётда тутган ўрни ҳақида ҳикоя қилади. Шунингдек, альбомда Самарқанднинг тарихий обидалари, вилоятда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишларига ҳам алоҳида урғу берилган.

Исроил элчиси — Қашқадарёда

Исроилнинг республикамиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Цви Коэн Литант Қашқадарёга ташриф буюрди. Элчи жаноблари вилоят кўз касалликлари шифохонасида бўлиб, исроиллик жарроҳлар Дэн Сакс ва Эммануэл Швайлбнинг ишларини кузатди. Катаракта хасталигига чалиниб, кўз гавҳарини алмаштириш учун жарроҳ ёрдамига муҳтож бўлган беморлар билан суҳбатлашди. Суҳбатда меҳмон мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик бундан кейин янада ривожланишини таъкидлади.

Меҳмон Шаҳрисабз шаҳрида ҳам бўлди.

Чумчуқ сўйса ҳам...

Жарқўрғон туманидаги ширкат хўжаликлари ва фермерлар уюшмаси деҳқонлари «Чумчуқ сўйса ҳам қассоб сўйсин», деган мақолга амал қилиб, чигит экиш сеялкалари таъмирини «Туман машина-трактор парки» ҳиссадорлик жамияти усталарига топширишди. Ахир, таъмир дегани тўртта мурватни маҳкамлаб, ранги ўчган ускунага бўёқ суркаб қўйиш эмас-да. Биронта кичик қисм етишмай қолса, иш тўхтаб тураверади.

МТПда бўлса имкон бор: сеялканинг лопус, кордон каби кўплаб қисмлари тайёрланади.

Жарқўрғонлик пахтакорлар бу йил 11215 гектар ерга бир ҳафта — ўн кун ичида чигит экишни туғаллашни режалаштиришган. Шу боис усталар мавжуд 132 та сеялкани пухта таъмирдан чиқариш учун қизғин меҳнат қилмоқдалар.

«Халқ сўзи»
мухбирлари.

БОЗОР озор бўлмасин!

Бозорга кираётган одамнинг хаёлида бир ўй айланаверади: арзонроқ, сифатлироқ нарсалар харид қилсам-у, иқтисод қилинган пулга кичкинамга бирон-бир ширинлик олсам, чакки бўлмасди-да... Тўрхалтани қўлтиқлаб, ҳардамхаёл билан бозорга қадам қўяр экансиз, дафъатан: «Ака, арава керак эмасми?» деган сўз фикрингизни остин-устин қилиб ташлайди. Сиз эҳтиёжим йўқ, дея дастлаб сабзавот расталари оралаб нарх-наво билан қизиқасиз. Ана, картошка нархи чўнтакни чақади. Айниқса, бу ерда аксарият хотин-халажлар савдо қилаётгани, улар уялмай-нетмай харидор ҳақига хиёнат қилаётгани, имон, инсофга дарз кетаётгани ташвишли ҳолдир.

Бир сотувчи аёлдан сўрадим: «Опа, картошка ҳам помидорга ўхшаб тугадими?» У нима деди денг: «Буни уни эккан деҳқондан сўранг». Замона зайли билан «олибсотар» ибораси истеъмолдан чиқиб кетмоқда. Аммо бозорда деҳқонни учратиш амримаҳол. Бечора деҳқон йил бўйи меҳнат қилиб, етиштирган маҳсулотини даланинг ўзида сув текинга улгуржи бозорга ташувчиларга сотиб юборади. Улар ўз ўрнида катта бозорларда савдо қилувчи «деҳқонлар»га улашади. Сўнгра кичик бозорчаларда «тирикчилик» қилаётганлар ҳам бу насибага шерик бўлади. Эътибор беринг, битта деҳқон нечта одамнинг қорнини тўйғазаяпти? Бунга энди маҳсулотни бозорга келтирган ҳайдовчи, бозорнинг паттачиси, эшикбони, тарозибони ва бозор-ўчарга аралашиб юрган «ўғрию, тўғри»ни қўшсак, қанча одам деҳқоннинг «елкасида» ўтирганини билиш қийин эмас. «Ҳар қадамда бир бозор, пулинг қайдин кўпайсин? Ҳар қадамда бир мозор, одам қайдин кўпайсин?» деган гап бежиз айтилмаган экан-да...

Бозорни айланаркансиз, унда яна битта иллат одат тусини олганига гувоҳ бўласиз. Айтайлик, бирон маҳсулот сотиб олишни кўзлаб, сотувчидан нархини сўрасангиз, фалон сўм, деб айтади. Сиз «Сал арзонроқ қилинг», десангиз, «Ўзимизга ҳам қимматга тушган», деган жавобни эшитасиз. Сабзавот ёки гўшт маҳсулотлари билан савдо қилувчилар эса, «Тўғри, нархимиз пича қиммат, лекин молимиз тоза, бунинг устига килосини ҳам тўғрилаб берамиз», дейишади. «Ана, холос» дейсиз-у, ҳам бўйидан, ҳам энидан ураётган сотувчиларнинг мушугини «пишт» дейдиган мард борлигига ишонмай, ўз йўлингизда кетаверасиз.

Картошка сотаётган аёлдан 5 килограмм картошка тортиб беришини сўрадим. У уст-бошимга бир қараб олди-да, ишга киришди. Тортаётган тарозиси стандарт талабларга жавоб беради, яъни бозор тарозихонасидан ижарага олинган. Палланинг тош қўйилган қисми картошка тўла қопга яқин қилиб қўйилган. Сотувчи нимадандир ҳаяжонланар эди. Сал энгашиб қарасам, чап оёғини тарозининг биқинига тиқиб олибди. Сотиб олган маҳсулотимни чамалаб кўрсам, чўғи камроқ. «Қани, охири нима билан тугаркин?» деб картошкани кўтарганча назорат тарозига қараб кетдим. Тортиб кўрсам, бир килою уч юз грамм кам. Қайтиб борганимда ҳалиги аёлнинг ўрнида мактаб ўқувчиси ёшидаги бир қиз турарди. Ундан «Опанг қани?» деб сўрадим. У эса, «Қанақа опам, мен бозорга дадам билан келганман», деди. Қизчадан беш-олти қадам узоқлашиб, турп олмоқчи бўлган эдим, сотувчи йигит менга қарата: «Ака, боплаб кетдими! — деди. — Билсангиз, анави сизга картошка сотган аёлнинг қизи. У ҳам онасига ўхшаб тарозидан уришнинг роса ҳадисини олган. Тунов куни бир одамнинг ҳақига хиёнат қилган экан, урмади-ю, лекин бўралатиб сўкканини бутун бозор эшитди. Шунақаларнинг касрига яхшилар ҳам эл назлида ёмонга айланиб қолмоқда...»

Бурунги замонларда бировнинг ҳақига хиёнат қилган одамни қозининг олдига судраб борганлар. Агар айби тасдиқланса, «тўйдим» дегунча дарра билан сийланган. Ҳозир-чи? У, нари борса, жарима тўлаб қутулиб кетаверади... Шундай бўлгач, хиёнатчи тавбасига таянмайди-да.

Яна бир масала. Пойтахт бозорлари орасида «Фарҳод» бозори катталиги ва маҳсулотларнинг кўплиги жиҳатидан етакчи ўринни эгаллайди. Лекин бу ерда санитария аҳволининг ёмонлиги, назорат тарозиларининг камлиги, ҳар ким билганича савдо қилаётганини кузатасиз. Жумладан, гўшт расталарини оралаганимизда, қип-қизил ичак-чавоқ, калла-поча, қази-қарталарни кўриб, ажабландик. Бу ҳақда бозор ҳудудидаги ветеринария лабораторияси бўлими бошлиғи З.Баҳромов «Эплай олмаяпмиз. Мана, бугун милиция санитария бўлимидан 25 нафар ходим чақиртирдик», деб ўзини оқлашга уринди.

Сиз нима дейсиз?

Бозор маъмурияти жойлашган бинони топиш ҳам осон эмас. Сабаби — у бозор ҳудудидан анча четроқда, яъни баланд уйнинг биринчи қаватида жойлашган. Хонага кириб борар эканмиз, ҳайратимиз ошди. Кираверишда териб қўйилган стол-стулларга қараб бўлмайди, латтаси йиртилиб, пахтаси чиқиб ётибди...

Ана шу муаммолар хусусида бозор директорининг муовини Ҳ.Нажимовга айтганимизда, у киши шундай жавоб қилди:

— Маблағ етишмаяпти, шаҳар ҳокимлиги кредит беришни тўхтатиб қўйган.

«Кредит йўқ» деб қўл қовуштириб ўтириш билан иш битмаслиги аён. 1800 савдо ўрнига эга бозордан тушаётган тушум қаерга кетаяпти?

Бозорнинг озода, саранжом-саришта бўлганига нима етсин! Бу борада «Миробод» деҳқон бозори бошқаларга ўрнак бўла олади. Бу ерда тартиб-интизом ҳам кўнгилдагидек. Демак, ҳар бир бозорда савдо-сотиқни яхшилаш, аҳволни тузатиш унинг маъмурияти ва жамоасига боғлиқ. Шунда бозорларда антисанитария ҳолатига йўл қўйилмайди, сотувчиларнинг кўполлиги, танти йигитчаларнинг бозорнинг ўртасигача машинасини ҳайдаб кириши, харидор ҳақига хиёнат, ностандарт тарозилардан фойдаланишга барҳам берилади. Бир сўз билан айтганда, бозор харидор учун озорга айланмайди.

Саидолим ҲАЙДАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Фарғона туманидаги нон ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти ўзининг мазали печенье, ширинликлари ва нон маҳсулотлари билан аҳолига манзур бўлмоқда.

— Ҳар ойда 7 тоннага яқин печенье маҳсулотлари ишлаб чиқараяпмиз, — дейди булочка цехи бошлиғи Салим Маҳмудов. — Тайёр маҳсулотлар эса, асосан, боғча ва мактабларга етказилмоқда. Шунингдек, тумандаги қишлоқ фуқаролар йиғинининг ҳар бир ҳудудида нoввойхоналар ташкил қилинган. Ҳозир уларнинг сони 28 тага етди.

Суратда: ишчи Қизлархон Камолова.

Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎзА) олган сурат.

Журналист суриштируви

Сувни кимлар лойқалатаяпти?

Фельетон ўрнида

- ***Олти йилдан кейинги субутсизлик***
- ***Қалбаки ҳужжатлар кимларга панд берди, кимларга қувонч улашди?***
- ***Бебурд буйруқлар***
- ***Хўжалик судидагиларнинг айтгани айтган, дегани деганми?***
- ***Сувни лойқалатганлар сувдан қуруқ чиқиб қолаверса-я?***

Андижон шаҳридаги 14-савдо дўкони тилга олингудай бўлса, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш вилоят бошқармаси ва вилоят хўжалик судидаги мутасаддилар сергак тортадиган бўлиб қолишган.

Нега дейсизми? Унда эшитинг.

Бундан роппа-роса саккиз йил муқаддам шаҳардаги 2-саноат моллари савдо ташкилотига қарашли ушбу дўконни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш масаласи меҳнат жамоасининг умумий йиғилишида кўриб чиқилганди. Уни савдо соҳасида узоқ йиллар мобайнида меҳнат қилган, амалда шу дўконда мудир вазифасида ишлаётган Қ. Баҳромовга хусусийлаштириб беришга қарор қилинди. Бу ҳақда давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш вилоят бошқармасининг 690-рақамли буйруғи чиқарилиб, Қ.Баҳромовга 1994 йилнинг 15 апрелида 002744-сонли давлат ордери берилди. Шундай қилиб, мулкдорлар сафи яна бир тиниб-тинчимас, фидойи инсон ҳисобига кўпайди.

Орадан олти йил ўтди. Мулкдорга "кўз" тегди. Дўконга девор-дармиён ҳовлида яшовчи Эркинжон Тошматов "Дўконнинг ўрни отамдан қолган жой, шунинг учун унинг ярмини менга берасан", дея туриб олди. Натижа чиқмагач, у мазкур дўконда бир йилча сотувчилик қилган Розия Мирзаназаровани қидириб топди. Шундан кейин бир пайтлар дўконнинг хусусийлашувига бажонидил рози бўлган Розия Қурбонбой ака номига "Ўшанда тўрт миллион сўм-купон пул берганман, пулни Эркинжон Тошматовдан қарзга олганман", деб ариза битди. Уларнинг ёнига давлат мулки бошқармасида ҳуқуқшунос бўлиб ишлаётган Маъмуржон Тўйчиев ҳам қўшилди. Шу тариқа ушбу "учлик" томонидан ҳужжатларни расмийлаштириш бўйича янги-янги "ихтиролар" яратилди.

Уларнинг "ихтиролар"ига кўз югуртириб чиққан мулк бошқармаси раҳбарлари ўйлаб ҳам ўтирмасдан, 2000 йилнинг 14 июнида вилоят хўжалик судига даъво аризаси билан чиқди. 40 варақдан иборат бу даъво аризасида, жумладан, шундай дейилганди: «1994 йил 15 апрель куни жамоа мулкига тайёрланган ҳужжатларга аҳамият берилмасдан **(Ким аҳамият бериши керак? Ўзлари раҳбар бўлган ташкилотдаги масъуллар эмасми? —** таъкид бизники), жамоа тўлаган пулларни **(масалан ким, қачон тўлаган, ўша пулларни? —** О.Ш.) ҳам қўшган ҳолда жамлаб, шу дўкон мудири Баҳромов Қурбон ўзининг номидан 49-квитанция билан 84.200 сўм-купон, 2-рақамли квитанция билан 7.959.700 сўм-купон ва 50-квитанция билан 463.300 сўм-купон, жами 8.423.000 сўм-купон пулни тўлаб, 002744-сонли муваққат давлат ордери олган. Юқоридагиларга асосан, мулкий ҳуқуқни тасдиқловчи муваққат давлат ордерини бекор қилиб, жамоа мулкига айлантиришингизни сўрайман".

— Бу ишни хўжалик суди, гарчи ўзларига тааллуқли бўлмаса-да, мазмунан кўриб чиқишди, — дейди собиқ мулкдор. — Даъвогар ўзи қабул қилган қарорни бекор қилиш учун даъво аризаси билан судга чиқиши мантиққа тўғри келмайди-да. Чунки дўконни хусусийлаштириш тўғрисидаги қарор ва ордер даъвогарнинг ўзи томонидан қабул қилиниб берилган. Бунда жавобгарнинг, яъни менинг ҳеч бир айбим йўқ бўлиб, жавобгар сифатида жалб этилганим асоссиз эди.

Бироқ қонун яловбардорлари, хусусан, судья Э.В.Эм жаноблари мулкдорнинг эътирозларини инобатга олмади. «Ҳой, барака топгурлар, ўртада катта миқдорда олди-бердиларинг бор экан, олти йил аввал қаерда эдиларинг? Борди-ю, шундай бўлган тақдирда ҳам, пул олиб, пул берганларингни тасдиқловчи нотариус ҳужжати қани? Бас, шундай экан, бу масалага фуқаролик ишлари бўйича суд аниқлик киритади», дея эслатиб қўйишни ҳам ўзига эп билмади.

Оқибатда нима бўлди?

— Норозилигимга қарамасдан, суд жараёни бошқа тилда олиб борилди, — ҳикоя қилади Қурбон Баҳромов. — Хўжалик суди раисига "Барча ҳужжатларим ўзбек тилида битилган, судья Эм жаноблари ўзбекчани яхши тушунмас экан, мен бўлсам ўз фикрларимни рус тилида яхши тушунтиролмайман, шу боис бошқа судья тайинлашингизни сўрайман", деб ариза битдим. Аммо хўжалик судидагилар ҳам бир сўзли, айтган жойидан кесадиганлар тоифасидан экан, аризамга ёзма равишдаги жавобни ҳам айнан рус тилида қайтаришди.

Қолаверса, судья тақдим этилган қалбаки ҳужжатлардаги сўзлар бошқача хат ва сиёҳ билан ёзилганлигини билиб ва кўриб турсада, бунга қонуний баҳо бермади.

Суд мажлиси эса тўлалигича рус тилида ўтди. Тилни яхши билмаслигим ва тушунмаслигим суд жараёнида анчагина панд берди. Аниқроғи, судда сўзларимга қулоқ ҳам солишмади. Уларга битта нарса керак: уям бўлса, дўконни Э.Тошматовга олиб бериш, менга ёзилган ордерни бекор қилиш эди. Ниятларига етишди — ордерни мендан тортиб олдилар.

Шундай қилиб, хўжалик иши бўйича вилоят судининг 2000 йил 14 августдаги 2-149-рақамли қарори билан Қ.Баҳромовга берилган ордер бекор қилинди. Худди ўша йилнинг 18 сентябрида эса мулк бошқармаси ўзининг жамоа мулки мақомидаги ҳуқуқни тасдиқловчи 1674-сонли давлат ордерини Тошматовлар қўлига тутқазди.

Собиқ мулкдорга айланган Қ.Баҳромов ҳам тинч ўтирмади. Сохталаштирилган ҳужжатлар билан ўзида сақланаётганларини солиштириб, оқ билан қорани ажратиб беришни сўраб, вилоят ички ишлар бошқармасининг эксперт-криминалистика бўлими мутахассисларига мурожаат қилди. Экспертлар хулосасига кўра, Р.Мирзаназарова бошлиқ "учлик»нинг кирдикорлари фош этилди.

Шундан кейингина 14-дўконни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш бўйича расмийлаштирилган ҳужжатларни ўрганиш юзасидан комиссия ташкил этилиб, масала қайта кўриб чиқилди. Мулк бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари С.Маҳмудов раислигидаги ушбу комиссия эса 2001 йил 7 июлдаги хулосасида "дўкон қонуний равишда хусусийлаштирилган», деган тўхтамга келди.

Шу ўринда савол туғилади: дўкон қонуний хусусийлаштирилган экан, у ўз эгасига қайтарилдими?

Йўқ.

Яна югур-югур, қоғозбозликлар бошланди. Ниҳоят, бу масалага республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ҳам аралашишига тўғри келди. Қўмита раиси Ў.Исмоиловнинг 2002 йил 26 апрелдаги 78к -ЛС-сонли буйруғида 1674-сонли ордерни бекор қилиш, уни расмийлаштирган ходимларга нисбатан маъмурий жавобгарлик чоралари кўриш алоҳида таъкидланди.

Бу орада мазкур иш юзасидан қайта текшириш ўтказган вилоят прокуратураси ҳам 2002 йилнинг 19 июлида мавжуд камчиликларни бартараф этиш бўйича тақдимнома киритди. Мана, ўша ҳужжат:

"Қ.Баҳромов аризаси юзасидан ўтказилган текширишда бошқарма томонидан мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, савдо, маиший хизмат кўрсатиш корхоналарини хусусийлаштириш ҳамда ҳуқуқий аҳамиятга эга ҳужжатларнинг сақлаш тартибини белгиловчи қонунчилик талаблари бузилаётганлиги аниқланди. 14-сонли савдо дўконини хусусийлаштириш билан боғлиқ бўлган барча ҳужжатлар ўрганилиб, тегишли хулоса берилди. Қонунчилик талабларига кўра, давлат ордери ҳақиқий мулк эгасига берилишини таъминлашингизни сўрайман.

Н. ҚУРБОНОВ,
вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари, адлия маслаҳатчиси».

— Ҳақиқат бор экан! — тақдимномани қўлимизга тутқазар экан, кўзларида ёш қалқиди мулкдорнинг.

Бироқ Қурбонбой аканинг қувончи узоққа чўзилмади. Сабаби — иш яна айланиб келиб, хўжалик судига бориб тушганди. Афсуски, судья И.Долимов ҳамма нарсани кўриб-билиб туриб, яъни юзакиликка йўл қўйган ҳамкасбларининг камчиликларини тўғрилаш ўрнига "Даъвогар Қ.Баҳромовнинг ишни қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги аризаси рад этилсин", деган мазмунда ажрим чиқариб юборди.

Нега?

"Иш материалларидаги даъвогар Қ.Баҳромовнинг номидан ёзилган аризада жамоага ёки Қ.Баҳромов номига хусусийлаштириш аниқ кўрсатилмаган ва бундан ташқари, ариза Баҳромов томонидан имзоланмаган, — дейилади ажримда. — Шунга қарамасдан, Қ. Баҳромовнинг номига мулкка эгалик қилиш ҳақидаги давлат ордери берилган".

Наҳотки, шундай бўлса?! Мана, қўлимизда собиқ мулкдорнинг 1994 йил 30 мартда мулк бошқармасига ёзган аризасининг нусхаси. У ўша йилнинг 1 апрелида 1674-рақам билан рўйхатга олинган. Имзо эса, албатта, қўйилган. Мулк бошқармаси билан мулкдор ўртасида 13 апрель куни тузилган шартнома-битимда ҳам ҳар икки томоннинг имзоси ва муҳри мавжуд. Меҳнат жамоаси йиғилиши баённомасида ҳам айнан шундай қилинган. Наҳотки, қилни қирқ ёриши керак бўлган судья жаноблари ўша имзолардан кўз юмса?! Уларни кўриб туриб, кўрмасликка олса?! Мақсад нима ўзи?!

Тўғри, йиғилиш баённомасида дўконни кимнинг номига расмийлаштириш аниқ кўрсатилмаган. Бу ўша йиллари ҳозиргидек мукаммал ҳужжатларнинг ягона шакли (бланка)ни тайёрлай билмаганларнинг хатоси эмасми? Деярли барча ҳужжатлар Қ.Баҳромовнинг мулк эгаси эканини эътироф этгани ҳолда, баённомада биргина сўзнинг ёзилмай қолиши ҳисобига уни сарсон-саргардон қилиш инсофданми?

Хийлагина катта майдонни эгаллаган дўкон, мана, бир неча йилдирки, ҳувиллаб ётибди. У — на жамоаники ва на мулкдорники. Эгасиз дўкон эса тобора абгор бўлаётир.

Уч йилгача чўзилган можаро қачон ечим топади? Сувни кимлар лойқалатишаяпти? Ўша можарога сабабчи бўлган туҳматчилар нима учун қонун олдида жавоб бермасликлари керак?

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Сурат ва сийрат

Тангир фермер айтадики...

Оёғига хром пойабзал, елкасига қимматбаҳо костюм кийиб, бўйнига чиройли галстук таққан, қўллари темирдай, кулгилари гулдураган одамга бир ҳамкасбим термулиб қолди-да, сўнг ундан «Ростдан ҳам сиз фермермисиз?» деб сўради.

— Нима, ўхшамаяпманми фермерга? — деди у саволга-савол билан жавоб қайтариб.

— Раисларга... пулдор одамларга ўхшар экансиз...

Бу гапдан фермер завқи тошиб кулиб юборди.

— Тўғри топдингиз. «Анҳор» фермер хўжалигининг раҳбари жаноб Тангир Ҳакимовман, — деди.

— Фермер бўлиб, нима ишлар қилдингиз? — деб ҳамкасбим қўлига қоғоз-қалам олди.

— «Анҳор»имизнинг очилганига ўн йил тўлди, — деди фермер ҳикоясини бошлаб. — Қорамолларимиз ўнтагина эди. Бугунгача юзтага етказдик. Пахтадан 42 центнер, ғалладан 60 центнердан ҳосил олдик. Ўн беш аъзомиз бор. Ойига уларга йигирма минг сўмдан маош беряпмиз. Тўртта тракторимиз, шунча енгил машинамиз ҳам, ана, саройда турибди.

— Ютуқларингиз — ўзингизники, — деди мухбир фермернинг айтганларини қоғозга тушириб. — Маҳаллангизга қандай ёрдам кўрсатаяпсиз?

— Маҳалламизнинг номи — «Гултепа». Қишлоқ кўчаларининг икки километрини асфальтладик. Қумқўрғон шаҳри марказида гузар қурдик. Энди маҳалла гузарини қураяпмиз, учта дўкон, дорихона, чойхона очамиз. Шу йилнинг ёзида битади бу ишимиз ҳам.

— Мактабга-чи?

— Мактабга... Бир гуруҳ болалар яқинда олдимдан чиқиб қолишди. Улардан «Китоб-дафтарларинг қани?», деб сўрадим. Деярли ҳаммасида биттадан дафтар бор экан. Тўрт-бешта фан машғулотларини шу битта дафтарга ёзиб боришар экан. Ўша дафтарни камзулларининг ён чўнтакларида олиб юришар экан. Сўнг «Ёзишга ручкаларинг борми?», деб сўрадим. Ўнта боланинг тўрттасида ручка йўқ! Болани айблаб бўлмайди. Лекин шу тартибда ўқиётганларга стипендия тайинлаб ҳам бўлмайди.

Айтмоқчиманки, таълим-тарбия соҳасидаги хўжакўрсинчиликни батамом йўқотмоқ керак. Шу ҳақда ўйласам, фермерликни ташлаб, ўқитувчи бўлиб ишлагим келади.

— Режаларингиз...

— Олдин ишларим ҳақидаги гапларимни тугатиб олайин-да, — дейди фермер. — Масалан, ўтган йили давлатга сотган пахтамизнинг пулидан банкдаги ҳисоб рақамимизга 700 минг сўм тушибди. Транш пули. Нефть маҳсулотига ва ўғитга йўналтирилган пул. Қаранг, шу икки маҳсулотни берадиган идора ҳам мендан қарздор. Устига устак, уларга яна пул ўтказмоғим лозим... Шарт эмиш. Траншга пул ўтказиш бўлса, ишлар зув-зув. Эркин рақамга пул тушириш деса, изидан ойлаб қув-қув. Ҳисоб-китоб ишлари, айниқса, пул муомаласи муаммоларини йўлга қўймасдан туриб, бошқа хўжалик юмушларимизни изга тушириш қийин. Ҳатто, мумкин эмас.

Энди режаларимизга тўхталсам, ер майдонимизни яна ўн гектарга кенгайтирдик. Мен юқорида хусусий дорихона, хусусий дўкон ҳақида эсладим. Эҳтимол, маҳаллада хусусий шифохона, спорт мажмуи, эҳтимол, хусусий мактаб очармиз. Тўғри, кўйлак тикиш цехини ташкил этамиз, деган гап жўнроқ кўринади. Лекин маънавият тармоқлари ҳам қилни қирқ ёрадиган одамлар қўлига тушса, қандай бўларди, дейман-да. Ахир, юзта сигирни боқишдан кўра, ўнта қайсарроқ болани муносиб тарбиялаш мураккаброқми, дейман-да...

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қишлоқ инфратузилмаси

Дўрмонни шаҳарча дейсиз

Қадимий Карманадан ўн чақирим йўл юрсангиз, худди янги шаҳарчага кириб бораётгандек ҳис этасиз ўзингизни. Бу — Дўрмон қишлоғи. У ўн битта катта-кичик маҳалладан иборат бўлиб, ҳудуди 35 минг квадрат метр, 1345 хонадонда 7259 киши истиқомат қилади. Меҳру оқибатда, вафо-садоқатда бу одамларга етадигани йўқ, десак, муболаға бўлмайди. Устига устак, бир-биридан меҳнатсевар, бир-биридан дилкаш. Киндик қонлари тўкилган жойнинг обрўсини ошираётганлар ҳам ана шу меҳри дарё кишилардир. Қувончлар ҳам, ташвишлар ҳам ўртада, ҳар бир масала бамаслаҳат ҳал этилади. Тўй-маъракалар ва ҳашарларда ҳамжиҳатлик янада яққолроқ сезилади. Шу туфайли сўнгги икки йил мобайнида мавжуд хонадонлар тўлиқ газлаштирилди, телефон ва ичимлик суви билан таъминланди. Кўчалар асфальтланиб, кенгайтирилди, ҳар бирида ўнлаб янги иморатлар қад ростлади. Ошхона, чойхона, дорихона, кутубхоналар, клуб, стадион, маданий-маиший хизмат шохобчалари барпо этилди. Иккита икки қаватли мактаб янгидан қурилиб, замонавий ўқув анжомлари билан жиҳозланди. Уларда ҳозир икки минг нафарга яқин қишлоқ фарзандлари таълим олаётган бўлса, қишлоқ врачлик амбулаториясида кунига 15 киши ётиб даволанаётир. Беморларга, шунингдек, қишлоқ врачлик пункти ҳам хизмат кўрсатаяпти. 4 та болалар боғчасида эса қарийб 300 нафар кичкинтой тарбияланмоқда.

Қишлоқ фуқаролар йиғини котибаси Тамара Ҳайдарованинг айтишича, кичик корхоналар сони ҳам ўнтага етиб қолди. Айниқса, Равшан Рўзиев раҳбарлигидаги мармар силлиқлаш корхонасининг довруғини теварак-атрофдагилар ҳам яхши билишади. Яна бир тадбиркор Келдиёр Ашуров пишиқ ғишт ишлаб чиқаришни йўлга қўйган. Қишлоқдагина эмас, балки Карманa ва Навоий шаҳарларидаги ўнлаб уйлар ҳам ана шу ғиштдан бунёд этилаяпти. Шунингдек, ганчкор Фурқат Ражабов, тандирчи Карим Жумаев, чевар Шаҳзода Равшанова, сандиқсоз ака-ука Исроил, Исмоил ва Ислом Эргашевлар, бешиксоз Сами Омонов, қандолатчи Мухтор Тоировларнинг фаолиятлари ҳам таҳсинга лойиқ. Улар аҳолининг ана шу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжини қондириш билан бирга, қишлоқ инфратузилмасини шакллантиришга ҳам ҳисса қўшмоқдалар.

Обод маҳалла йилида қишлоқда яна кўплаб бунёдкорлик ишларини амалга ошириш мўлжалланмоқда. Хусусан, тадбиркор Суюн Яллаев маблағи ҳисобига оталар чойхонаси, бир неча савдо дўкони, маиший хизмат шохобчалари ишга туширилади. Яқинда эса қишлоқ аҳли ҳашар усулида 6 километр узунликдаги Дўрмон ариғини тозалади. Янги боғ-роғ яратиш, йўл ва ариқ четларига мевали дарахт, гул ва терак кўчатларини экиш юмушларига ҳам қизғин тайёргарлик кўрилаяпти. Демак, Дўрмон қишлоғи янада кўркамлашиб, тағин-да обод бўлади.

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Яхшидир аччиқ ҳақиқат

Кичик ва ўрта бизнес:

СУНЪИЙ ҒОВЛАР

Ривожланган мамлакатлар тажрибасидан маълумки, кичик ва ўрта корхоналар йирик корхоналарга нисбатан бирмунча афзалликларга эга. Улар бозор талаби ва таклифидан келиб чиққан ҳолда қисқа муддатда маҳсулот ишлаб чиқариши ёки унинг турини тез ўзгартира олиши, касодга учраш хавфининг кам бўлиши билан ажралиб туради. Шунингдек, бундай корхоналар истеъмол бозорига тез мослашиб, аҳоли эҳтиёжини қондирадиган товарлар ва хизматларни йўлга қўяди, бўш турган маблағларни ишлаб чиқаришга жалб қилади, меҳнат ресурслари ва хомашё заҳираларидан самарали фойдалана олади. Энг асосийси эса, аҳоли ўртасида ишсизлар сони ўсишини пасайтиради.

Таъкидлаш жоизки, бизнинг мамлакатимизда ҳам бозор иқтисодиёти шароитида кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга доир бир қатор Қонун, Фармон ва қарорлар қабул қилиндики, улар бу борада зарур ҳуқуқий замин яратиб берди. Хусусий соҳада иш юритаётган шахсларга турли давлат, нодавлат ташкилотлари ва уюшмаларнинг бераётган амалий, илмий ёрдамлари ва тавсиялари, банклар томонидан ажратилаётган имтиёзли кредитлар, хорижий кредит линияларидан олинаётган ёрдам эса мулкдорлар синфини шакллантиришда муҳим омил бўлмоқда.

Кичик ва ўрта бизнес субъектлари бу кредитлардан унумли фойдаланиб, мамлакатимизда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш, қайта ишлаш, халқ истеъмоли буюмлари, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш билан шуғулланмоқда. Шунингдек, қурилиш фаолиятини амалга ошираётган, маиший хизмат турларини кенгайтираётган, экспортга маҳсулот чиқараётганлар сони ҳам тобора ошмоқда. Бундай муваффақиятлардан руҳланган минг-минглаб ҳамюртларимиз кўнглида тадбиркорликка иштиёқ уйғониб, улар кредит олиш мақсадида мутасадди ташкилотларга мурожаат қилишмоқда. Ана шу мурожаатларнинг аксарияти амалдаги тартиб-қоидалар бўйича қондирилаётган бир паллада айрим тузилмаларда қаллоблик, сансалорлик, тамагирлик, қоғозбозлик каби нохуш ҳолатлар ҳам учраб турибдики, бу ғоят ачинарлидир.

Адлия вазирлиги кичик ва ўрта тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш бошқармаси томонидан айрим тижорат банкларининг кичик ва ўрта тадбиркорлик субъектларига кредит беришдаги фаолияти ўрганилганда, бир қатор камчиликлар мавжудлиги аниқланди. Жумладан, «Пахтабанк»нинг Пскент бўлими томонидан «Қумринисо Ҳаққулова» деҳқон хўжалиги бошлиғининг оилавий тадбиркорликни ривожлантириш учун «Бандлик фонди» маблағи ҳисобидан 680 минг сўм имтиёзли кредит ажратиш ҳақидаги аризаси 2002 йилнинг 14 октябрида қайд қилинган. Банк кредит қўмитаси эса эртасига кредит ажратиш тўғрисида қарор қабул қилган ва 31 октябрь куни тарафлар ўртасида кредит шартномаси тузилган. Лекин банк томони ариза берилишидан 17 кун олдин, яъни 27 сентябрда вилоят «Пахтабанк» бошқармасига хат билан мурожаат қилиб, тадбиркорга маблағ ажратишни сўраган. Ажабланарли томони шундаки, ушбу хатга банкнинг Пскент бўлими кредит қўмитасининг 26.07.2002 йилдаги кредит ажратиш тўғрисидаги қарори ҳам илова қилинган. Ушбу расмийлаштирилган ҳужжатлардан кўриниб турибдики, тадбиркор билан банк ходимлари ўртасида 3 ой аввалроқ сирли музокаралар олиб борилган ва барча ишлар ими-жимида ҳал бўлгандан кейингина ариза ва ҳужжатлар қайта расмийлаштирилган. Худди шундай ноқонуний ҳолат «Маҳмуд Аҳмедов» деҳқон хўжалигига 680 минг сўм кредит ажратилаётганда ҳам содир этилган.

Айрим банклар томонидан эса кредит қўмитасининг қарори чиқмасдан ва унга асосан шартнома тузилмасдан, яъни ҳеч қандай ҳуқуқий асос мавжуд бўлмаса-да, кредитни қайтариш учун таъминот тури талаб қилиш каби нотўғри амалиёт қўлланилмоқда. Мисол учун, «Миллийбанк»нинг Тошкент шаҳридаги Яккасарой филиали томонидан «Тасвирий ойнанифком» шўъба корхонасига 2002 йилнинг 12 сентябрида бошланғич сармояга 1182,0 минг сўм имтиёзли кредит ажратиш учун қуйидаги ортиқча ҳужжатлар талаб қилинган:

— корхонанинг Низоми;

— корхонага раҳбар тайинлаш тўғрисидаги буйруқ;

— корхонанинг ўз капитали билан бошқа корхоналар устав фондида қатнашмаганлиги тўғрисидаги маълумотнома;

— кредит таъминоти учун учинчи шахс — «Бахтлик-савдо»нинг тегишли мулкини гаровга қўйиш тўғрисидаги гаровнома;

— олинадиган кредитга маҳсулот сотиб олиш учун бошқа тадбиркорлик субъектлари билан тузилган 8 та «ҳисоб шартнома»си.

Энди воқеанинг давомига эътибор беринг. Бечора тадбиркор минг азобда қонундагидан 10 та ортиқча ҳужжатни тайёрлаб, банкка топширгандан сўнг гаровга қўйиладиган мулк банк ходими томонидан 2002 йилнинг 14 сентябрида баҳоланади ва бу ҳақда далолатнома тузилади. Эртаси куни банк кредит қўмитаси кредит ажратиш тўғрисида қарор қабул қилади ва орадан 11 кун ўтиб, томонлар кредит шартномасини имзолайди. Лекин тадбиркор шу кунга қадар бир сўм ҳам кредит олмагани ажабланарлидир.

Вазирлар Маҳкамасининг 347-сонли қарори асосида тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш, банкларда ҳисоб рақамлари очиш каби соддалаштирилган тизим жорий этилган. Адлия вазирлигининг 1080-сонли йўриқномасида эса тақдим этилиши лозим бўлган ҳужжатлар аниқ белгилаб қўйилган. Шундай бўлса-да, айрим банклар томонидан ҳали-ҳануз ҳисоб рақамлари очиш учун ортиқча ҳужжатлар талаб қилиш ҳоллари учрамоқда. Хусусан, «Ҳамкорбанк»нинг Чиноз бўлими томонидан «Юсуф полвон» фермер хўжалигидан банкда ўз ҳисоб рақамини очиши учун туман ҳокимининг фермер хўжалигини ташкил этиш тўғрисидаги қарори, Низомининг нусхаси, туман солиқ инспекцияси томонидан берилган идентификация (ИНН) рақами берилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома каби ортиқча ҳужжатлар олинганига нима дейсиз?

Эътироф этиш керакки, бу каби нохуш ҳолатлар тадбиркорликнинг ривожига тўсқинлик қилмоқда, муҳими, ўзимнинг, оиламнинг моддий манфаатдорлигини ошираман, мамлакатимнинг иқтисодий юксалишига озми-кўпми ҳисса қўшаман, деган ниятда ҳаракат қилаётган ҳамюртларимизнинг шаштини қайтармоқда, уларнинг қалбида ишончсизлик туйғусини уйғотмоқда. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди.

Салоҳиддин САТТОРОВ,
Адлия вазирлиги кичик ва ўрта тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилиш бошқармасининг катта маслаҳатчиси.

Саидолим ҲАЙДАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

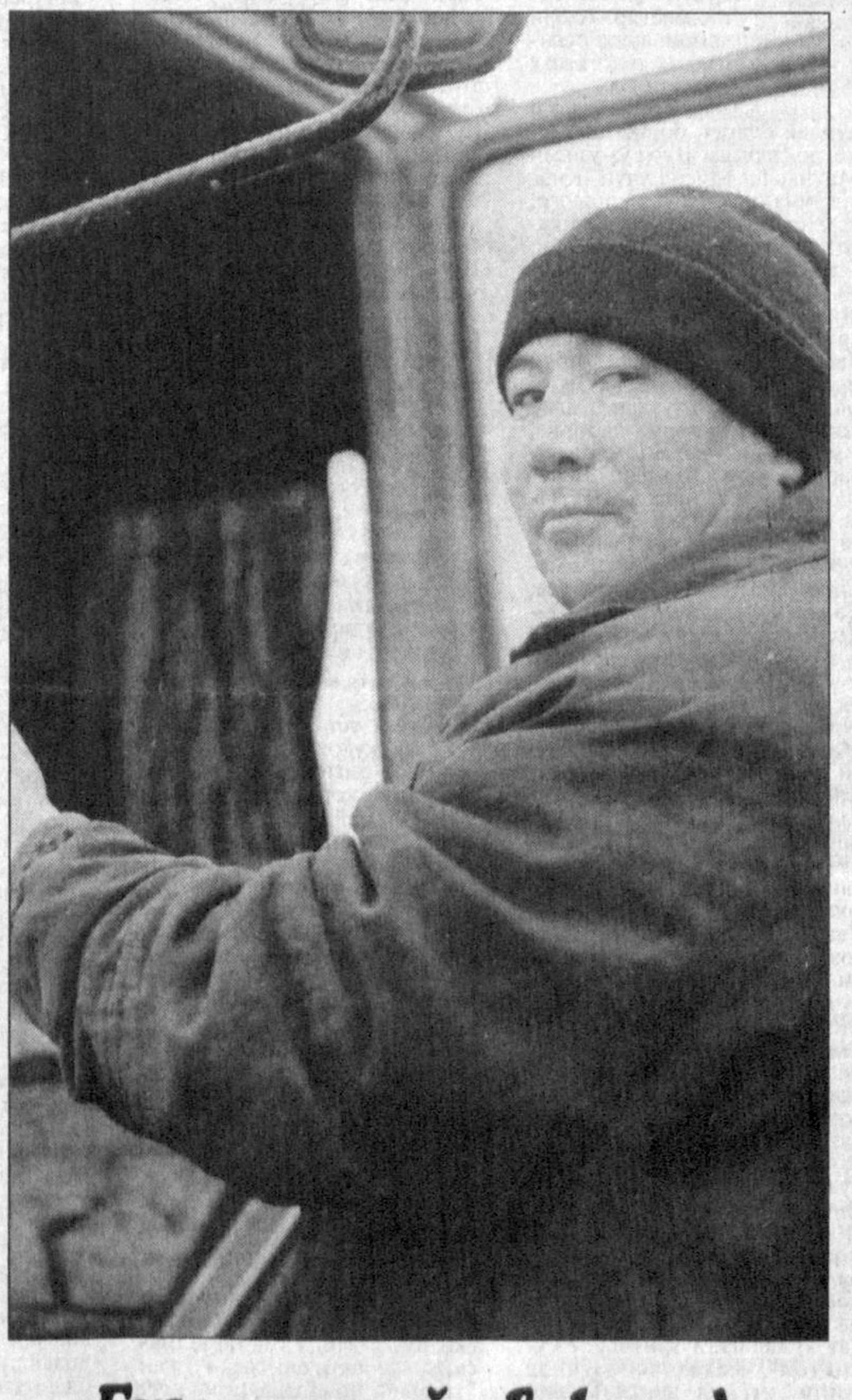

Буюртма ўз вақтида бажарилмоқда

Ҳозирги кунда Жиззах вилоятидаги «Зарбдор пахта тозалаш заводи» ҳиссадорлик жамиятида 450 нафар киши ишламоқда. Улар режага мувофиқ, бугунга қадар салкам 18 минг тонна «оқ олтин»ни қайта ишлаб, мўлжалдагидан кўпроқ тола олишга эришдилар. Бу тола эса Германия, Бельгия, Латвия, Швейцария каби мамлакатлар корхоналарига экспорт қилинмоқда. Шу тариқа хорижликларнинг буюртмалари ўз вақтида бажарилаётир.

СУРАТДА: ишчи Аллаберди Муродов.

Илҳом ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат.

Локализация дастури

"Локализация" русча сўз бўлиб, у "Маҳаллий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда" деган маънони англатади. Бошқача айтганда, бу ўзимиздаги мавжуд хомашёлардан шунчаки фойдаланишгина эмас, балки хомашё экспорти, импорт ўрнини босувчи маҳсулот, пахта, тилламиз ҳисобига топилган валютани тежаб қолиш, унинг четга чиқиб кетишининг олдини олиш омилидир.

Маҳаллий хомашёдан — экспортга

Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 22 ноябрдаги "2005 йилгача бўлган даврда маҳаллий хомашё негизида буюмлар ва материаллар ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастурига киритилган лойиҳалар рўйхатини аниқлаш тўғрисида"ги қарори ҳам биринчи навбатда ана шу мақсадларни назарда тутади.

Статистика қўмитасидан олинган маълумотларда қайд қилинишича, ўтган йили республикамиз бўйича локализация дастури лойиҳасига киритилган корхоналар маҳаллий хомашёдан салкам 100 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, 105 миллиард сўмдан зиёдроқ миқдордаги валютани иқтисод қилиб қолган. Шунинг ўзиёқ бу дастурнинг ижроси мамлакатимиз иқтисодиётида нечоғли катта аҳамият касб этишини англатиб турибди.

Мамлакатимизда дастлаб "ЎзДЭУавто" ва "СамКочавто" қўшма корхоналари қурилиб, "Тико", "Дамас", "Нексия", "Матиз" автомобиллари, микроавтобус ҳамда юк машиналари ишлаб чиқарила бошлаганда, айрим кўнгли ғайир кишилар бу объектларга бор-йўғи "йиғувчи цех" сифатида қараб, уларнинг келажагига ишонишмаганди. Аммо ҳукуматимиз ташаббуси билан соҳада маҳаллийлаштиришга катта эътибор берилиши натижасида қисқа вақт ичида ўриндиқлар, бўёқлар, шовқин пасайтиргичлар, бамперлар, электр кабеллари, аккумуляторлар ва бошқа бутловчи қисмлар етказиб берадиган 30 дан зиёд корхона ташкил этилди. Пировардида ишлаб чиқарилаётган автомобиллар учун зарур бутловчи қисмларнинг 70-75 фоизини юртимизда тайёрлаш имкони пайдо бўлди. Шу тариқа республикамизда автомобиль саноатининг ўзига хос инфратузилмаси яратилди. Айни чоғда маҳаллий хомашё ҳисобига яратилган автомобилларимиз ўндан ортиқ давлатларга экспорт қилинмоқда.

Маълумки, мамлакатимиз аҳолисининг қоғоз ва картон маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи 114 тоннани, целлюлозага талаби эса 36 минг тоннани ташкил этади. Бироқ бундай маҳсулот туркумларини ўзимизда ишлаб чиқариш мумкин бўлишига қарамай, яқин пайтларга қадар уларни четдан валюта эвазига келтирардик. Шу боис ҳукуматимиз бу долзарб масалани ҳал этиш вазифасини "Ўзбекқоғозсаноат" уюшмаси зиммасига юклади. Натижада қисқа муддатда йилига 20 минг тонна пахта целлюлозаси, 12 минг тонна юқори сифатли ёзув қоғози ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган Янгийўл целлюлоза-қоғоз фабрикаси ишга туширилди. Орадан кўп вақт ўтмай, бундай турдош корхоналар Фарғона ва Наманган вилоятларида ҳам иш бошлади.

Ёки бошқа бир мисол. Собиқ Иттифоқ парчалангандан сўнг Ўзбекистонда метро қурилишининг давом этишига кўпчилик шубҳа қилган эди. Қарангки, қисқа вақт ичида нафақат бир неча километрлик янги линия бекатлари ишга туширилди, балки унинг қурилиши учун зарур бутловчи жиҳозларнинг қарийб 75-80 фоизи Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, "Ўзэлектроаппарат", "Ўзбеккабель" сингари мамлакатимизнинг йирик корхоналари томонидан тайёрланиб, етказиб берилди. Муҳими, юртимизда келажакда ҳам метро қурилишини давом эттириш учун пухта замин яратилди.

Бугунги кунда локализация дастури нафақат йирик тармоқларда, балки кичик ва ўрта бизнес корхоналарида ҳам кенг жорий этилмоқда. Навоий вилояти бўйича мухбиримиз Абдуваҳоб Пирматовнинг бизга хабар қилишича, учқудуқлик тадбиркор Валижон Худойбердиевнинг фаолияти бунга ёрқин далил бўла олади.

Тери тайёрловчиларга яхши аёнки, уни саноат усулида ошлаш ва қайта ишлаш учун биргина сифатли тери кифоя қилмайди, балки бир неча турдаги кимёвий препаратлар хам талаб этилади. Валижон нима қилди, денг? У ишни дастлаб унчалик харидоргир бўлмаган, бунинг устига, чўпонлар ундан асосан пўстак ўрнида фойдаланадиган қоракўл ва қўй териларини тўплашдан бошлади. Сўнгра уларни маккажўхори сўтасидан тайёрланган малҳам ёрдамида ошлаб, қайта ишлашни йўлга қўйди. Шу йўсинда у раҳбарлик қилаётган "Шер" хусусий корхонасида Россиядан келтириладиган шуба, дублёнка, манто, жакет, телпак ва иссиқ қўлқоплардан асло қолишмайдиган буюмлар ишлаб чиқарила бошланди. Бундан хабар топган вилоятдаги ўндан ортиқ қоракўлчилик ширкат хўжалиги раҳбарлари омборларда яроқсиз хомашё сифатида сақланиб келинаётган териларни тадбиркорга сотиш мажбуриятини олишди.

Тадбиркорнинг арзон, сифатли маҳсулотлари бошқаларни ҳам қизиқтириб қўйди. Хусусан, Навоий кон-металлургия комбинати тўрт минг жуфт иссиқ қўлқопга буюртма берган бўлса, Валижон Худойбердиевнинг ўзи хорижий фирмалар билан Германия ва Россияга уч минг дона ошланган тери етказиб бериш юзасидан шартномаларни имзолади.

— Бу йил ана шуларга қўшимча равишда яна 40 минг дона ошланган тери ва 20 минг дона қўй терисини экспорт қилишни мўлжаллаяпмиз, — дейди тадбиркор. — Бундан 500 миллион сўм соф фойда олиш кўзда тутилмоқда.

Кўриниб турибдики, маҳаллий хомашёлардан фойдаланишнинг имкониятлари кўп. Асосий гап бу ишни йўлга қўя билишдадир.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Токчилик

Ижара — мақбул усул

— Узумчилик соҳасидаги муваффақиятнинг учта омили бор, — дейди Тайлоқ туманидаги Раҳматулла Саидназаров номли ширкат хўжалиги бошқаруви раиси Қобил Арабов. — Бу узоқ йиллар мобайнида хўжаликда ишлаган нуроний отахонларимизнинг синовидан ўтган. Биринчиси, февраль ойида ток очишни бошлаш, иккинчиси ана шу ишни март ойида охирига етказиш, учинчиси токка шакл беришдир. Тажрибали боғбонларимизнинг яна бир ажойиб гапи бор: "Ёзда чўл қил, қишда кўл қил". Бунинг маъноси шуки, қишда токни кўпроқ суғориш орқали зараркунанда ва ҳашаротларга қирон келтириш керак. Ёзда эса сувга асло ҳожат йўқ.

— Боғбонларимиз тажрибасини газетада ёзсангиз, фойдадан холи бўлмасди, — дейди суҳбатдошимиз сўзини давом эттириб. — Ўзимдан қиёс: газетадан кўп нарса ўрганаман. Ширкатчиларимиз ҳам матбуотга қизиқишади. Лекин, афсуски, нашрларнинг нархи бироз қиммат. Обуна бўлишга ҳамманинг ҳам қурби етмайди. Лекин, барибир, газета ўқимаган, янгиликлар билан танишиб бормаган кишиларни тасаввур қила олмайман.

Қобил ака — тажрибали раҳбар. Сўзи билан иши бир инсон. Ваъда бердими, уддасидан чиқади, албатта. Хўжаликда ҳар йили обунага алоҳида эътибор берилади. Бу ишга раиснинг ўзи бошқош бўлади. 2003 йил обунасига дастлаб 500 минг сўм ажратилганди. Қараса, бу кам. Кейин яна шунча маблағ ўтказилди.

Ҳозирги кунда ширкат аъзолари 20 нусха "Халқ сўзи", 30 нусха вилоят газетаси ва бир неча дона туман газетасини олмоқда. Бу ўз навбатида уларга республика, вилоят ва туман ҳаёти билан танишиб бориш имконини бераяпти.

Хўжаликда 441 гектар токзор мавжуд. Ана шу майдон 271 кишига ижара асосида тақсимлаб берилган. Ўтган йили кўпгина боғбонлар яхши кўрсаткичларни қўлга киритишди. Масалан, бош пудратчи Зоир Салимов 9 гектар токзордан 9 тонна ўрнига 18 тонна «Қизил тоифи» олди. Бунинг эвазига 3 миллион сўмдан ортиқ соф фойдани қўлга киритди.

Ижара усулининг афзаллиги шундаки, ижарачи хўжаликдан техника ёки ўғит сўрамайди. Барча юмушларни худди шахсий томорқасидаги каби ўзи бажаради. Токларни, раис айтганидек, қишда кўллатади, ёзда чўллатади. Қарабсизки, кузга бориб, мўлжалдагидан кўпроқ ҳосил етиштирилади. Даромад ҳам шунга яраша бўлади. Якунланган йилда жамоа аҳлининг соф фойдаси 110 миллион сўмдан ошгани бунинг тасдиғидир.

Соҳибкорларнинг жорий йилдаги ниятлари янада юксак. Улар ҳар қачонгидан мўл узум тайёрлаш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатмоқдалар.

Абдурасул САТТОРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Ўзингиздан қолар гап йўқ: ҳар фаслнинг ўзига яраша файз-таровати, ўзига яраша инжиқлиги-ю машаққати бор. Улар орасида, айниқса, қиш “ўчоғи”нинг торлиги, қаҳрининг қаттиқлиги, мухтасар қилиб айтганда, жиддий синовларга бойлиги билан алоҳида ажралиб туради. Ота-боболаримиз шуни назарда тутиб, “Қишнинг куни қирқ турли, қирқови ҳам қилиқли”, дейдилар. Мудом “Гуппинг қалин бўлса ҳам, қишдан қўрқ!” дея огоҳлантирадилар. Аёз билан ҳазиллашиш ноўринлигини, унинг ғамини ёздаёқ ейиш лозимлигини уқтирадилар. Бу янглиғ панд-насиҳатлар, шубҳасиз, ҳозирги кунда ҳам аҳамиятини йўқотмаган. Бильакс, турли корхона-ташкилотлар, соғлиқни сақлаш ва таълим муассасаларини, турар-жойларни газ, ёнилғи-ёқилғи, ичимлик сув, иссиқлик ва электр қуввати билан таъминловчилар зиммасига катта масъулият юклайди. Шу боис ҳукуматимиз янги мавсум олдидан “Республика иқтисодиёти тармоқларини 2002-2003 йиллар куз-қиш даврида ишлашга тайёрлаш тўғрисида” қарор қабул қилганди. Айни масала Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил 9 ойи якунларига бағишланган йиғилишида ҳам атрофлича кўриб чиқилганди. Соҳада қўлга киритилган ютуқлар эътироф этилиши асноси белгиланган вазифалар тўлиқ бажарилмаётгани ташвиш-ла тилга олинганди.

ҚИШНИНГ ҲАР КУНИ ҚИЛИҚЛИ

Биз уни қандай енгиб ўтаяпмиз? Бу саволга газетхонлардан келаётган шикоят хатлари асосида жавоб топишга интилдик

Мана, ўшандан буён орадан тўрт ойга яқин вақт ўтди. Аёз бирда росманасига қилич яланғочлаб, бирда мулойим кулиб боқмоқда. Бас, шундай экан, тармоқ ходимлари қишли-қировли кунларда бурчларини қай даражада адо этаяптилар? Эл-юрт уларнинг хизматидан мамнунми?

Афсус, бу саволларга баралла “Ҳа!” деб жавоб қайтариш мушкул. Негаки, мавсумга ҳозирлик жараёнида баъзи жойларда йўл қўйилган хато-камчиликлар бугунга келиб аччиқ мевасини бермоқда. Аҳоли коммунал хизмат борасидаги хато-камчиликлардан, табиий газ, ичимлик сув, иссиқлик ва электр токи таъминотидаги узилишлардан ҳақли равишда ранжимоқда. Оқибатда тегишли идоралар қатори таҳририятимизга ҳам келаётган эътирозномалар, шикоятнома-ю илтимосномалар кун сайин кўпайиб бормоқда.

“Биз Юнусобод туманининг 4-мавзесидаги 66-уйда истиқомат қиламиз, — деб ёзади тошкентлик ёш болали аёл Марҳабо Рўзимуротова. — У 40 хонадондан иборат бўлиб, 1987 йили фойдаланишга топширилган. Шунданми, ҳар доим ёғин-сочинли кунлар бошланиши биланоқ бир муаммога дуч келамиз. Аниқроғи, хонадонларимиз яхши исимайди. Созловчиларга айтсак, “Айб биздамас, босим камлигида”, дейишдан нарига ўтишмайди. Устига устак, совуқда дилдираб яшашдан безган айрим фуқаролар турли ўзбошимчаликларга қўл уриб, аҳволни янада танглаштирмоқдалар. Масалан, бултур 17 ноябрдан эътиборан менинг уйим кескин совиб кетди. Беш ойлик чақалоғим билан роса қийналдим. “Тозалик сари” уй-жой мулкдорлари ширкати ҳамда “Тошиссиққувват” ишлаб чиқариш бирлашмасининг туман бўлими бошлиқларига илтижоларим зое кетди. Охири ўзим бориб уларни ва чилангарларни бошлаб келдим. Носозлик сабабини аниқлаш ниятида ертўлага тушдик. Қарасак, қўшниларимиздан бири бошпанасини иситиш мақсадида ҳаво чиқариш жўмрагига резина ичак улаб, иссиқликни тўғридан-тўғри оқавалар қувурига оқизиб қўйган экан. Бу хусусда далолатнома тўлдирдик. Лекин тартиббузарга нисбатан ҳеч қандай чора кўрилмади. Қор ёғиб, совуқ авжига мингач, уйимиз аввалгидан-да баттарроқ музхонага айланди...” Худди шунга ўхшаш кўргуликни туманнинг 14-мавзесидаги 47-уйда, Чилонзордаги “Алгоритм” мавзесининг “Г-35” қисмида жойлашган кўпқаватли биноларда яшовчилар ҳам бошларидан кечирмоқдалар. Кириш-чиқиш йўлаклари эшиклари нобоплигидан, деразаларига ойна қўйилмаганидан, хоналари лоақал илимаётганидан озор чекмоқдалар.

Навбатдаги мактуб Собир Раҳимов туманининг “Янги Себзор” даҳасидаги 11-уйда яшовчи пенсионер Зуҳра Муҳаммедова қаламига мансуб. Унинг ёзишича, ушбу иморатнинг кириш-чиқиш йўлаклари 16 йилдан бери таъмирланмаган. Лифт бир ишласа, бир ишламайди. Олти кузу олти қишдирки, томдан чакка ўтиб, ҳаммаёқни сув босади.

> **“Мен бир нарсага ҳайронман, — деб таажжубланади онахон, — коммунал хизмат, газ, сув, иссиқлик, электр энергия тўловини сал кечиктирсак, басма-басига эшигимизни қоқишади. Оила бошлиқларини ҳали қувурлару симларни узиб қўйиш, ҳали судга бериш билан қўрқитишади. Лекин биз бирор камчилик ёки носозлик юзасидан хабар қилсак, уни бартараф этишни ҳафталаб-ойлаб пайсалга солишади... Ажаб, таъминотчилар тоқайгача бирёқлама иш юритишади?!.”**

Айни жумбоқ ечими Шайхонтоҳур тумани, “Гулобод” мавзесидаги тўққиз қаватли 6-уйнинг 1-йўлагида жойлашган хонадонлар соҳибларини ҳам жуда-жуда қизиқтиради. Сабаби — улар лифтдан фойдаланганликлари учун ойига 928 сўмдан пул тўлашади. Бироқ лифт мунтазам ишламайди — дам-бадам бузилиб туради. Қариялар, ёш болали ва ҳомиладор аёллар юқори қаватларга чиқиб-тушишда бениҳоя қийналадилар. Ўлганнинг устига тепгандай, хоналар ҳам кўнгилдагидек исимайди. Инсон ҳаёти учун ўта хавфли ҳисобланган, ёнғин чиқиши эҳтимоли бор юқори кучланишли электр қутилари қулфланмаган. Номигагина сим ёки каноп билан боғлаб қўйилган. Даҳлиз-йўлаклар хароб аҳволда. Том туйнуклари очиқ. Тепада кўпинча бегона шахслар дайдиб юришади. Тез-тез телекабелларни ва антенналарни ўмариб кетишади. Уй соҳиблари булар ҳақида “Лифт коммунал сервис” корхонасига, “Мунаввар коммуналчи” ширкатига неча ўн марталаб арз қилишган. Талаблари қондирилмагач, навбатдаги шикоятноманинг бир нусхасини таҳририятимизга йўллашган. Агар аҳвол келгусида ҳам шу зайлда давом этиб, бирор кор-ҳол рўй бергудек бўлса, мутасаддиларни жиноий жавобгарликка тортиш, кўрсатилмаган хизматларга тўлаган пулларини қайтариб олиш юзасидан ҳуқуқ-тартибот идораларига мурожаат қилажакларини эслатишган.

Дарвоқе, айрим тўраларнинг лоқайдликлари-ю сансалорликлари тўғрисида сўз кетса, Юнусобод туманидаги 2-“Ҳасанбой” даҳаси аҳлининг ҳам ҳасратидан чанг чиқади. Бу — бежиз эмас. Ўттиз икки киши номидан битилган хатни таҳририятимизга келтирган жонкуяр зиёли Донохон Холмуҳаммедованинг куйиб-пишиб тушунтиришича, улар тўрт йилдан буён табиий газга, электр токига, йўл ва ичимлик сувга ёлчимайдилар. Раҳбарлар эса “Бор отангга, бор онангга!” қабилида иш тутишдан чарчамайдилар. Исботи керак бўлса, марҳамат: туман ҳокими (собиқ) Ш.Пахрутдинов ҳамда унинг ўринбосари С.Тўлаганхўжаев 2001 йил ниҳояси ва 2002 йил бошида имзолаган расмий ҳужжатларда юқорида айтилган муаммолар ҳақиқатан ҳам мавжудлиги тан олинади. Уларни ҳал қилиш учун шаҳар ҳокимлиги маблағ ажратиши даркор, деган фикр олға сурилади. “Сувсоз” трести давлат унитар корхонаси раҳбарларининг жавобларида даҳадаги Ш.Қозоқбоев номли кўча аҳолисини ичимлик сув билан таъминлашга доир юмушларнинг лойиҳа ҳужжатлари тайёрлангани, зарур маблағ ва қувурлар олингани ҳамоно иш бошлаб юборилиши хабар қилинади. Амалдачи?.. Режа-ю ваъдалар қоғозда қолиб кетади. Чунки ўша исқот қолгур матоҳ — узунлиги бор-йўғи 200 метрлик, диаметри 100 миллиметрлик темир қувур ҳамон топилмаётир. Аҳоли ҳамон ариқ сувини истеъмол қилаётир.

Пойтахтдаги шундай бўлгач, бошқа шаҳар-қишлоқлардаги аҳвол ўз-ўзидан тушунарли. Мисол учун, Қибрай тумани, Оққовоқ қишлоғи, “Ёшлик” маҳалласидаги кўпқаватли 4-, 5-уйларни олайлик. Улар 18 йил муқаддам қурилган. Эндиликда иккаласининг-да иситиш қувурлари чириган. Ертўлалари обдон захлаган. Пастдан тaралаётган бадбўй ҳид димоқни ёради. Гоҳ-гоҳо илон ҳам чиқиб туради. Ёмғир ёки қор салгина шивалаб ўтса, тамом, шифтлардан маржон-маржон чакка томади. “Мазкур бинолар аслида ЎзПИТИга қарашли, — деб ёзғиришади уй бекаларидан Рая Бойтурсунова, Гулзина Муҳаммедова, Майрам Реимжонова, Ҳамида Йўлдошевалар. — Шунга кўра, бурноғи йил ёзда муассаса директорига учрашиб, томларимиз ва ертўлаларимизни эпақага келтиришда кўмак сўрадик. У турли баҳоналарни рўкач қилиб, бизни бир неча ой алдади. Пировардида осонгина йўлини топди. “Квартираларингиз хусусийлаштирилган экан, ўзларингиз таъмирлаб олаверинглар”, деди. Шундан сўнг туман ва вилоят ҳокимликларига зир қатнадик. Уларнинг “Иморатни хўжалик созлаб беради”, деган гапларига ишондик. Кейин билсак, чучварани хом санаган эканмиз. Хўжалик раиси Арслонбек Баҳронов ҳам, ЖЭК бошлиғи Эрген Жайдакбоев ҳам аҳволимизни кўра-била туриб, ҳозирга қадар заррача пинак бузишгани йўқ. Биз эса совуқ хоналарда тақдирга тан бериб кун кечираяпмиз. Энди охирги умидимиз сизлардан...”

Нимаям дердик?.. Ҳеч замонда баҳона-ю қуруқ ваъда билан иш битмаган. Бунга пойтахти азимнинг шундоққина биқинидаги “Турон” ширкат хўжалигига қарашли “Гулистон” маҳалласидагилар сўнгги уч йил ичида қатъий ишонч ҳосил қилишган. “Бизнинг кўчаларимиз том маънода аросатда қолган, — дейилади 34 кишининг исм-шарифи тиркалган арзномада. — Сабаби — улар жўғрофий жиҳатдан Қибрай туманига, газ, ичимлик сув, электр қуввати таъминоти бўйича Тошкент туманига қарайди. Шундай эсада, авваллари газимиз гуриллаб ёнарди. Кейинчалик янги-янги уй-жойлар қурилиб, қишлоғимиз кенгайгач, унга кўз тегди. Қишли-қировли кезларда аранг милтиллаб ёнадиган бўлиб қолди. Уйларимизни иситишни-ку, қўя турайлик, овқат пишириб, чой қайнатиш ҳам ўзига хос муаммога айланди...”

Масалага шу нуқтаи назардан қарасак, Қува шаҳридан, Бағдод туманидан, Балиқчи туманидаги 27 минг киши яшайдиган Чинобод, Қамаши туманидаги “Гулистон”, Пайариқ туманидаги Кўктепа, Чандир, Дўстларобод, “Зарафшон”, Қаландар, Қўштепа, Ривож, Қорақипчоқ, Понг, Хўжаисмоил, Нўғайота, Кўтиркент, “Оққўрғон”, Мани қишлоқларидан, Ўзбекистон туманидаги Катта Тагоб қишлоғининг “Сой” маҳалласидан, Деҳқонобод туманидаги Охунбобоев номли маҳалла фуқаролар йиғинидан, Шовот туманидаги “Гулистон” ширкат хўжалигининг 1-бригадасидан, Мирзачўл туманидаги Усмон Носир номли 8-мактабдан, Марҳамат шаҳридаги “Мустақиллик” гузаридан келган, аксариятига 30-40 киши имзо чеккан мактублар бамисоли эгизаклар сингари бир-бирига ҳамоҳанг. Баъзиларида мазкур ҳудудларга “зангори олов” умуман етиб бормагани тилга олинса, баъзиларида куз-қиш пайтлари газ кескин камайиб кетиши, ҳатто батамом тўхтаб қолиши қайд этилади. Уларнинг мазмун-моҳиятидан қуйидаги маънони уқиш мумкин: мутасаддиларнинг масъулиятсизликлари, эл-улус арз-додига бепарволиклари жабрини оддий меҳнаткашлар тортмоқдалар. Қишлоқ аёллари ҳали-ҳануз қора ўчоққа ғўзапоя ва тезак қалаб, таом тайёрламоқдалар. Ўқувчилар совуқ синфхоналарда сабоқ тингламоқдалар, талабалар ётоқхоналарни тарк этиб, ижара уйларга кўчмоқдалар. Энг ачинарлиси, совуқ туфайли эл саломатлигига путур етмоқда. Одамлар ноиложликдан мевали ва манзарали дарахтларга бемаврид болта урмоқдалар. Шу зайл, бир жиҳатдан амал-тақал қилиб қиш азобини енгсалар, иккинчи жиҳатдан ўзлари истаган-истамаган ҳолда табиий муҳит мувозанатини бузмоқдалар.

> **Шубҳасиз, бундай турмуш тарзи санитария-гигиена талабларига тўғри келмаслигини, қолаверса, миллий урф-одатларимизга мутлақо зидлигини газлаштириш идоралари ходимлари теран тушунишади. Куз-қиш фаслида газ сарфиёти ўз-ўзидан ошишини яхши билишади. Лекин негадир босимни кўпайтириш лозимлигини хаёлларига келтиришмайди.**

Устига устак, “Оч қорним — тинч қулоғим” деганларидек, қор-ёмғирли, изғиринли дамларда қораларини деярли кўрсатишмайди. Кунлар илий бошлаган кезларда эса, ғалати иш тутишади. Аниқроғи, аксарият хонадонларга газ ўлчагич асбоблари ўрнатилмаганидан ўз манфаатлари йўлида унумли фойдаланишади. Уйма-уй юриб, турар-жой ҳажмини, керак бўлса, қаричма-қарич, керак бўлса, сантиметрлаб ўлчашади. Уни оиланинг бешикдаги чақалоқдан тортиб, мункиллаб қолган чол-кампиргача бўлган аъзолари сонига кўпайтиришади. Сўнгра қишин-ёзин ўчоғи-ю печкасида газ бир маромда ловуллаб турган қўшни қишлоқ, қўшни маҳалла, қўшни кўчалардагидан қанча сўрашса, бошқалардан ҳам бирваракайига шунча миқдорда ҳақ тўлашни талаб қилишади. Андак эътироз билдирилса ёки пул вақтида топширилмаса, кўпйиллик синовдан ўтган “тажриба”ни қўллаб, газни узиб қўйишади. Яна денг, қувурларни кесиш-у улаш учун кетган сарф-харажатларни ҳам “қарздорлар” гарданига юклашади.

Қизиқ, нега шундай? Нега таъминот ҳар хил-у нархи бир хил? Ёки, нима, бебош газчилар фаолиятини текширадиган, “Аҳолига аслида неча куб метр газ етказиб бердинг-у, амалда қанча ҳақ ундирдинг? Тежалганини қай тарзда қаёққа гум қилдинг?” деб сўраб-суриштирадиган ташкилот-идора йўқми?

Бизнингча, бу нохушликлар айрим газлаштириш идоралари ходимлари ўз вазифаларига ўта масъулиятсизлик билан ёндашаётганликларидан, жумладан, республика Вазирлар Маҳкамасининг “Уй-жой фондини газни ҳисобга олиш приборлари билан жиҳозлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорини бажаришга панжа орасидан қараётганликларидан далолат беради. Ҳолбуки, бозор иқтисодиёти шароитида ҳеч ким емаган сомсаси учун балога қолмаслиги, миннат хизматга яраша бўлмоғи керак. Таъминотчи истеъмолчидан пул талаб қилишидан олдин ўз бурчини қойилмақом қилиб ўринлатиб қўймоғи шарт. Ана шундагина ҳаммаси жойига тушади. Ана шундагина бирнинг касри мингга урмайди. Ана шундагина Алининг қилмиши учун Вали жавоб бермайди. Энг муҳими, ҳисобли дўст айрилмас бўлади.

Биласиз, электр токи инсон ақл-заковати ила яратилган мўъжизалардан ҳисобланади. Бугунги ҳаётимизни, меҳнат фаолиятимизни, жилла қурса, бирор кун-бирор соат бўлсин, бу бебаҳо неъматсиз тасаввур этиб бўлмайди. Шу боис кейинги вақтларда уни ҳуда-беҳуда исроф қилмасликка, имкон қадар тежашга жиддий эътибор қаратилмоқда. Бироқ айрим жойларда бу вазифа антиқа усулда — электр қувватини вақти бемаҳал узиб қўйиш эвазига амалга оширилмоқда. “Бизнинг “Яккатерак” маҳалламиз аҳолиси 3500 кишидан ортиқ, — дея қоғоз қоралашади Қизириқ туманидаги “Меҳнатобод” ширкат хўжалигида умргузаронлик қилувчи бир гуруҳ фуқаролар. — Шундай эса-да, қишлоғимизга тоза ичимлик сув, табиий газ етиб келмаган. Маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари йўқ. Қачонлардир қурилган болалар боғчаси, клуб ҳозир қаровсиз қолиб кетган. Буям камлик қилгандай, электр токи ҳар кеча-кундузда 10-12 соатлаб узиб қўйилади. Уланганда ҳам чироғимиз тез-тез ўчиб-ёниб ғашга тегади...”

Бундай асаббузарликларга Фурқат туманининг Чеккўприк, Чироқчи туманининг Бўйрачи, Яккабоғ туманининг Сувбулоқ, Жовоғили, Тезоб ва Қасноқли қишлоқларида истиқомат қилувчилар ҳам хўп кўникканлар. Бойсун тоғлари бағридаги Мачай қишлоғи меҳнаткашлари ҳафталаб-ойлаб чироқсиз яшашга “маҳкум” этилганлар. Шаҳрисабз туманининг Тепар қишлоғидагилар эса Янги йилни табиий газсиз, сандали-ю печка атрофида, шам-у жинчироқ ёруғида кутиб олишган. Боиси — бу овлоқ гўшада бир ойдан буён электр токи йўқ. “Мутахассис-монтёрлар қаёққа қарашаяпти”, дейсизми? Уларнинг баҳоналари тайёр. “Йўл олис, транспорт масаласи чатоқ. Такси ёлласангизлар, марҳамат, бориб чироқларингизни ёқиб берамиз”, деб оёқ тирашади. Қамаши туманининг “Шўртангаз” мажмуасидан, нари борса, 18 чақирим узоқликда жойлашганига қарамай, “зангори олов” жон роҳати эканлигини билмаган, узун қиш кечалари радио эшитиб, телевизор кўриш, бемалол китоб ўқиб, дарс тайёрлаш бахтидан мосуво “Гулистон” қишлоғи аҳлига бундан-да қийин. Айниқса, тўй-маърака ўтказувчиларнинг дил яраларини янгиламай қўя қолайлик. Улар монтёрларга олдиндан учрашиб, хамир учидан патир сифатида ароқ, гўшт, бензин, пул бериб қўймасалар, меҳмонлари олдида мулзам бўлиб қолишлари аниқ.

Кўриб турибсизки, куз-қиш фаслида аҳолини табиий газ, тоза ичимлик сув, иссиқлик ва электр қуввати билан таъминлашда ютуқлар билан бир қаторда жиддий хато-камчиликлар ҳам талайгина. Улар таълим-тарбия, соғлиқни сақлаш, савдо-сотиқ, ишлаб чиқариш корхона-ташкилотлари ишини юритишда ҳам ўзига хос мушкулотлар келтириб чиқараётгани тайин. Бинобарин, маҳаллий ҳокимиятлар вакиллари, соҳа мутасаддилари қусурлардан кўз юммасликлари лозим. Аксинча, ҳақли эътирозлардан, холисано танқидлардан тўғри хулоса чиқариб олишлари, амалий фаолиятларида туб ўзгаришлар ясашлари жоиз. Негаки, қишнинг эндигина икки ойи ўтди. Олдинда эса чилланинг қаҳратонлари, “тўқсон”у “аямажуз”лар турибди. Уларнинг ҳар куни-ҳар дақиқасидан эҳтиёт бўлмоқ, халқ талабини қондирмоқ керак!

Абдунаби ҲАЙДАРОВ,
“Халқ сўзи” мухбири.

Сизга шеър айтгим келди

Янги замон алласи

Алла айтай, жоним болам, ором олгин, алла,
Қадим қўшиқ момолардан мерос бўлган, алла.
Озод ватан, даври даврон сеникидир, алла,
Оллоҳ берди истиқлолни, манзил ёруғ, алла.
Ҳумо қуши, ватан рамзи қанот бўлсин, алла,
Соғлом ўсиб, полвон бўлгин, ёвқур болам, алла.
Доно, бахтли, нурга интиқ, бедор болам, алла,
Сенинг учун олам янги, равон йўлим, алла.
Келажаги марду майдон, ботир болам, алла.
Улғайганда буюк юртга қалқон болам, алла.

Эргаш ТОШМУРОДОВ,
меҳнат фахрийси.

“Халқ сўзи” назоратида

ГУНГ ТЕЛЕФОНЛАР ТИЛГА КИРДИ

Боёвут тумани ҳокимлигининг тегишли мутахассислардан иборат комиссияси “Халқ сўзи”нинг 2002 йилги 1 ноябрь сонида эълон қилинган “Гунг телефонлар” сарлавҳали мақолада тилга олинган камчиликларни батафсил ўрганиб чиқди. Шу жараёнда барча далиллар тасдиқланди. 2002 йил 7 ноябрь куни ўтказилган текширувда эса Алишер Навоий номли хўжалик ҳудудида жойлашган 17 хонадондаги телефонлардан 5 таси ҳамда ушбу хўжаликдан чиқиш каналлари ишламаётгани аниқланди. Мавжуд носозликлар туман телекоммуникация боғланмаси саъй-ҳаракатлари билан тўлиқ бартараф этилди. Айни пайтда мавжуд телефонлар ва хўжаликдан чиқиш каналлари бир маромда хизмат кўрсатмоқда.

Хўжалик ҳисобидаги АТС-50/100 аппаратининг ишлашини доимий равишда назорат қилиб бориш хўжалик ва туман телекоммуникация боғланмаси томонидан бириктирилган мутахассислар зиммасига юклатилди.

Туман ҳокимлиги ушбу масалани ўз назоратига олган ҳолда келгусида бундай хато-камчиликлар такрорланишининг олдини олиш юзасидан барча зарур чора-тадбирларни амалга ошириб боради.

Э.ДАДАБОЕВ,
Боёвут тумани ҳокими.

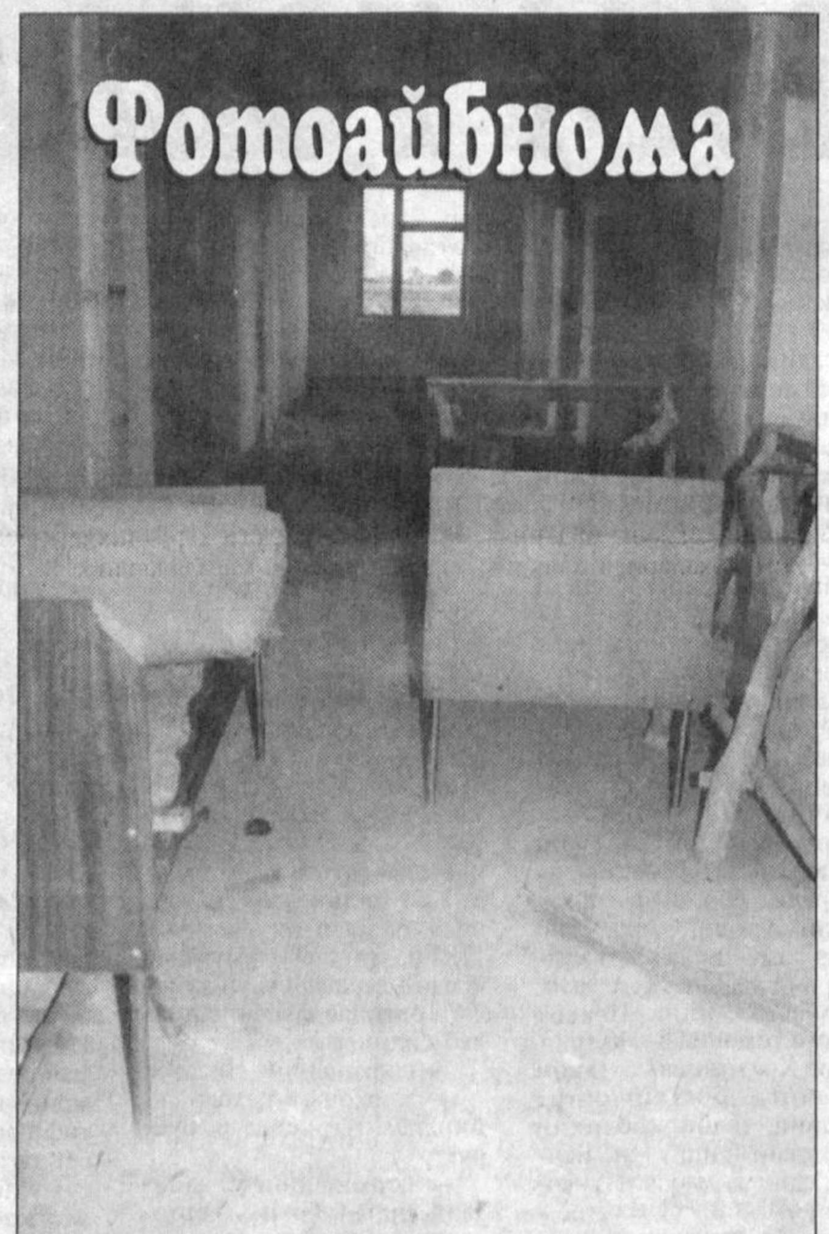

Қамаши туманидаги Мирзо Турсунзода номли 59-мактаб бундан уч йил бурун табиий офатдан зарар кўрганди. Шу боис уни қайта таъмирлаш мўлжалланиб, зарур миқдорда маблағ ажратилганди. Афсуски, ушбу эзгу юмушни зиммасига олган Қарши шаҳар механизациялашган кўчма жамланмаси бунёдкорлари ваъдага вафо қилмадилар. Ишни чала-кам-чатти бажариб, ёлланган қурувчиларга бир сўм ҳам пул бермадилар. Шундан сўнг Қамашидаги иккита қурилиш ташкилотию «Саховат» фирмаси ҳам бу ерда фаолият кўрсатди. Бироқ улар ҳам ишни охиригача етказмадилар. Оқибатда мактабнинг иситиш тармоғи ва иккита синфхонаси пол қилинмай қолиб кетди. Ўқувчилар ҳамон совуқ хоналарда дийдираб сабоқ олишмоқда.

Суратда мактабнинг қаровсиз аҳволдаги даҳлизини кўриб турибсиз.

Т. РАЖАБОВ, Ж. МАЛЛАЕВ, Ж. ОРИПОВ ва бошқалар (жами 11 имзо).

Муштарий миннатдорчилик изҳор этади

Дардга малҳам шифокорлар

Хизмат сафари билан йўлим Сурхондарёга тушди. Шунда, дард жой, вақт танламас деганларидек, бехосдан тобим қочди. Аҳволим оғирлашгач, Термиз шаҳридаги темир йўлчилар поликлиникасига мурожаат қилдим. Шифокорлардан Х.Мустафоқулов, М.Абдураҳмонов, Н.Барскаяларнинг беморларга муносабатидан бошим осмонга етди. Айниқса, Бўрибой Маҳмадмуродов исм-шарифли дўхтирнинг ҳатто дам олиш кунлари ҳам беморлар ҳол-аҳволидан хабар олиши таҳсинга сазовордир.

Худди шундай ҳолатни «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик компанияси марказий шифохонасининг физиотерапия бўлимида ҳам кўрдим. Беморлар ҳамшира Любов Федоровнани жуда мақтаб гапиришди.

Беморлар дардига ҳам муолажалари, ҳам ширин сўзлари ила дармон бўлаётган шифокорларнинг қўллари ҳеч қачон дард кўрмасин!

Тўйчи ТОЛИПОВ,
меҳнат фахрийси.

... муносабат билдиради

Удумларимизни бузмайлик

Кейинги йилларда «Бешик тўйи», «Мушкулкушод», «Худойи» каби қадимги анъана ва удумларимиз кўп жойларда янгича тус олгани сир эмас.

Маълумки, «Бешик тўйи»да чақалоқни, аввало, маҳалладаги кайвони аёл бешикка солади. Ёстиғи тагига рамзий маънода пичоқ, кулча, нон, пиёз қўяди. Булар бари болага бегоналар кўзи тегмасин, соғ-саломат ўсиб-улғайсин, деган маънода оҳиста адо этилади.

Ҳозир-чи?..

Микрофонларда бақириб-чақириб шовқин-сурон солиш, кийим-кечакларни кўз-кўз қилиш, қарзга ботиб бешик тўйи ўтказиш кимга керак? Бу аждодларимиз удумларига нисбатан ҳурматсизлик эмасми? Менимча, сохта обрў учун қилинаётган тўйлар халқимиз руҳиятига ёт иллатлар илдизига болта уриш пайти келди.

Ш.БЕГАШЕВА.
Термиз шаҳри.

... мунозара юритади

Студент — талаба деганими?

Ҳар бир сўзнинг ўз этимологияси ва ишлатилиш ўрни бор. Масалага шу жиҳатдан ёндашсак, мен ҳозир ўзбек тилидаги айрим сўз ва атамалар нотўғри ишлатилмоқда, деган фикрдаман. Масалан, студент ва талаба сўзларини олиб кўрайлик.

Талаба — арабча сўз бўлиб, «илм ўрганувчи, ўқувчи» деган маънони англатади. Студент эса лотинча сўз. У олий ёки ўрта махсус ўқув юртида таълим олаётган шахсга нисбатан қўлланилади. Дунёдаги деярли барча мамлакатларда шу маънода ишлатилади. Студент номинациясида аниқлик бор. Яъни, у фақат институт, университет тингловчисидир.

Яна бир мисол. Кўпгина ОАВда больница, клиника, поликлиника, госпитални ёппасига бир сўз билан шифохона деб ёзишмоқда. Ваҳоланки, клиника фақат даволаш маскани эмас. Унда илмий-текшириш ишлари олиб борилади, студентларни ўқитилади ҳам. Госпиталда эса хоҳлаган фуқаро даволанмайди. У асосан ҳарбийлар, ички ишлар хизмати ходимлари саломатлигини тиклашга мўлжалланган. Биз эса билиб-билмай турли хил хатоликларга йўл қўймоқдамиз.

Б.ҲАМРОЕВ,
Урганч Давлат университети доценти.

Корхона ва ташкилотлар диққатига!

Архитектура ва қурилиш давлат қўмитаси тендер танловлари ўтказиш республика бошқармасининг

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ БЎЛИМИ

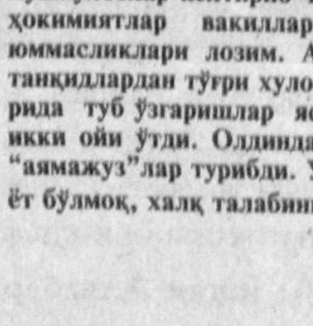

2003 йилда академик лицей ва касб-ҳунар коллежларига ўқув-лаборатория жиҳозларини сотиб олиш бўйича тендер танловлари эълон қилади.

Лот №1. Қишлоқ хўжалик жиҳозлари.
Лот №2. Ишлаб чиқариш жиҳозлари.
Лот №3. Қурилиш жиҳозлари.
Лот №4. Хизмат кўрсатиш жиҳозлари.
Лот №5. Тиббиёт жиҳозлари.
Лот №6. Педагогика ва маданият жиҳозлари.
Лот №7. Умумтаълим фанлари жиҳозлари.

Ҳар бир жиҳозлар учун санитария паспорти ва мувофиқлик сертификати талаб қилинади.

Буюртмачи: Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази.

Жиҳозларни сотиб олиш Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази давлат бюджетидан ажратилган маблағлар ҳисобидан амалга оширилади.

Тендер савдолари ташкилотчиси: Архитектура ва қурилиш давлат қўмитаси тендер танловлари ўтказиш республика бошқармаси.

Корхона ва ташкилотлар қуйидаги шартларга амал қилишлари лозим: касб-ҳунар ва техник малакавий маълумотлар, молиявий маблағлар ва моддий имкониятлар, кафолат, тажриба, шунингдек, шартномани тузиш учун юридик лаёқатга эга бўлишлари шарт.

Тендер савдоларида қатнашиш учун сўровнома билан тендер савдолари ташкилотчиси — Архитектура ва қурилиш давлат қўмитаси тендер танловлари ўтказиш республика бошқармасига мурожаат қилиш лозим.

Бир тўплам тендер ҳужжатларининг баҳоси — 50000 (эллик минг) сўм.

Таклифлар қуйидаги манзилда тендер савдоси ташкилотчиси томонидан қабул қилинади:

Тошкент шаҳри, Абай кўчаси, 6-уй, 400, 411-хоналар. Телефон: 144-91-20, факс: 144-01-42.

Таклифлар (офертелар)ни савдо ташкилотчисига тақдим этишнинг охирги муддати — офертелар очилиш куни ва соати.

Таклифлар (офертелар) очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб 30 кундан кейин қуйидаги манзилда ўтказилади: Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 5-уй, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази мажлислар залида.

Янги рукн: «Харита»

БМТ қачон ташкил топган? Унга нечта мамлакат аъзо? Бу мамлакатларда қандай сиёсий тузум ҳукмрон? Мазкур давлатларнинг аҳолиси қанча, халқининг иқтисодий аҳволи қандай? Уларни ким бошқаради — Президентми, императорми, қиролми ёки Бош вазир? Бу каби саволлар бугун кўпчиликни — мактаб партасида ўтирган ўқувчидан тортиб университетда сабоқ бераётган ўқитувчини ҳам, оддий газетхондан тортиб олиму фузалоларни ҳам қизиқтириши, табиий. Шуни ҳисобга олиб, биз газетамизда «Харита» деган янги рукн очдик. Бундан буён шу рукн остида БМТ ва унга аъзо давлатлар, уларнинг тарихи, ижтимоий-иқтисодий тараққиёти, сиёсий тузуми, аҳолиси, географик ўрни ҳақида ҳикоя қилувчи мақолалар бериб борамиз. Бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти тўғрисидаги дастлабки мақола эътиборингизга ҳавола этилмоқда.

БМТ

Йигирманчи асрнинг бошида, аниқроғи, биринчи жаҳон урушидан кейин давлатлар ўртасидаги можароларни бартараф этиш мақсадида Миллатлар лигаси таъсис этилганди. Лекин у тинчликни соғинган олам аҳлининг «нажот қалъаси»га айлана олмади. Охир-оқибат Лига ўз ўрнини бошқа халқаро ташкилотларга бўшатиб берди. Шу зайлда 1945 йили Бирлашган Миллатлар Ташкилотига асос солинди.

Жаҳондаги энг нуфузли ташкилот мақомини олган БМТ фаолият кўрсата бошлаган йили унга аъзо давлатлар сони 51 тани ташкил этган бўлса, ҳозир 191 тага етди. 2002 йилнинг сентябрида қабул қилинган Швейцария ва Шарқий Тимор ташкилотнинг энг кенжа аъзолари саналади. Таъкидлаш жоизки, БМТ ярим асрдан кўпроқ вақт ичида ер юзидаги барча мамлакатларни қамраб олди. Унинг аъзолигига қабул қилиниш давлат мустақиллиги эътирофини англатувчи омиллардан бирига айланди.

Кўпчилигимиз БМТнинг тинчликни сақлаш ёки гуманитар ёрдам кўрсатиш борасидаги фаолиятини яхши биламиз. Лекин у фақат бу ишлар билан шуғулланиб қолмайди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бутун инсониятни қийнаётган муаммоларга ечим изланадиган ўзига хос марказдир. Бу борадаги фаолият БМТ ва унинг тизимидаги ўттиздан зиёд ташкилотнинг қўшма ҳаракатлари билан олиб борилади. Жумладан, сўнгги вақтларда инсон ҳуқуқлари, атроф-муҳит муҳофазаси, касалликларга қарши кураш, қашшоқликни тугатиш каби муаммолар мунтазам муҳокамада. БМТ муассасалари беҳатар ва самарали ҳаво алоқасининг меъёр ва қоидаларини ишлаб чиқади, телекоммуникациялар ривожига кўмаклашади, истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоялайди. БМТ минтақаларда гиёҳвандлик моддаларининг ноқонуний айланиши ва террорчиликка қарши халқаро операцияларнинг ташаббускоридир. Дунёнинг турли бурчакларида фаолият юритиб, қочқинларга ёрдам кўрсатади, миналардан тозалаш дастурларини бажаради, озиқ-овқат ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қарашади, ОИТСга қарши курашда карвонбошилик қилади.

Уни таркибан ўрганадиган бўлсак, Бош ассамблея — бош кенгаш органидир. У аъзо давлатлардан ташкил топган бўлиб, ҳар бир давлат биттадан овоз ҳуқуқига эга.

Бош ассамблея сессиялари одатда ҳар йили сентябрда очилади. Лекин у Хавфсизлик Кенгаши талаби билан фавқулодда чақирилиши ҳам мумкин. Айрим масалалар алоҳида қўмиталарда муҳокама қилинади. БМТ таркибида олтита қўмита бўлиб, қуролсизланиш ва халқаро хавфсизлик, иқтисодий ва молиявий масалалар, ижтимоий, гуманитар ва маданий масалалар, махсус сиёсий масалалар ва аксилмустамлакачилик, маъмурий ва бюджет масалалари, ҳуқуқий масалалар бўйича қўмиталардир. Ўта жиддий масалалар ялпи йиғилишда кўрилади.

БМТнинг иқтисодий ва ижтимоий кенгаши асосан аҳолининг турмуш даражасини ошириш, бандликни таъминлаш ва иқтисодий ҳамда ижтимоий тараққиётга кўмаклашиш, халқаро иқтисодий, ижтимоий муаммоларга ечим топиш, соғлиқни сақлаш, маданият, таълим соҳаларида халқаро ҳамкорлик ривожига ёрдамлашиш ва бошқа ишлар билан шуғулланади. Аъзолари сони — 54 та. Уч йилга сайланади. Кенгаш одатда ҳар йили 5-6 ҳафта давом этадиган асосий сессиясини ўтказиб туради.

БМТ доирасида иқтисодий, ижтимоий масалалар билан бошқа ташкилотлар ҳам шуғулланади. Улар сирасига Болалар жамғармаси (ЮНИСЕФ), Қочқинлар иши бўйича олий комиссар бошқармаси, Жаҳон озиқ-овқат дастури, савдо ва тараққиёт бўйича агентлик (ЮНКТАД), Тараққиёт дастури, Атроф-муҳит бўйича дастур, Гиёҳвандлик моддалар назорати бўйича халқаро дастур.

Халқаро суд — БМТнинг бош судлов органи ҳисобланади. У Гаагада жойлашган. Халқаро ҳуқуқ меъёрларига мос равишда юридик баҳсларни ҳал қилиш, айрим баҳслар бўйича консультатив хулосалар чиқариш унинг вазифаси ҳисобланади. Аъзолари 15 ҳакамдан иборат. Ҳар бир ҳакамнинг ваколат муддати 9 йил.

Халқаро суд 1946 йилдан буён жами 65 та қарор чиқарган. Бу қарорлар қуруқлик ва сувликдаги чегара масалалари, ҳудудий суверенитет, куч ишлатмаслик, ўзга давлатнинг ички ишларига аралашмаслик, дипломатия муносабатлари, гаровдагиларни озод қилиш, сиёсий бошпана, фуқаролик, мурувват кўрсатиш, ҳуқуқ билан боғлиқ баҳсларга ечим берган. Ҳозир тўққизта баҳсли масала кўрилаяпти. Улар Қатар билан Баҳрайннинг сувликдаги чегараси, Камерун билан Нигерия ўртасидаги қуруқликдаги чегара каби масалалардир.

БМТнинг Хавфсизлик Кенгаши Низомга биноан халқаро тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш масалалари учун бош масъул орган ҳисобланади. У асосан икки қўмитадан иборат. Бу кенгаш нафақат Нью-Йоркда, балки хорижда ҳам йиғилиш ўтказиши мумкин. Масалан, у ўз йиғилишларини 1972 йили Аддис-Абебада, 1973 йили эса Панамада ўтказган.

Хавфсизлик Кенгашига тинчликка таҳдид ҳақида шикоят тушса, у аввал томонларни яраштиришга ҳаракат қилади, муаммони таҳлил этиб, тавсиялар ишлаб чиқади. Агар можаро уруш келтириб чиқарса, кенгаш имкон қадар тезроқ уни бостиришга ҳаракат қилади. Минтақага тинчликни сақлаш кучларини жўнатади. «Тинчликка мажбурлаш» тамойилига биноан, турли жазо чоралари тўғрисида қарорлар қабул қилиши ҳам мумкин.

Кенгашга аъзо бўлмаган мамлакат вакили овоз бериш ҳуқуқисиз унинг мажлисида қатнашиши мумкин. Кенгаш раиси эса ҳар ой алмашади. Бунда давлатлар номининг алифбо тартибидаги кетма-кетлигига риоя этади.

Хавфсизлик Кенгашининг 15 та аъзоси бўлиб, 5 таси доимий ва 10 таси нодоимийдир. Нодоимий аъзолар Бош ассамблея томонидан икки йиллик муддатга сайланади. Ҳозир улар қуйидаги мамлакатлардан иборат: Ангола, Болгария, Германия, Гвинея, Испания, Камерун, Мексика, Покистон, Сурия, Чили, Доимий аъзолар — АҚШ, Хитой, Россия, Буюк Британия ва Франция. Ҳар бир аъзо биттадан овозга эга. Камида 9 аъзо рози бўлгандагина қарор қабул қилинган ҳисобланади. Бунда улар орасида доимий аъзоларнинг овози бўлиши шарт. Чунки уларнинг ҳар бири «вето» қўйиш ҳуқуқига эга.

Низомга кўра, БМТ аъзоси кенгаш қарорларига риоя қилиши ва бажариши шарт. 1948 йилдан буён унинг ташаббус ва қарори билан тинчликни сақлаш бўйича жами 53 та операция ўтказилган. Кенгаш халқаро трибунал ҳам чақиради.

БМТ тизимидаги ташкилотлар расман қуйидагиларга бўлинади: дастурлар, ихтисослаштирилган муассасалар, мухтор ташкилотлар, конвенцияларнинг котибиятлари, муассасалараро мувофиқлаштирув механизми. Номи «жаҳон» ва «халқаро» сўзлари билан бошланадиган барча ташкилотлар унинг тизимига киради.

Ҳозир БМТга Кофи Аннан Бош котиблик қилмоқда. Унгача Трюгве Ли (Норвегия) —(1946-1952 йиллар), Даг Хаммаршельд (Швеция)—(1953-1961 йиллар), У Тан (Мьянма) — (1961-1971 йиллар), Курт Вальдхайм (Австрия)—(1972-1981 йиллар), Хавьер Перес де Куэльер (Перу)—(1982-1991 йиллар), Бутрос-Бутрос Ғолий (Миср)—(1992-1996 йиллар) шу вазифани бажаришган.

Истиқлолга эришгач, Ўзбекистон ҳам 1992 йилнинг 2 мартидан эътиборан БМТ аъзосидир. Ватанимиз тарихи, халқимиз ҳаётида муҳим воқеа бўлган шу кундан бошлаб Ўзбекистон байроғи мазкур ташкилотнинг бош қароргоҳи узра ҳилпираб турибди.

Ўзбекистон ва БМТ ўртасида кенг миқёсдаги ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилган. Бундай фаол ва илиқ муносабатнинг шаклланишида БМТнинг Тошкентдаги ваколатхонаси муҳим роль ўйнамоқда. Айни пайтда ушбу ваколатхона қошида ўнга яқин агентлик фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг ҳар бири узоқ муддатга мўлжалланган ўз дастурларига эга.

ЮНЕСКОнинг Ўзбекистонда таълим, фан, маданият соҳаларида олиб бораётган ишлари жамоатчилик эътиборида турибди. Республикамиздаги бир неча олий ўқув юртларида унинг кафедралари мавжуд. Уларнинг фаолияти миллий қадриятларимизни тиклаш, тарихий обидалар, маданий ёдгорликларни асраб-авайлаш ва келажак авлодга етказишга қаратилган. Қадимий Самарқанд, Бухоро ва Хива шаҳарлари эса ЮНЕСКОнинг «Жаҳон маданий мероси дурдоналари» рўйхатига киритилган.

Мамлакатимиздаги оналар ва болалар соғлиғини сақлашда ЮНИСЕФ ташаббусларининг ҳам сезиларли ўрни бор. Марказий Осиё халқларида, асосан аёлларда кўп учрайдиган камқонлик, болалардаги полиомелит касалликларига айнан мана шу агентлик кўмагида олиб борилаётган тадбирлар туфайли барҳам берилмоқда.

Ўз навбатида Ўзбекистон ҳам БМТга аъзолик билангина кифояланиб қолаётгани йўқ. Қатор глобал муаммоларни ҳал этиш билан боғлиқ таклиф ва ташаббуслар халқаро ҳамжамият томонидан қизғин қўллаб-қувватлангани барчага маълум. Мамлакатимиз Президентининг БМТ Бош ассамблеясининг 48 ва 50-сессияларида сўзлаган нутқлари эса кўтарилган масалаларнинг аҳамияти жиҳатидан дунёда янгилик сифатида баҳоланди.

Давлатимиз раҳбарининг минтақа хавфсизлиги, айниқса, Афғонистон муаммосини ҳал этишдаги таклиф ва ташаббуслари БМТ шафеълигида «6-2» гуруҳининг ташкил этилишига асос бўлди. Унинг 1999 йил Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида эса Афғонистондаги ўзаро мухолиф томонлар илк бор бир стол атрофига тўпланишди. Мазкур йиғин якунида қабул қилинган «Афғонистондаги зиддиятни тинч йўл билан ҳал этилишининг асосий тамойиллари» тўғрисидаги Тошкент декларациясига БМТ Бош ассамблеяси узоқ муддатга мўлжалланган сиёсий ҳужжат мақомини берди.

Президент Ислом Каримовнинг БМТ «Мингйиллик саммити»да сўзлаган нутқи халқаро ҳамжамият томонидан қизғин қўллаб-қувватланди. Зеро, унда долзарб миллий ва дунёвий муаммолар очиб берилиши билан бирга, яна янги ташаббуслар ўртага ташланди.

Юқорида тилга олинган мисоллардан кўриниб турибдики, Ўзбекистон ва БМТ ҳамкорлиги кенг миқёсда ривожланиб, тобора мустаҳкамланиб бормоқда. БМТ ташкил этилганига 57 йил тўлиши арафасида ушбу нуфузли ташкилот Бош котиби Кофи Аннаннинг республикамизга ташриф буюриши эса бундай алоқалар янги босқичга кўтарилишидан дарак беради.

Бекқул ЭГАМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Янгиликлар, воқеалар, далиллар

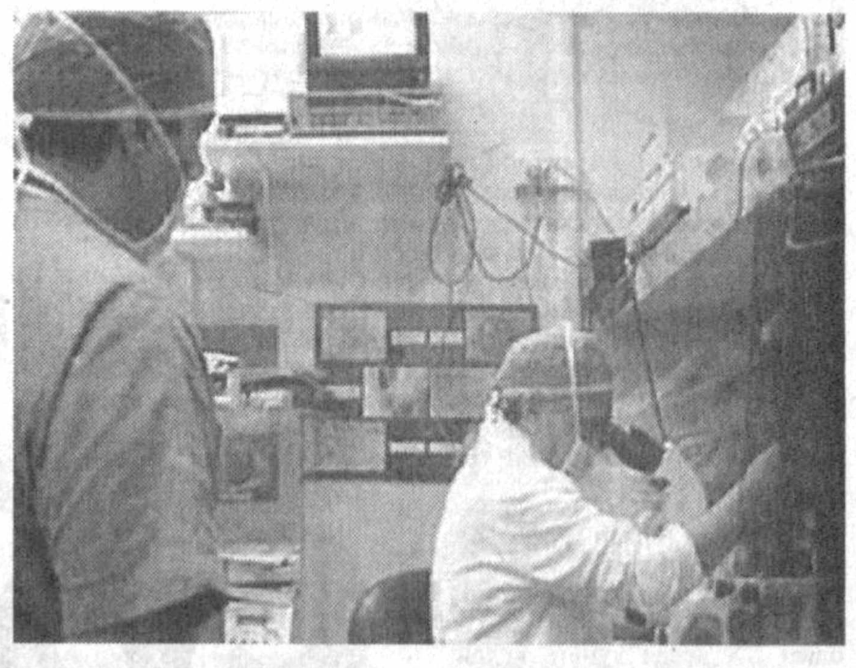

Фирибгар — шифокорлар

Италиянинг Милан шаҳри суди 180 нафардан зиёд шифокорни фирибгарликда айблаб, турли муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилди. Шифокорлар хусусий клиникалардан бирида фаолият кўрсатганлар. Беморларга зарур бўлмаган анализларни топшириш ҳақида кўрсатма бериб, эвазига катта миқдорда комиссион пуллар олишган.

«Интерфакс» агентлигининг маълумотига кўра, кўпчилик беморлар анализ топширишга келишмаган. Аммо мамлакат Соғлиқни сақлаш миллий хизмати улар учун маблағ ўтказиб турган. Текширув давомида шифокорлар шу йўл билан 500 миллион еврони ўзлаштиришгани аниқланган.

Автосалоннинг янги рекорди

Детрайт шаҳрида бўлиб ўтган халқаро автосалон намойишини умумий ҳисобда 810699 киши томоша қилишга келган.

Шундай қилиб, автосалонни кўришга келганлар сони бўйича янги рекорд ўрнатилди. Чунки ўтган йили бу кўрсаткич 500 минг кишини ташкил қилган эди.

«Autonews ру»нинг хабарига кўра, қизиқиш ошиб бораётганлиги туфайли автосалон ташкилотчилари келгусида кўргазма майдонларини кенгайтиришни режалаштиришмоқда.

Нацистлар фаолияти ўрганилади

АҚШ ва Белорусь ҳукуматлари ўртасида меморандум имзоланди. Унга кўра, энди АҚШ Адлия вазирлиги ходимлари Минск архивларида сақланаётган Иккинчи жаҳон уруши йилларида нацистлар фаолиятига доир ҳужжатлар билан танишиш имкониятига эга бўлдилар.

АҚШ адлия вазири ўринбосарининг ёрдамчиси Жон Мэлкольмнинг таъкидлашича, бу ҳужжатлар ҳозир давом этаётган бир нечта суд жараёнларида ҳукуматга асқотиши мумкин.

«Собиқ Иттифоқнинг бошқа республикалари архивларидан олинган «Нацистлар даври» ҳужжатлари АҚШда ўнлаб ҳарбий жиноятчилар ва фашистлар Германиясига хизмат қилган шахсларни суд қилишга ёрдам берди», дейди вазирликнинг махсус текширувлар бўлими бошлиғи Эли Розенбаум.

Мазкур бўлим фаолият кўрсатаётган 1979 йилдан буён нацистларга алоқадор 71 киши америка фуқаролигидан маҳрум этилди, 160 кишига мамлакатга келишга рухсат берилмади. Бу ҳақда «ИТАР-ТАСС» мухбири хабар берган.

Очларга ёрдам зарур

БМТнинг Жаҳон озиқ-овқат дастури ва бошқа шунга ихтисослашган агентликлари дунё ҳамжамиятини Африка жанубидаги давлатларга тезлик билан моддий ёрдам кўрсатишга чақирди. Бугун ушбу ҳудудда 60 миллион аҳоли очлик ва ОИТСдан азоб чекмоқда. БМТ маълумотларига қараганда, қашшоқлик авж олган Малави, Замбия, Зимбабве, Лесота, Свазиленд ва Мозамбик давлатларига ёрдам бериш учун 611 миллион доллар маблағ зарур. Ҳозирча эса бу маблағнинг ярмидан кўпроғи йиғилди, холос.

«ИТАР-ТАСС» мухбирининг хабар беришича, БМТ Бош котибининг инсонпарварлик масалалари бўйича ёрдамчиси Жеймс Моррис вазиятни жойнинг ўзида ўрганиш учун Африка жанубига йўл олган.

Сўнгги мина портлатилади

Жорий йилнинг 8 февраль куни Синасахитио шаҳрида Бош вазир Дзюнъитиро Коидзуми Япониянинг пиёдаларга қарши сўнгги минасини портлатади. Шу билан Япония ўзини мудофаа кучларига қарашли бир миллион дона пиёдаларга қарши минасини йўқ қилиш бўйича уч йиллик операцияни якунлайди. «ИТАР-ТАСС»нинг хабарига қараганда, 1997 йили Оттавада пиёдаларга қарши миналарни тақиқлаш тўғрисида Конвенция имзоланган эди. Шунга кўра, Япония 2000 йилдан бошлаб ўз миналарини йўқ қилишга киришганди. Пиёдаларга қарши миналарни ишлаб чиқариш, қўллаш, эга бўлиш ва сақлашни тақиқловчи ушбу Конвенцияга 130 давлат вакиллари имзо чекишган. Аммо АҚШ, Россия, Хитой каби давлатларнинг бу хайрли ташаббусга қўшилмагани кишини ажаблантиради.

Кучли ёмғир

Исроил пойтахти Тель-Авивда ёққан кучли ёмғир оқибатида шаҳарнинг кўплаб кўчаларида транспорт ҳаракати тўхтаб қолди, деб хабар беради «На агетr». Мамлакат ўт ўчириш хизмати кучайтирилган режимга ўтказилди. Об-ҳаво ёмонлиги туфайли кўплаб авиарейслар бекор қилинди. Кучли ёмғир Тель-Авивдаги Сде-Дон аэропорти ишининг тўхтатилишига ҳам сабаб бўлди.

ЖИММИ КАРТЕРНИНГ ТАКЛИФИ

Шарҳловчи минбари

Венесуэладаги сиёсий норозиликларнинг ҳамон охири кўринмаяпти. Муаммони тезроқ ҳал этишда халқаро ташкилотлар, қўшни давлатлар ва таниқли сиёсатдонлар ҳам қўлдан келган ёрдамини аямаяпти.

Куни кеча АҚШнинг собиқ президенти Жимми Картер Уго Чавес ҳукумати билан мухолифатни музокара ўтказишга даъват этиш мақсадида ушбу мамлакатга келди. Америкалик кекса сиёсатчи бўлажак музокарада воситачилик қилишни режалаштирган.

Ж.Картер журналистларга интервью берар экан, Уго Чавеснинг президентлик ваколатини узайтириш мақсадида референдум ўтказиш, конституцияга ўзгартишлар киритиш ҳамда президентлик ва парламент раисининг раҳбарлик ваколати муддатини қисқартириш таклифини илгари сураётганини айтди.

«ИТАР-ТАСС» ахборот маҳкамаси хабарига кўра, исёнчи гуруҳ вакиллари Ж.Картернинг таклифини маъқуллаган. Шунингдек, У.Чавес ҳам конституцияга ўзгартиш киритиш ва муддатидан олдин президент сайлови ўтказишга розилик билдирган. Бироқ, президентнинг таъкидлашича, буни халқ қўллаб-қувватламоғи керак.

Венесуэлада конституцияга ўзгартириш киритиш ва референдум ўтказиш таклифини қонун бўйича, энг аввало, мамлакат парламенти - Миллий ассамблея тасдиқлаши лозим.

Маълумотларга кўра, жума куни Вашингтонда "Венесуэла дўстлари гуруҳи"га аъзо олти давлат ташқи ишлар вазирларининг Венесуэладаги сиёсий инқирозга барҳам бериш масаласига бағишланган учрашуви бўлиб ўтади. Жимми Картернинг таклифи ҳам шу анжуманда муҳокама қилиниши мумкин.

Кузатувчилар мамлакатда кечаётган жараённи турлича баҳоламоқда. Жумладан, Америка давлатлари ташкилоти раҳбари Сесар Гавари президент истеъфоси билан боғлиқ муаммони тезроқ ҳал қилиш кераклигини таъкидлаётир. Венесуэла нефть компанияларининг иши тўхтаб қолганидан анча зарар кўрган Вашингтон ҳам бу фикрга қўшилмоқда.

Венесуэлада нашр этиладиган "ВенЭкономия" газетасида ёзилишича, 52 кундан буён давом этаётган тартибсизликлар мамлакат иқтисодиётига жиддий таъсир кўрсатмоқда. Биргина нефть компанияларининг иши тўхтаб қолгани туфайли кўрилган зарар 4 миллиард АҚШ долларидан ошиб кетган. Икки мингдан ортиқ савдо корхонаси хонавайрон бўлган.

Ҳозирча кузатувчилар, "Венесуэла дўстлари гуруҳи", Жимми Картер ёки бошқа сиёсатчи бўлсин, Венесуэла қонунларига риоя қилиб, ҳар қандай саъй-ҳаракатни мамлакат конституцияси доирасида амалга оширса, инқирозга барҳам берилади, демоқда. Айрим кузатувчилар эса, Америка давлатлари ташкилоти ташаббуси билан Вашингтонда бўлиб ўтадиган учрашувга умид боғлаб турибди.

Фазлиддин АРЗИЕВ,
ЎзА шарҳловчиси.

Дунё шаҳарлари: Париж.

Фабрикада портлаш

Хитой ҳал республикасининг Хунань провинциясига қарашли Линли шаҳрида жойлашган пиротехника ишлаб чиқарувчи фабрикада портлаш содир бўлди. Натижада, дастлабки маълумотларга қараганда, етти киши ўлган, тўққиз киши оғир тан жароҳати олган. Портлаш сабаблари ҳали аниқланганича йўқ.

Биринчи февралда ой тақвими бўйича Хитойда анъанавий янги йил киради, деб хабар беради «ИТАР-ТАСС» мухбири. Шунинг учун ҳам ҳозир мамлакатда турли пиротехника маҳсулотларга талаб кучайган. Бу эса, юқоридаги каби турли бахтсиз ҳодисаларни ҳам келтириб чиқармоқда.

Музокаралар олиб бориш санъати

Музокаралар олиб бориш санъати деб аталган дипломатиянинг тарихига назар ташланса, унинг илдизлари қадим даврларга бориб тақалади. Диплома — юнонча сўз бўлиб, қадимги Юнонистонда икки тахламли ёғочдан қилинган ёзувли ҳужжатга айтилган. Давлат фаолиятининг ташқи алоқаси мазмунидаги дипломатия сўзи Ғарбий Европада XVIII аср охирида қўллана бошланган.

Дипломатик фаолиятни давлат органлари, давлат бошлиғи, парламент, ҳукумат бошлиғи, ташқи ишлар вазири олиб боради.

Музокаралар, дипломатик ёзишмалар, халқаро шартномалар ва битимларни тасдиқлаш ёки бекор қилиш, халқаро муносабатларда иштирок этиш дипломатик фаолиятнинг асосий кўринишларидир.

Дипломатия қадим замонлардан мавжуд бўлган. Унинг ибтидоий шакллари қабилалар ўртасидаги муносабатларда кўринади. Лекин дипломатиянинг пайдо бўлиши давлатнинг шаклланиши билан боғлиқдир. Жамият ривожланиши билан дипломатиянинг моҳияти чуқурлашиб, барча даврларда давлатнинг иқтисодий шарт-шароити ва сиёсий мақсадларига кўра такомиллашиб боради.

Ташқи ишлар вазирлиги тегишли давлатнинг дипломатик фаолиятини амалга оширади, чет давлатлар дипломатик ваколатхоналари ва делегациялари билан алоқада бўлади, улар билан музокаралар олиб боради, битимларнинг лойиҳаларини тайёрлайди, халқаро дипломатик тадбир ва учрашувларда иштирок этади.

Биласизми?

Тарихдан маълумки, темурийлар давридан сўнг Ўзбекистонда жаҳон андозаларига мос дипломатик алоқалар ва дипломатик хизмат бўлган эмас. Амир Темур марказлашган давлат тузиш мақсадида дипломатик алоқаларнинг турли шакл ва усулларини қўллаган эди. "Темур тузуклари"да келтирилишича, ўзга мамлакатларни забт этиш, уларни идора қилиш, ғаним лашкарларини синдириш, душманни тузоққа тушириш, мухолифларни дўстга айлантириш, дўст-душман орасида муомала, муросаи мадора қилиш хусусида у кенгаш, машварату маслаҳат, ҳушёрлигу мулоҳазакорлик, эҳтиёткорлик ишларини маъқул кўради.

Амир Темур учун иттифоқчилар танлаш жуда муҳим иш бўлган. Соҳибқирон забт этмоқчи бўлган мамлакатларга, аввало, дипломатик хатлар юборган. Ўз қабулидаги элчилар билан эҳтиётлик билан муомалада бўлган. Уларнинг муҳофазасини, ўз юртига етиб боришини таъминлаган.

Бугунги кунга келиб ўзбек дипломатияси инсонпарварликнинг юксак тамойилларига таянмоқда. Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, сиёсий, ижтимоий-иқтисодий соҳада жаҳон давлатлари ўртасида ўз ўрнига, нуфузи ва обрўсига эга бўлди. Мустақил Ўзбекистонни кўплаб давлатлар тан олди. Ваҳоланки, шўро ҳокимияти даврида мамлакатимиз дипломатик ваколатларга эга эмас эди. Бу давр ҳақида сўз юритиб, Юртбошимиз қуйидагиларни таъкидлаган эди: "Ўзбекистон Республикаси учун мустақил ташқи сиёсат юритиш — давлат фаолиятининг янги ва амалда қўлланилмаган йўналишларидан биридир. Якка ҳокимлик тизими шароитида Ўзбекистон халқаро майдонга тўғридан-тўғри ва очиқ чиқиш имкониятидан маҳрум этилган бўлиб, ўзининг ташқи сиёсий давлат идораларига, старлича дипломатларига ва ташқи иқтисодий фаолият соҳасидаги мутахассисларига эга эмас эди".

Мустақил республикамиз эндиликда дипломатия соҳасида аниқ, асосланган ҳамда узоққа мўлжалланган сиёсатни олиб бормоқда. Ўзбекистон дипломатияси ўтмишдаги иллатларни бартараф этиб, халқаро муносабатларда фаол иштирок этмоқда. Республикада дипломатик давлат хизмати, элчихоналар, дипломатия шохобчалари, марказий дипломатик муассасалар фаолият кўрсатмоқда. Хориждаги бутун илғор тажрибани ўрганиш, ҳар бир халқаро битимнинг мустаҳкам ҳуқуқий заминга эга бўлишига ғамхўрлик қилиш асосий тамойиллардандир.

Дилрабо АБДУЛЛАЕВА,
Андижон давлат университети аспиранти.

Миллат шаъни фидойилари

Элим деб, юртим деб яшаган инсонларни элу юрт ҳам унутмайди. Бундай фидойи инсонларнинг номи ва иши халқ хотирасида муҳрланиб қолади, Ватан тарихига муносиб саҳифалар бўлиб киради.

Атоқли ўзбек адабиётшуноси, буюк ўзбек шоири Алишер Навоий ижодий меросини тиклашда бебаҳо хизматлар қилган олим, маданий ҳаётимиз фидойиларидан бири домла Ҳамид Сулаймоннинг тақдири сўзимизнинг ёрқин далили бўла олади.

Муҳтарам олимамиз Фозила Сулаймонова Ҳамид Сулаймон домланинг рафиқаси бўладилар. Устоз олимнинг бошидан кечганларини бу аёлчалик чуқур ва батафсил биладиган одам бўлмаса керак. Шу боисдан Фозилахон опа "Халқ сўзи" газетасида бир вақтлар чоп этилган устоз Ҳамид Сулаймон ҳақидаги ёдномасини "Тошни ёрган гул" деб рамзий бир маънода номлаган эдилар.

Ҳамид Сулаймон

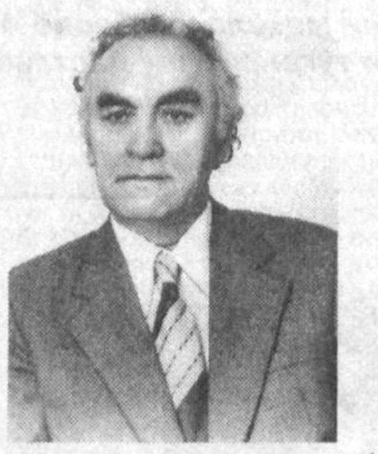

Тошни ёрган гул... Бу ибора Ҳамид Сулаймон тақдирини ўзида ғоятда аниқ ва бехато ифода этади. Устоз олим XX асрда дунёга келди ва шу асрда оламдан ўтди. Бу аср эса асосан Ўзбекистоннинг аввал чор, кейин қизил империяга қарамлик даври ҳисобланади. Ҳамид Сулаймон шўро тузумининг қатағонларини матонат ила бошдан кечирди, омон қолди ва миллатга хизматлар қилди. У, чиндан ҳам, тошни ёриб чиқиб, қуёшга, ҳаётга, яшашга интилган гулга ўхшайди.

Ватаннинг эрксизлиги — фарзандларнинг ҳам эрксизлик ва чор-ночорлигига сабаб бўлади, албатта. Томчи сувда дунё акс этади деганларидек, Ҳамид Сулаймон домланинг қисматида ва унинг оила аъзоларининг тақдирида ана шу эрксизлик барча фожиалари ва жабр-ситамлари билан ўзини намоён этди. Бунинг устига, Ҳамид Сулаймон зиёли оиладан эди. Собиқ шўро тузумининг тоталитар сиёсати ва мафкураси эса айнан мамлакатдаги зиёли, онгли, ҳаётга мустақил кўз билан қарайдиган, мустақил фикрлайдиган одамларни сиғиштирмас эди.

Фозила Сулаймонова устоз Ҳамид Сулаймоновнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида қилган суҳбатимиз асносида бир маълумотни эсладилар:

— Мамлакатимизда мустақиллик учун кураш фаоллашган 80-йилларнинг охирида ижодкор ёшларнинг бири менга ғалати ҳужжат нусхасини тутқазди. У Сталиннинг Польша Ишчи партияси раҳбари Болеслав Берутга ёзган ўта махфий кўрсатмасининг ўзбекча таржимаси эди. Уни ўқиб, рости, даҳшатга тушдим. Жумладан, кўрсатмада шундай дейилади: олий ўқув юртларига илм учун интилганлар эмас, балки диплом бланкасини олишга интилганларгина қабул қилинсин; юқори лавозимларга тадбиркор, ақлли кишилар эмас, балки шуҳратпараст, бошқа миллат вакиллари билан турмуш қурганлар кўтарилсин; ортидан бошқаларни эргаштириш қобилиятига эга шахслардан эҳтиёт бўлинсин... Хатда шунга ўхшаш яна қатор чекланишлар баён қилинган. Мустақил давлат раҳбарига юборилган кўрсатма шу мазмунда бўлса, иттифоқ ичкарисидаги республикаларнинг аҳволи "вой" бўлиши табиий эди, албатта.

Ҳа, миллатнинг гуллари бўлган зиёлиларга нисбатан бундай ўта тақиқловчи сиёсат оқибатида, жумладан, Ўзбекистон ўзининг қанчадан-қанча азиз фарзандларидан жудо бўлди.

Ҳамид Сулаймоновлар оиласи Тошкент шаҳрининг Камолон маҳалласида истиқомат қилишган. Отаси Сулаймон Хўжаев Фитрат, Абдулла Қодирий, Ғулом Зафарий, А.Зоҳирий каби XX аср бошидаги атоқли ўзбек зиёлилари доирасига мансуб бир шахс эди. У 1927 йилда машҳур кинорежиссёр Наби Ғаниев билан биргаликда "Ўзбекфильм" студиясини ташкил этганлардан биридир. 1934 йилнинг декабрь ойида Сулаймон Хўжаев ГПУ томонидан қамоққа олиниб, унга «С.М.Кировни отишда иштирок этгансан", деб қип-қизил уйдирма айб қўйишиб, 6 йилга қамоққа ҳукм қилишади. Лекин асл сабаб бошқа эди: С.Хўжаев 1916 йилги Жиззах қўзғолони воқеаларини тасвирловчи "Тонг олдидан" номли фильм яратган эди. Ҳаммамизга маълумки, Жиззах қўзғолони чоризм босқинчилигига қарши кўтарилган миллий озодлик ҳаракати эди. Бундай мавзуда кино яратиш чоризмнинг вориси бўлган қизил империя маъмуриятига, табиийки, хуш ёқмас эди. Аммо фильм яратилди. Пировардида, унинг ижодкори ҳибсга олинди.

Сулаймон Хўжаев қамоқдан қайтмади. Киношунос олим Ҳамидулла Акбаров КГБ архивидан топган маълумотларга кўра, у Ғ.Зафарий, А.Зоҳирий билан биргаликда Сирдарёдаги "Малик" совхозига ишга юборилган ва ўша ерда учаласи ҳам бир тунда 2-3 та "форма" кийган кишилар томонидан отиб ташланган ҳамда колхозчиларга чуқур ковлатиб, кўмиб юборишган... Ҳамид Сулаймон отасининг шўро тузумидаги тақдири ана шундай фожиали кечди.

... Ҳамид Сулаймон, ҳали бола экан, бир муддат рассомликка қизиқиб юрган. Кейин отасининг маслаҳати билан Мулла Ўтаб исмли ҳаттотнинг уйига қатнаб, ундан ҳуснихат битишда сабоқ олган. Адабиётшунос Наим Каримовнинг ёзишича, ҳаттотликнинг ҳадисини олган ёш Ҳамид Абдулла Қодирийнинг эътиборини тортган ва унинг "Меҳробдан чаён" романини 20 кун ичида оққа кўчириб берган.

1928-1932 йиллар ўртасида ота-бола Сулаймон Хўжаев ва Ҳамид Сулаймон Москвага бориб, Кинематография институтида ўқишган. С.Хўжаев — режиссёрлик, Ҳ.Сулаймон эса операторлик курсларини тугаллаб, Ватанга қайтишган. Шундан кейин Сулаймон Хўжаев 1934 йилда "Тонг олдидан" фильмини яратиб, қатағонга учраганлигини юқорида эсладик.

Ҳамид Сулаймон атрофда бўлаётган воқеаларни кузатиб, миллий маданият билан шуғулланиш хатарли эканлигини сезгач, Маданий қурилиш институти аспирантурасини тамомлагач, олий ўқув юртларида Ғарб адабиётидан маърузалар ўқий бошлади. 1947 йилда Ленинградда фан номзодлиги учун Проспер Мериме ижоди бўйича илмий ишини ҳимоя қилди. Бироқ ёш, истеъдодли, серғайрат олимнинг бошқа халқлар адабиёти билан шуғулланиши уни ғайр кўзлардан асраб қололмади. 1950 йил 30 ноябрь куни Ҳамид Сулаймонларнинг уйига икки рус, бир татар йигити келиб, тинтув ўтказишади. Бисотида бор китоблар, хатлар, ёзув-чизувлар, фотосуратлар билан бирга унинг ўзини ҳам олиб кетишади. Хуллас, 1952 йилнинг куз фаслида терговлар тугаб, сохта айбномалар тўқилиб, Ҳамид Сулаймоновни 25 йилга қамоққа ҳукм қилишди. У Узоқ Шарқдаги Чуна лагерига жўнатилди.

1953 йилнинг март ойида Сталин вафот этди. 1954 йил август ойида Ҳамид Сулаймоннинг оила аъзолари Иттифоқ прокурори ўринбосари Хохловдан Ҳ.Сулаймонга нисбатан "Ҳукм бекор қилинди" деган авфномасини олишди... У озодликка чиқди.

Ҳамид Сулаймон Ленинградда хорижий адабиёт бўйича илмий ишини ҳимоя қилиш учун юрган кунларида Сальтиков-Шчедрин номидаги кутубхонада Алишер Навоий асарлари қўлёзмалари билан танишиб, келажакда бу улуғ шоир ижоди бўйича илмий тадқиқотлар билан шуғулланишни ният қилган эди. У кейинги бутун умрини шу ният йўлига бағишлади.

Атоқли олим, аввало, шоирнинг қўлёзмалари библиографиясини тузди. Илм-фанда маълум бўлмаган «Бадойи ул-бидоя", "Наводир ун-ниҳоя" девонларини тиклашда, шоир шеъриятининг хронологиясини аниқлашда муҳим қадамлар қўйди.

Ҳ.Сулаймон томонидан "Хазойин ул-маоний"дай улкан шеърий обиданинг матни аввал эски ўзбек имлосида, кейин шу танқидий матннинг бутун тўрт китоби ҳозирги кириллча алифбода яхлит ҳолда нашр этилиши маданий ҳаётда катта воқеа бўлди.

Шуни айтиш керакки, Навоий девонларини тайёрлашда Ҳ.Сулаймон қўлёзмаларни қиёсий-текстологик ўрганиш йўлидан борди. Маълумки, шоир асарлари авлодлардан-авлодларга ўтгани сари турли ўзгаришларга учраган, ҳатто айрим шеърий асарлар Навоийнинг асл матнидан узоқлашган. Шунга кўра, Ҳ.Сулаймон XV-XIX асрларга мансуб қўлёзма ёдгорликларда мавжуд Навоий лирик меросининг катта қиёсий манзарасини яратди. Атоқли олим, шунингдек, турли асрларда кўчирилган девонларнинг 200 дан ортиқ нусхаларини бирма-бир синчиклаб ўрганиб, Навоий ўзбек тилида яратган 3132 та шеър ўнлаб девонларга сочилиб кетганини аниқлади.

Форс-тожик тилидаги 12 минг мисрадан ортиқ шеърларни ўз ичига олган "Девони Фоний» ҳам улуғ шоир ижодида салмоқли ўрин тутади. Лекин унинг биронта ҳам нусхаси кутубхоналаримизда сақланмаган ва китобхонларга бу девон номаълум бўлиб қолаётган эди. Ҳамид Сулаймон Париж миллий кутубхонасида бу асарнинг икки қўлёзма нусхаси сақланаётганлигини аниқлади. Олим шу асосда бу девоннинг қисқартирилган нусхасини китобхонларга тақдим этдики, у улуғ шоиримизнинг форс-тожик тилидаги шеърий мероси ҳақида етарли тасаввур беради.

Олимнинг Шарқ халқлари миниатюра санъати намуналарини нашр қилдириш соҳасидаги хизматлари ҳам бебаҳодир. Жумладан, унинг ташаббуси билан рус тилида нашр эттирилган "Бобурнома" миниатюралари" альбоми 1971 йилда Лейпцигда ўтказилган китоб нашрлари халқаро кўргазмасида кумуш медаль билан мукофотланди. XVI-XVII асрлар ҳинд миниатюралари ҳозиргача сақланиб келаётган анъанага кўра «Буюк мўғуллар миниатюраси» деб номланиб келарди. Ҳ.Сулаймон тайёрлаган альбом халқаро кўргазмада намойиш этилгач, унда тилга олинган "Бобур ва бобурийлар даври миниатюралари" ибораси ғарблик олимларга ҳам маъқул тушди ва илмда "Буюк мўғуллар" истилоҳи ўрнини "Бобур ва бобурийлар даври» ибораси эгаллай бошлади. Бугун халқаро миқёсда бу истилоҳ оммалашганлиги тарихий адолатнинг тиклангалигидан далолатдир.

Жаҳон қўлёзма хазиналари ва шахсий кутубхоналарда сақланаётган манбалар орасида Ўрта Осиё халқларига таaллуқли асарларни аниқлаш, уларнинг микрофильми ёки фотонусхасини тўплаш мақсадида Ҳамид Сулаймон Афғонистон, Ҳиндистон, Франция, Англия мамлакатларига археографик экспедициялар уюштирди. Хусусан, Ҳиндистонга уюштирилган илмий сафар натижасида бу мамлакат китоб захираларида сақланаётган сон-саноқсиз араб, форс, ўзбек, озарбайжон тилларидаги қўлёзмалардан 297 тасига қисқа тавсифлар берилди, 41 та қўлёзманинг микрофильми, китобат санъати ва Шарқ миниатюраларининг мингдан ортиқ намуналари рангли слайдларда олиб келинди. Бу катта бойлик эди. Бундай иш бугун Ўзбекистонда давлат миқёсидаги вазифалардан бирига айланиб, Олий Мажлис ҳузуридаги "Ўзбекистондан четга олиб кетилган ва халқ бойлиги бўлган архив ҳужжатларини қайтариб олиб келиш бўйича" махсус комиссия тузилганлигини инобатга олсак, устоз Ҳамид Сулаймон бу хайрли хизматнинг сарчашмасида турганлигини ва якка ўзи ғоятда катта ҳажмдаги ишларни бажара олганлигини беҳад миннатдорлик билан эслашимиз ўринли бўлади.

Шахсан ушбу сатрлар муаллифи ўтган асрнинг 60-йиллари охирларидаги бир воқеа гувоҳи бўлган эди: ўшанда Ўзбекистон Фанлар академиясининг йирик бир анжуманида академик шоиримиз Ғафур Ғулом бамисоли Украинанинг Тарас Шевченко номидаги, Грузиянинг Шота Руставели номидаги адабиёт музейлари сингари республикада Алишер Навоий номида миллий адабиёт музейини ташкил этиш ғоясини илгари сурган ва бу таклиф гулдурос қарсакларга сабаб бўлган эди. Бу анжуманда Ҳамид Сулаймон ҳам қатнашганлиги табиий. Демоқчимизки, Ғ.Ғулом илгари сурган бу ғоянинг рўёбга чиқишида домла Ҳамид Сулаймон амалда катта ташкилотчилик куч-ғайратини сарфладилар. Алишер Навоий номидаги ана шу музейнинг очилиши ва қўлёзмалар институти ташкил топишида устоз олимнинг хизматлари чексиздир. Кейинчалик Жиззахда Ҳамид Олимжон уй-музейи, Андижонда адабиёт музейи, Самарқандда Садриддин Айний уй-музейи ҳам унинг раҳбарлигида ишга туширилди.

Ҳ.Сулаймон 1968 йилда Алишер Навоий таваллудининг 525 йиллик тўйини халқаро миқёсда нишонлаш, шоир асарларининг 10 жилдлигини рус тилида нашр эттириш тадбирларининг туғилиши ва амалида ҳам алоҳида жонбозликлар кўрсатган эдилар.

Ўзининг бутун ҳаётини ўзбек маданиятининг ривожига бағишлаган, шу миллат қадр-қимматини юксалтириш учун ўз имкониятлари доирасида бемисл фидойилик кўрсатган устоз Ҳамид Сулаймоннинг хизматларини бугун мустақил Ўзбекистон ардоқламоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил 23 августдаги Фармонига биноан юртимиз илм-фани ривожига улкан ҳисса қўшган, бутун ҳаётини Ватан, халқ, миллат тараққиётига бахшида этган бир гуруҳ, ҳозирда марҳум илм-фан намояндалари қаторида Ҳамид Сулаймоновга ҳам "Буюк хизматлари учун" ордени берилиб, руҳи-поклари шод этилди.

Шундай қилиб, мустақилликка эришган Ўзбекистоннинг ҳозирги шароитида улкан заҳматкаш олимнинг барча орзу-хаёллари рўёбга чиқмоқда ва хотираси эъзозланмоқда. Домла Ҳамид Сулаймоннинг тақдири эл-юртга сидқидилдан хизмат қилишнинг ажиб бир намунаси бўлиб қолаверади.

М.САФАРОВ.

Ўзлигимиз рамзи

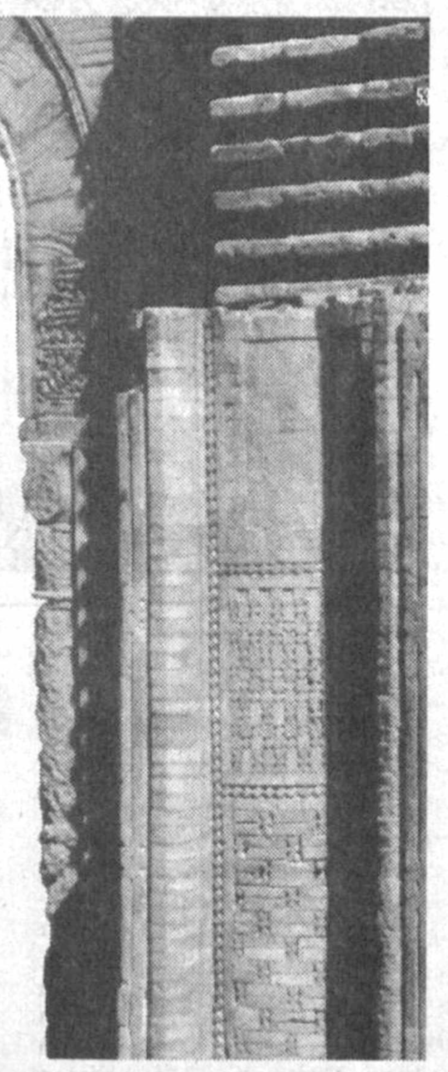

Вилоятимизда 300 дан зиёд маданий мерос объектлари мавжуд. Улардан 66 таси меъморий, 143 таси археология ва қолгани маҳобатли санъат ёдгорликларидир. Бироқ, шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, ушбу рақамларнинг нечоғли тўғри эканлигига аниқ кафолат беришга ожизмиз. Чунки идоралараро комиссия ишчи гуруҳининг дастлабки текширувларига қараганда, ёдгорликларга муҳофаза белгиси тўлиқ қўйилмаганлиги, борлари ҳам сақланиб қолмаганлиги, ёдгорлик учун муҳим бўлган муҳофаза ҳудуди чегараланмаганлиги, айрим мутасадди шахсларнинг масъулиятсизлиги ёки бепарволиги туфайли бир қанча ёдгорликлар бузилиб кетганлиги, экин майдонига айлантирилганлиги аниқланган. Масалан, икки-икки ярим минг йиллик ўтмишни ўз бағрида яшириб келаётган Марҳамат туманидаги қадимий Мингтепа шаҳарчаси ёдгорлиги ўрамида мевали боғ бунёд этилган. Андижон шаҳрининг аниқ ёши ҳақида тарихий манба берувчи Сорвонтепа ва Чордонатепаларнинг жуда оз қисми сақланиб қолган бўлиб, муҳофазага муҳтож.

XIX аср охири — XX аср бошларига тегишли ва Андижон шаҳрининг марказида жойлашган, республика миқёсидаги меъморий ёдгорликлардан Жомеъ, Арк ичи ва Аҳмадбекҳожи меҳмонхонаси каби обидалар кўз ўнгимизда зах ва шўрдан нураб бормоқда. Олтинкўл кўчасидаги Латифбой уйи эса вайрона ҳолатга келган.

Олий Мажлиснинг VI сессиясида қабул қилинган «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонунда бу каби долзарб масалани ҳал этишда маҳаллий ҳокимият органларининг ҳам бевосита масъуллиги алоҳида таъкидланган. Шу боис маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги ҳукумат қарорининг бажарилиши бўйича вилоят ҳокимлиги маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш давлат инспекцияси билан ҳамкорликда вилоятдаги барча турдаги ёдгорликларни хатловдан ўтказиш, уларга муҳофаза белгисини қўйиш, муҳофаза ҳудудини белгилаш ва давлат кадастрига киритиш юзасидан зарурий чора-тадбирлар белгилади.

Самарқанд Давлат археология институти Фарғона водийси экспедицияси бўлими бошлиғи Б.Матбобоев раҳбарлигида вилоятда кўплаб тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Айниқса, Бобур номидаги Халқаро жамғарма ҳомийлигида уч йилдан буён Андижонда амалга оширилаётган қазиш ишлари Андижон шаҳрининг тарихий ёшини аниқлашга бағишланган бўлиб, экспедиция Андижон ҳам Самарқанд, Бухоро каби қадимий асосга эга эканлиги ҳақида қимматли манбаларни тақдим этди.

Марказий, маҳаллий бюджетдан молиявий ажратмалар тўхтаб қолганлиги учун бир неча йилдан буён Андижонда таъмирлаш ишлари ҳам тўхтаб қолган. Ҳатто, бир вақтлар республикадаги энг забардаст Андижон "Меъмор" таъмирлаш устахонаси бугунга келиб тарқаб кетиш даражасига тушиб қолган. Вилоятда "Меъмор" устахонасини қайта тиклаш ва уни молиявий таъминлаш маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш, асраб қолиш тўғрисидаги қонун ва қарорнинг яна бир амалий ижроси бўлур эди.

Андижонда вилоят ўлкашунослик, адабиёт ва санъат музейлари ҳамда Бобур номидаги Халқаро жамғарманинг "Бобур ва жаҳон маданияти" музейлари фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг хазинасида саксон мингга яқин тарихий ашёлар, қимматли манбалар, халқ амалий ва тасвирий санъати асарлари, қўлёзмалар каби бебаҳо осори-атиқалар сақланади. Маданий меросимизнинг энг нодир қисми бўлган бу миллий бойликларимизни халқимизга етказиш, айниқса, ёшлар онгига сингдириш музейлар олдида турган вазифалардан биридир.

"Очиқ осмон остидаги музей" ҳисобланган эски шаҳардаги "ҳунармандчилик" растаси, афсуски, бугунги кунда бозор иқтисодиётининг қурбонига айланиб, ушбу бетакрор ва қадимий зиёратгоҳ масканда хўжалик моллари савдо растаси вужудга келган. Бундай маданий мерос объектининг халқ ҳунармандчилигининг келажаги билан боғлиқ тақдири ҳақида жиддий ўйлаб кўриш лозим. Яна бир муҳим омилни алоҳида таъкидлашни истар эдим. Қадимий тепаликлар, меъморий обидалар, маҳобатли санъат асарлари ва бошқа барча маданий мерос объектларини таъмирлаш, қўшимча қурилиш ёки ўзгартиришлар киритишдан аввал вилоят, туман ва шаҳар ҳокимликларидаги мутасаддилар албатта маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш давлат инспекциясининг вилоят бўлимларига мурожаат этсалар ёки вилоят ҳокимлигидаги идоралараро комиссия рухсатномаси олинса, турли йўқотишлар ва қонунбузарликнинг олди олинган бўларди. Маданий меросимизни муҳофаза этиш, унинг кемтикликларини, муаммоларини бартараф қилиш тарихимиз, олтин меросимизга нисбатан юксак эътибор, Андижоннинг жаҳон маданий тараққиётидаги муносиб ўрни яна бир бор эътироф этилиши учун асос бўлур эди. Негаки, маданий меросимиз саҳифаларида ота-боболаримизнинг буюк эътиқоди, инсоният камолоти йўлидаги беназир хизматлари ва албатта, уларнинг муборак номлари, муқаддас руҳлари мужассам. Зеро, ўтмишни унутиш келажакдан маҳрум бўлишдир.

Дилшодбек ЮСУПОВ,
Андижон вилояти маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш давлат инспекцияси бошлиғи.

ИЛМ кўкдан ёққан чучук ва соф ёмғирга ўхшайди. Дарахтлар илдизлари ва томирлари орқали уни эмади. Аммо мазаси қандай бўлса ҳам, уни ўзига мослаб ўзгартириб олади. Мевасининг мазаси аччиқ бўлганининг аччиқлиги ортади, ширин бўлганининг ширинлиги!.. ИЛМ ҳам мана шундайдир. Инсонлар уни ғайрат ва ҳимматларига яраша ўрганиб ёд оладилар. Лекин охир-оқибатда кибрли кишида кибр ортади, адабли киши янада адаблироқ бўлади.

Абу Ҳомид ҒАЗЗОЛИЙ.

Диёримдин гузорим йўқ

Усмонхўжа Зорий (1834-1910) Қўқонда яшаб, ижод қилган истеъдодли шоир. У ишқий, ижтимоий-сиёсий, диний-тасаввуфий, ахлоқий-таълимий мавзуда ғазал, мураббаъ, мухаммаслар ёзиб, халқ эътиборига тушган, ўз даврида баъзи шеърлари куйга солиниб, ижро этилган. Асарлари вақтли матбуотда чоп этилган. Замондош шоирлар унинг асарларига мухаммаслар битганлар. Бу Зорий ижоди ўз даври адабий ҳаётида муҳим роль ўйнаганидан далолат беради. Қуйида лирик ва ҳажвгўй шоир Зорийнинг адабий меросидан янги топилмани ўқувчиларга ҳавола этмоқдамиз. Уни Андижон Давлат университети ўқитувчиси Дилдора Абдуллаева нашрга тайёрлаган.

Юзунгни кўрмасам, эй ёр, мени бир
дам қарорим йўқ,
Бўлуб рози ўлумга, бу жаҳон
ичра турорим йўқ.

Оқориб ерда ётсам бул таним
туфроққа ботгунча,
Сени деб икки оламда диёримдин гузорим йўқ.

Жамии халқлар савдоси бозор бошида бўлгай,
Кечибман аҳли молдин,
сендин ўзга бозорим йўқ.

Ки бир соат карам айлаб
менинг кўксумга бош қўйгил,
Агар минг йил яқин ёшим,
қулочимни ёзорим йўқ.

Ки хоҳ лутфу вафо қилгил,
ки хоҳ жабру жафо қилгил,
Бошим тандин жудо қилгил,
ки сендин ўзга ёрим йўқ.

Менки, қулингдур ўлгунча,
ўлуб туфроққа ботгунча,
Қиёмат тонги отгунча бу
қулингдин тонорим йўқ.

Ажаб бу куйларга солди
ул пари ёрим мени эмди,
Қилолмай Зорий аҳволим
мени ҳаргиз қарорим йўқ.

Усмонхўжа ЗОРИЙ.

Қатра

Саида бугун ҳам ўртоқларидан кейин қолди. Боғча опаси дам соатига, дам кўчага қараб толди. Стулда қимтинибгина ўтирган қизалоққа хўмрайди,
— Нима, ота- онанг ҳеч вақтида олалдими ўзи? Нуқул сени деб уйга кеч кетаман. Бундай онангга айтсанг, бўлмайдими, «Вақтлироқ келинг, бир ўзим қоляпман» деб...

Кўнгил чегаралари

Саида бошини эгди. Бирдан эшик кесакисига суяниб турган онажонисини кўрди. Кўзлари яшнаб кетди.

— Аяжон, ўзимнинг аяжоним, — югуриб бўйнига осилди. Боғча опасига зимдан ёвқараш қилди.

— Узр, синглим, ойнинг охирида иш кўпайиб кетадида.

Тарбиячи қиз ўнғайсиз ҳолатга тушди. Юзи дув қизарди.

Саида эса йўл-йўлакай бидилларди.

— Сизни бирам соғиндимки... Эртага кун бўйи бирга бўламиз-а?

— Албатта, қизалоғим.

Саида қарсак чалиб юборди. Аясининг юзларидан чўлпиллатиб ўпди.

Зулайҳо шанба ва якшанбада уй юмушларига кўмилди-қолди. Боласи тушмагур, қўғирчоғини кўтариб, атрофида парвона. Онасининг эътиборсизлиги ғашига тегди. Қизча хархаша қилди.

— Бор, дадангнинг олдига кир, — деди ишдан бош кўтармай.

Диванда ёнбошлаб газета ўқиётган ота ҳам хаёлини бўлгиси келмади. Саида мунғайиб уйдан чиқди. Кўчадаги болаларга қўшилди. Хиёл ўтмай усти тупроққа беланиб кириб келди.

Зулайҳо аччиқланди. Аламини эридан олди.

— Ота бўлиб, бундай боланинг кўнглига қарасангиз бўлмайдими? Мен-ку, ишдан, уйда юмушдан бўшамайман.

— Битта боланинг хархашасига ҳам чидамайсан. Беш-олтита фарзанди борларга раҳмат, дегин!

Саида ота-онасининг жанжалидан қўрқиб, уйга кириб кетди.

Қизалоқ энди боғчасини соғина бошлади...

Зумрадхон АБДУЛЛАЕВА.
Андижон.

Янги китоблар

«Чиройли сабр» қилишга ўргатувчи асар

"Хожа Аҳмад Яссавий Туркистон мулкининг шайхул-машойихидур. Мақомоти олий ва машҳур, кароmоти матаволий ва номаҳсур эрмиш. Мурид ва асҳоб ғоятсиз ва шоҳу гадо анинг иродат ва ихлос остонида ниҳоятсиз эрмиш". Буюк мутафаккир шоир Алишер Навоий ўз даврида Аҳмад Яссавий ҳазратлари ҳақида ана шундай таъриф айлаган эди. Ёзувчи Саъдулла Сиёев "Яссавийнинг сўнгги сафари" номли романининг илк бобига шоирнинг бу сўзларини асос қилиб олгани бежиз эмас. Султон ул-орифиннинг қандай комил инсон эканликлари, эл-юрт қайғуси деб ўз ҳузур-ҳаловатидан, керак бўлса, жонидан ҳам кечувчи улуғ бир уламои кором бўлганликлари ҳақидаги бу асар ўқувчини олис тарих саҳифаларидан огоҳ этади. Асар тўла маънода бадиият намунасидир. Унда Шайх ҳазратлари ҳамда у киши яшаган муҳит тарихий ҳақиқат асносида жонли ҳаётий тасвирлар билан ифода этилади. Айниқса, асардаги воқеаларнинг Яссавий ҳикматлари сингари содда, халқчил тилда баён этилиши ўқувчини ўзига янада ром этади. Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов "Муборак бобокалон қиссаси"деб таърифлаган бу китобнинг чоп этилишини "Маънавият" нашриётининг яна бир хайрли иши деб таърифлаш жоиздир.

«Оҳ, ўша кўзлар»

Қатор ажойиб асарлар муаллифи, ёзувчи Жонрид Абдуллахонов ўзининг навбатдаги китобини шундай номлабди. Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида чоп этилган бу тўпламга лирик ҳикоялар, ўз саъй-саховатлари, орттирган ҳаётий тажрибалари, доноликлари билан қалбларда илм-маърифат чироғини ёққан устозлар тўғрисидаги бадиалар, шунингдек, ҳамиша дилни шод, кундалик умрни обод этгувчи, файз-фазилатларга бой адиблар, сўз усталари, ажойиб кишилар ҳаётида содир бўлган ҳангомали воқеалар кирган. Айниқса, Ўзбекистон маданияти ва халқ таълими тараққиётига катта ҳисса қўшган таниқли шоир ва педагог Машриқ Юнусов — Элбек, эшиттиришнинг "олти минутини муаллифга сийлов қилиб юборган" аллома шоир Ғафур Ғулом, қутлуғ қиёфаси хотирада муҳрланган табаррук зот — Абдулла Қаҳҳор, "ўз халқига ва Ватанига фидойи фарзанд" Шароф Рашидов, "умри субҳи содиқ мисол, меҳри қуёш меҳридай беқиёс" ижодкор Ҳаким Назир ҳақидаги воқеий ҳикоялар ўқувчиларнинг бу ижодкорлар ҳақидаги тасаввурини янада бойитиши шубҳасиз.

Умида ФАЙЗИЕВА,
"Халқ сўзи" мухбири.

«Андижон - ринг»да Муҳаммадқодир издошлари

Маълумки, андижонлик боксчилардан Қувончбек Тайганбоев, Муҳаммадқодир Абдуллаев, Руслан Чагаевлар жаҳон профессионал рингида ўз кучларини синамоқдалар.

Андижонда профессионал боксчи бўлиш ниятида юрган ёшлар кўп. Уларни бириктириш ва профессионал бокс клуби ташкил этишга уриниш бундан 3-4 йил аввал бошланган эди. Бироқ бу ният 2001 йили амалга ошди. Ўша йилнинг апрелида Андижон профессионал клуби ўз фаолиятини бошлади. Август ойида вилоят марказидаги "Наврўз" марказий ўйингоҳида Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллигига бағишлаб, мамлакатимизда биринчи бор профессионал бокс бўйича мамлакат биринчилиги учун жанглар, шунингдек, вилоят ҳокими соврини учун рейтинг беллашувлари ўтказилди.

Ўша жангларда 61 ва 79 килограмм вазн тоифаларида профессионал бокс бўйича дастлабки "Олтин камар" соҳиблари аниқланганди. Улар жаҳонга машҳур Қувончбек Тайганбоевнинг акаси — андижонлик Зиёвуддин Тайганбоев ва тошкентлик Акмал Аслонов эдилар.

Биз "Андижон-ринг" профессионал бокс клубининг тижорат ишлари бўйича директори Анваржон Мирзаевдан клубнинг кейинги пайтлардаги фаолияти ҳақида гапириб беришни илтимос қилдик.

—Андижон шаҳридаги темирйўлчилар клуби ва "Ҳиндистон" кинотеатрида профессионал боксчилар тайёрлаш базасини ташкил этишга эришдик, — деди у. — Ҳаваскорлик рингидан профессионал боксга ўтганларга шуғулланиш учун етарли шароит яратибгина қолмай, ёшлардан Муҳаммадқодир издошларини тайёрлашга ҳам жиддий эътибор қаратдик.

Тайёрлов базамизда 7 ёшдан 17 ёшгача бўлган ёшлар малакали мураббийлар қўлида мунтазам шуғулланадилар. Улар ҳаваскорлик рингларида ўз кучларини синаб, профессионал боксга тайёрланиб борадилар. Мазкур гуруҳларимизга қабул қилиш узлуксиз давом этади.

Катталар гуруҳида эса ҳаваскор боксчилар ўртасидаги беллашувларда чиниққан 18 ёшдан 35 ёшгача бўлган "чарм қўлқоп" усталари профессионал рингга чиқиш ва катта ютуқларга эришиш иштиёқида машғулот ўтамоқдалар. Улар ҳар йили мамлакатимизда ўтказиладиган чемпионлик учун ва рейтинг жангларида иштирок этишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйганлар. Бугунги кунда 14 нафар шундай боксчимиз бор. Уларнинг сафи тобора кенгайиб бормоқда.

— Клубга боксчиларни қандай асосда қабул қиласизлар?

— Ўтган йили клубимиз бир неча туманларда ҳаваскор боксчиларнинг саралаш жангларини ўтказди. Улар орасидан истеъдодли ёшларни танлаб олдик. Эндиликда ёш боксчилар маҳоратли мураббийлар ёрдамида бўлғуси мусобақаларга ҳозирлик кўрмоқдалар. Боксчилар тайёрлашда тажрибали мураббийлар М.Кўчқоров, А.Размахов, В.Золотарёв, А.Абдуллаевлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш ниятидамиз.

— Яқинда вилоят ҳокимлиги профессионал бокс бўйича вилоят биринчилигини ва водий камари учун жанглар ўтказиш ташкилий қўмитаси таркибини тасдиқлади. Республикада биринчи бўлиб Андижон шаҳрида бўладиган ана шу мусобақаларга тайёргарлик, уни ўтказиш тартибига тўхталиб ўтсангиз?

— Дарҳақиқат, вилоят ҳокимлиги Андижонда профессионал боксни ривожлантиришга яқиндан ёрдам бериб келмоқда. "Динамо" спорт жамияти вилоят ташкилоти, вилоят бокс федерацияси, Андижон шаҳар ҳокимлиги, вилоят ички ишлар ва соғлиқни сақлаш бошқармалари турнирни юксак савияда ўтказишга масъулдирлар. Бир қатор йирик корхоналар ҳомийлик қилишни ўз зиммаларига олганлиги вилоятимизда профессионал боксга эътибор катта эканлигини кўрсатиб турибди.

Вилоят ғолиблиги учун баҳслар 25-26 январь кунлари Андижон шаҳридаги "Чўлпон" кинотеатрининг залида, Наврўз байрами арафасида эса водий чемпионлиги камари учун бўладиган мусобақалар "Андижон" техник клуби марказий кортида ўтказилиши режалаштирилган. Ринг беллашувларида республикамизнинг Андижон, Наманган, Фарғона вилоятларидан ташқари Қирғизистоннинг Ўш ва Жалолободидан профессионал боксчилар ҳам иштирок этиш ниятини билдирганлар. Вилоятимиз шарафини профессионал рингда Темур Тўлаков, Шерзод Мамажонов, Зиёвуддин Тайганбоев, Бобур Ҳотамхонов, Қаҳрамон Орзиқулов, Жасур Пирматов каби «чарм қўлқоп» усталари ҳимоя қиладилар.

— Агар сир бўлмаса мукофот жамғармаси ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Жамғарма имконият даражасида. Энг асосийси, ғолиблар турли хил мукофотлардан ташқари чемпионлик камарига ҳам эга бўладилар.

Мусобақалар давомида спорт мухлислари Олимпиада ва жаҳон чемпиони Муҳаммадқодир Абдуллаев, жаҳон чемпионлари Руслан Чагаев, Ўткирбек Ҳайдаров, машҳур бокс устаси Қувончбек Тайганбоев каби бокс юлдузлари билан учрашадилар, таниқли хонандаларнинг қўшиқларидан баҳраманд бўладилар.

Тўлқин СИДДИҚ,
«Халқ сўзи»нинг жамоатчи мухбири.

Тўрт марта Ўзбекистон чемпиони бўлиб улгурган Юлдуз Ҳамроқулова эндигина 13 ёшга қадам қўйди. У айни пайтда Жиззах шаҳридаги Алишер Навоий номли 3-мактабнинг 8-синфида ўқийди. 1999-2001 йилларда Испанияда шахмат бўйича ўтказилган Жаҳон чемпионати иштирокчиси. 2001 йилда Ҳиндистоннинг Биканер шаҳрида бўлиб ўтган Осиё чемпионатида бронза медали соврindори. Ўтган йилнинг ноябрь ойида Грецияда бўлган Жаҳон чемпионатида 11 имкониятдан 6,5 очко жамғариб, қизлар ўртасида энг яхши натижага эришди.

Юлдуз билан илк танишувимиз 4 йил олдин «Истиқлол» форумида бўлганди. Ўшанда халқаро гроссмейстер Рустам Қосимжонов бир йўла 40 тахтада сеанс берганди. У ҳар гал қизалоқ қаршисига келганда тахтадаги вазиятни ўзгача қизиқиш билан кузатади ва ўйиннинг ўрталарига келиб навбатдаги юриш олдидан Юлдуз қаршисида бир оз туриб қолади. Буни ҳар ким ҳар хил тушунди. Асл сабабини эса ўйинлар тугагач, Рустамнинг ўзи айтди: «Жуда яхши ўйин кўрсатди. Қизчага алоҳида эътибор, тарбия керак...»

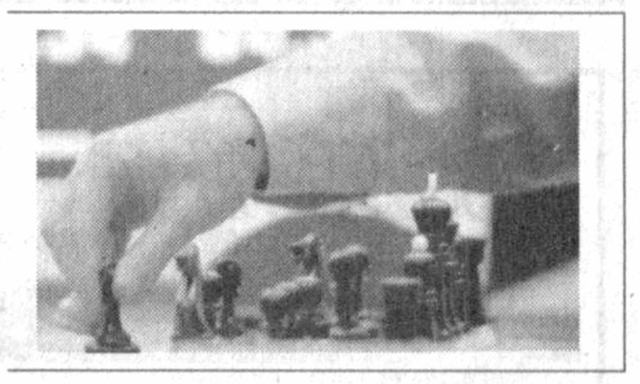

«Шахмат маликаси Ўзбекистондан чиқса...»

— **Юлдуз, шахмат ўйнашда ўзингга ишонч қачондан бошланган, деб ўйлайсан?**

— Буни аниқ биламан. Халқаро гроссмейстер Рустам Қосимжонов билан бўлган ўйиндан сўнг менда шахматга бўлган қизиқиш ва ишонч янада ортган. Ўшанда дадам, бувам тенги ўйинчилар ҳеч қанча вақт ўтмай ютқазиб қўйишиб, бизнинг ўйинимизни кузатишганди. Бу менга жуда ғалати туюлган. Шундан сўнг ҳар хил турнирларга таклиф эта бошлашди.

— **Хўш, сиз-чи, қизингизнинг ноёб истеъдодини қачон сезгансиз,** — сўраймиз Ойбек Ҳамроқуловдан.

— У 4-5 ёшларда эди. Ўғлим Улуғбек билан шахмат ўйнаб ўтирганимизда у бирдан «Дада, нега сиз ғирромлик қилиб икки марта юрдингиз», деса бўладими. Аввал ҳайрон бўлдим. Кейин тахтага қараб охирги юришда рокировка қилганимни кўриб кулиб юбордим. Қизиқиб кўрсам, ўйиннинг қоидаларини деярли ўзлаштириб олган экан. Кўп ўтмай у опа-акаларини «эсанкирата» бошлади. Рустам Қосимжонов билан бўлган учрашувдан сўнг республика мусобақаларида қатнашиб келган 5 йигит ва 5 қиз ўртасида турнир уюштирдик. Болалар ва ўсмирлар ўртасида ўтказилган мусобақада 11-иштирокчи бўлиб Юлдуз қатнашди. Ишонасизми, турнирда Юлдуз юз фоиз натижа кўрсатиб ғолиб чиқди. Ўшандан кейин унинг маҳоратига шубҳа қилмайдиган бўлдим.

— **Юлдуз, турнирларда ўйин дебютида уста шахматчиларнинг синалган услубларига таянасанми ёки рақибларга кутмаган вариантларни таклиф қилиш ёқадими?**

— Бу турнирдаги вазиятга, рақибимнинг кимлигига боғлиқ. Синалган дебют, усуллар масаласига келсак, мен кўпроқ Алёхин, Ботвинник, Полгар ва Қосимжонов каби шахмат усталарининг услубини қизиқиб ўрганаман.

— **Жаҳон чемпионатларидаги қатнашувларинг ҳақида гапирсанг.**

— 1999 йилда Испанияда ўтказилган мусобақаларда венгриялик Маргарита Рудольфа билан оқ доналарда ўйнаб, ташаббускор юришлар қилдим. Ўша беллашувни эсласам, ҳозиргача завқланаман. Мусобақалар якунида бизнинг учрашувимиз чемпионатнинг «Энг чиройли партияси», деб топилди. Яқинда Грецияда бўлган биринчиликда эса рақибим Стелла Унтеллани жуда қисқа вақтда мот қилдим. Отни қурбон қилганимдан сўнг Стелла сўзсиз мағлубият ҳолатига тушиб қолди.

— **Афсус билан эслайдиган партиялар ҳам бордир?**

Истеъдод

— Ҳа, албатта. Ўзбекистон чемпионатида тошкентлик Настя Сухарикова билан қора доналарда ўйнаб устунликка эришгандим. Ўйин охирида унинг фақат бир пиёдаси қолди. Менда от ва 2 пиёда бор эди. Ҳатто фарзинга ҳам чиқиб, «шоҳ» бердим. Худди шу пайт ҳакам вақтим тугаганини кўрсатди ва ўйин «дуранг» деб топилди. Яхшиям, бу йўқотиш қимматга тушмади. 2002 йилда ғолиблигимни сақлаб қолдим.

— **Дарвоқе, мусобақалар пайтида қолдирган дарсларингни қандай ўзлаштирасан?**

— Синфдошларим, уйдагилар ёрдам беришади.

— **Шахматдан ташқари яна нималар билан шуғулланасан?**

— Ҳозир инглиз тилини ўрганишга жиддий киришганман. Теннис ўйнайман. Вашингтондан келган ўқитувчи Пенилоа Констасдан инглиз тили бўйича қўшимча сабоқ олаяпман.

— **Греция чемпионатида 142 мамлакат ўртасида 8-14-ўринларни эгаллабсизлар. Бу осон бўлмагандир?**

— Тўғри, 10 ёшдан 18 ёшгача бўлган ўғил-қизлар иштирок этган Жаҳон биринчилигида жамоалар 3 қиз, 4 йигит шахматчиси билан қатнашди. Пухта тайёргарлик кўрган, қобилиятли ёшлар кўп экан. Рости, биз ҳам бўш келмадик. Анча тажриба орттирдик. Муҳими, ҳар галги учрашувлар пайтида мустақил Ўзбекистонимиз байроғи қўйилган столлар атрофида томошабин кўп бўлди. Ўйинимизга қизиқиш кундан-кунга ортиб борди. Жамоадошим Антон Филлипов энг кўп 7 очко жамғарди. Мен эса умумий ғалабамизга 6,5 очко билан ҳисса қўшдим.

— **Юлдуз, мураббийинг ўзингнинг даданг экан. Бу яхшими?**

— Албатта яхши. Негаки, ҳар дамда у кишининг мададларини ҳис қилиб тураман. Ҳар сафар шахмат тахтаси ёнига ўтираётганимда, дадам менга эсингда бўлсин, деб қўядилар. Бу дегани сенинг ғалабангни уйдагилар, Жиззах аҳли, бутун Ўзбекистон кутаяпти, деганидир.

— **Яна нимадир демоқчисан, шекилли?**

— Истагим, ҳамма шахмат ўйнаса. Бир қатор хорижий мамлакатларда бўлганман. Кўпгина жойларда «Шахмат клублари», «Шахмат уйлари» бор. Шаҳримизда ҳам ана шундай бино бўлса...Мамлакатимизда спортга, шу жумладан, шахматга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Оля Сон, Анжела Хегай, Ирода Ҳамроқулова, Севара Юсупалиева, Азиза Расулова, Мавжуда Ҳамроқулова каби дугоналарим, опаларим юртимиз шахматини кенг ёймоқда. Энг катта орзуим эса Мустақил ватанимизнинг истеъдодли, қатъиятли, тиришқоқ шахматчи қизлари орасидан жаҳон шахмат маликаси етишиб чиқса, дейман...

«Халқ сўзи» мухбири
Баҳриддин САТТОРОВ
ёзиб олди.

ҲУРМАТЛИ ЁШЛАР!

СИЗЛАРНИ НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ ҚОШИДАГИ

БИЗНЕС МАРКАЗИ

пуллик курсларга ўқишга таклиф қилади.

Бизнинг курсларимизда машғулотларни университетимизнинг малакали профессор-ўқитувчилари олиб борадилар. Сизларга кулайлик яратиш мақсадида машғулотлар асосан куннинг II ярмида, яъни 15.00дан 18.00гача олиб борилади ва сизда куннинг I ярмида ўқиш ёки ишлаш имконияти бўлади.

Сизларни қуйидаги курсларга ўқишга таклиф этамиз:

1. ***Олий ўқув юртларига кирувчилар учун тайёрлов бўлими. Ўқиш муддати — 7 ой.***
2. ***Компьютер саводхонлиги курси. Ўқиш муддати — 1 ой.***
3. ***Олий ва ўрта махсус билим юртларига кирувчилар учун қалам тасвир, ранг тасвир, дизайнерлик курслари очилган бўлиб, ушбу курсларда машғулотлар ўзбек, рус ва немис тилларида олиб борилади. Ўқиш муддати — 6 ой.***
4. ***Корхона ва ташкилотларнинг русизабон ходимларига лотин ёзуви асосида ўзбек тилини ўргатиш курслари. Ўқиш муддати — 3 ой.***

Тўлаш — нақд ва пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

6748998

Қўшимча маълумотлар учун телефонлар: 55-55-68, 55-50-77, 56-75-00.
Манзил: Низомий номидаги ТДПУ, асосий бино, Бизнес маркази бўлими, 1-25 хона.

Хориж спорти янгиликлари

Нигерия ЖЧ-2010 га даъвогар

Маълумки, ҳар тўрт йилда бир марта ўтказиладиган футбол бўйича жаҳон чемпионати баҳслари турли мамлакатларда ташкиллаштирилади. Бундай нуфузли мусобақаларга мезбонлик қилишга эса ҳар қандай давлат «жон-жон» деб рози бўлади.

Шу маънода ҳали 2006 йилги жаҳон чемпионати беллашувлари ўтмай туриб, 2010 йилдаги баҳслар учун мезбонлик қилишга даъво қилаётган мамлакатлар сони тобора ортиб бормоқда. Яқинда ушбу мамлакатлар қаторига Нигерия ҳам қўшилди. Африка қитъасининг энг кучли футбол мамлакатларидан бири ҳисобланган Нигерия ФИФА маъмуриятига ўзининг номзодини қўйиш ҳақида маълумот берди. Мазкур мамлакат ҳукумати ҳузурида тузилган ташкилий қўмитанинг билдиришича, Нигерия жаҳон биринчилигини ўтказиш учун етарли шарт-шароитга эга экан. Лекин экспертларнинг фикрича, яқинда ўтказилиши мўлжалланган «Дунё гўзали» танлови айрим мамлакатларда тўқнашувларни келтириб чиқарганидан сўнг ушбу танловнинг Европага кўчирилганлиги Нигериянинг даъвосига салбий таъсир ўтказмай қўймайди.

Ушбу нуфузли мусобақага Нигериядан ташқари ЖАР, Марокаш, Тунис, Миср ва Ливия мамлакатлари ҳам мезбонлик қилиш учун даъво қилишмоқда. Шунингдек бу борада ФИФА маъмуриятига Ғарбий Африка давлатлари — Гана, Камерун, Того ҳамда Бенин каби мамлакатлар жаҳон чемпионатини ўтказиш учун ҳамкорлик қилиш истаги борлигини билдиришган. Номзод кўрсатиш эса шу йилнинг 30 апрелигича давом этади.

Жаҳоннинг энг кучли ҳаками

Яқинда футбол тарихи ва статистикаси халқаро федерацияси италиялик Пьер Луиджи Коллинани дунёнинг энг кучли ҳакими деб тан олди. 87 та мамлакатнинг экспертлари ўртасида ўтказилган сўровномада «тақирбош» лақабли бу ҳакам энг кўп 222 очко тўплаб қаторасига бешинчи бор ғолиб бўлиш билан бирга 1987 йилдан бери ўтказилиб келинаётган номинацияда ҳам ўзига хос рекордни ўрнатди.

Иккинчи ўрин эса 72 очко тўплаган швейцариялик Урс Майерга, 47 очко билан учинчи ўринни олиш даниялик Ким Мильтон Нильсонга насиб этди.

Дунёнинг бетакрор мураббийи...

Бу шубҳасиз Бразилия терма жамоасининг бош мураббийи Луис Фелипе Сколаридир. ФИФА ўтказган сўровнинг натижаси ана шундай. Маълумки, бу мураббий мамлакат терма жамоасининг Япония ва Жанубий Кореяда ўтказилган 2002 йилги жаҳон биринчилигида олтин медалларни қўлга киритишига улкан ҳисса қўшган. Дунёнинг 91 мамлакати жюрилари қатнашган ушбу сўровномада 286 та овоз билан Сколари биринчиликни қўлга киритган бўлса, кейинги ўринлар Жанубий Корея терма жамоасининг собиқ бош мураббийи Гуус Хиддинк ва Туркия терма жамоасининг бош мураббийи Шенол Гунешларга насиб этди.

Мақсуд МИРЗО тайёрлади.

Тендерга таклиф

UZB-P6 рақамли Япония халқаро ҳамкорлик банки кредити: "Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш" лойиҳаси

1. Япония халқаро ҳамкорлик банки ("JBIC") Ўзбекистон Республикаси ҳукуматига "Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш" лойиҳасини амалга ошириш учун кредит ажратган. Мазкур кредит маблағлари лойиҳага киритилган 50 та қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежлари учун SSEP/JBIC/ICB/2003 рақамли шартнома бўйича ўқув жиҳозлари ("Товарлар") сотиб олиш учун сарфланади. JBIC кредитини ўзлаштириш ҳар томонлама кредит битимининг шартлари ва муддатларига, жумладан тўловлар жараёни ва "JBIC ODA кредити бўйича товар сотиб олиш қўлланмаси"га асосланган ҳолда амалга оширилади.
2. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази ("Харидор") мазкур лойиҳани амалга ошириш мақсадида товарларни келтириш, етказиш ва ўрнатиш бўйича ўтказиладиган тендер савдосига мувофиқ манбаа давлатлари — Ўзбекистон Республикаси ва Японияниng мақбул қатнашувчиларини таклиф этади.
3. Халқаро тендер савдоси "JBIC ODA кредити бўйича товар сотиб олиш қўлланмаси"нинг икки конвертли усул қоидаларига мувофиқ ўтказилади.
4. Мазкур тендерда иштирок этишни истаган қатнашувчилар таклиф шакли ва тендер ҳужжатлари билан қуйидаги манзилда якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 18.00 гача танишиб чиқишлари мумкин.
5. Қатнашувчилар инглиз тилидаги тендер ҳужжатларини сотиб олишлари учун ёзма талабнома юборишлари ва қайтариб берилмайдиган **бир минг беш юз (US$1500) АҚШ доллари** ёки Ўзбекистон Марказий банки томонидан белгиланган тўлов кунидаги алмаштириш курси бўйича миллий валюта (сўм)да муқобил маблағ тўлашлари шарт. Ушбу маблағ бевосита харидорнинг ҳисоб рақамига "Тендер ҳужжатлари — JBIC Кредити No.UZB-P6" ёзуви билан депозитга қўйилиши керак.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг
Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази
Ўзуйжойжамғармабанк, Меҳнат бўлими, Тошкент шаҳри,
МФО 00423, ИНН 202515618
Ҳисоб номи: ЎМКҲТ маркази
Ҳисоб рақами: 20203840303761981003 (АҚШ долларидаги тушумлар учун).
Ҳисоб рақами: 20203000403761981405 (миллий валюта — сўмдаги тушумлар учун).

Мухбир-банклар:

THE CHASE MANHATTAN BANK, N.A.
USA, New York, NY 10004 SWIFT CHASUS 33
Account No. 001-1-017803

CITI BANK
USA, New York, NY 10043 SWIFT CITI US 33
Account No. 361 42 668

Тендер ҳужжатлари 2003 йил 27 январдан бошлаб қатнашувчининг вакилига ваколатнома асосида қуйидаги манзилда берилиши мумкин ёки қатнашувчининг расмий талабига кўра харидор тендер ҳужжатларини курьер почтаси орқали юбориши мумкин. Харидор тендер ҳужжатларининг йўқолиши ёки кеч бориши учун жавобгар эмас.

6. Барча таклифлар "Қатнашувчилар учун йўриқнома"га мувофиқ қуйидаги манзилга **2003 йил 28 март соат 15.00 гача** етказилиши лозим. Кечикиб етказилган таклифлар қабул қилинмайди. Таклифлар бевосита иштирок этишни истаган қатнашувчилар ёки уларнинг вакиллари олдида 2003 йил 28 март соат 15.00 да қуйидаги манзилда очилади.
7. Тендер қатнашувчилари томонидан таклиф тайёрлаш ёки етказиб бериш билан боғлиқ бўлган ҳар қандай сарф-харажатлар учун Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази масъул эмас.

"Ўрта махсус, касб-ҳунар таълимини ривожлантириш" лойиҳаси,
вазирнинг биринчи ўринбосари, ЎМКҲТ маркази раҳбари,
лойиҳа директори
Ҳусанов Жумманазар Ҳусанович.
Ўзбекистон Республикаси, 700078,
Тошкент шаҳри, Мустақиллик майдони, 5.
Тел./факс: (+998-71) 139-16-06, 139-16-21.
Электрон почтаси: piu_ssep@bcc.com.uz

8735-2/97

Invitation for Bids

JBIC Loan No. UZB-P6: Senior Secondary Education Project

1. The Government of the Republic of Uzbekistan has received an ODA Loan from JAPAN BANK FOR INTERNATIONAL COOPERATION (hereinafter referred to as JBIC ODA) towards the cost of Senior Secondary Education Project, and intends to apply the proceeds of the loan to payments under the contract No. SSEP/JBIC/ICB/2003 for procurement of educational equipment ("the Goods") for 50 model agricultural professional colleges. Disbursement of an ODA Loan by JBIC will be subject, in all respects, to the terms and conditions of the Loan Agreement, including the disbursement procedures and the "Guidelines for Procurement under JBIC ODA Loans".
2. The Center for Secondary Specialized Professional Education of the Ministry of Higher and Secondary Specialized Education of the Republic of Uzbekistan ("the Purchaser") now invites sealed Bids from eligible source countries Bidders - Uzbekistan and Japan for the supply, delivery and installation of the Goods for the purpose of the Project.
3. International competitive bidding will be conducted in accordance with the two-envelope bidding procedures of the "Guidelines for Procurement under JBIC ODA Loans".
4. Interested eligible Bidders may obtain further information on the bid form and inspect the Bidding Documents at the address given below from 9:00 to 18:00 hours.
5. A complete set of Bidding Documents, in English language, may be purchased by any interested eligible Bidder on the submission of a written application to the address below and upon payment of a non-refundable fee of **one thousand five hundred US Dollars (US$ 1500)** or equivalent amount in the national currency of Uzbekistan (Soum) at the exchange rate of the Central Bank of Uzbekistan set on the date of the payment. The amount should be directly deposited to the Purchaser's bank account, quoting "Bidding Documents - JBIC Loan No. UZB-P6".

Center for Secondary Specialized Professional Education of the Ministry of Higher and Secondary Specialized Education of the Republic of Uzbekistan
Bank: UZJILSBERBANK, Mekhnat Branch, Tashkent
Branch No. 00423 TPI No. 202515618
Account name: Center for SSPE
Account Number: 20203840303761981003 (for payment in USD)
Account Number: 20203000403761981405 (for payment in Uzbek Soums).

Correspondent Banks:

THE CHASE MANHATTAN BANK, N.A.
USA, New York, NY 10004 SWIFT CHASUS 33
Account No. 001-1-017803

CITI BANK
USA, New York, NY 10043 SWIFT CITI US 33
Account No. 361 42 668

The Bidding Documents may be picked up by the representative of the Bidder starting from January 27, 2003 at the address below upon submission of power of attorney for receipt, or by the Bidder's request the Purchaser can dispatch the Bidding Documents by courier. No liability will be accepted for loss or late delivery.

6. The Bids must be delivered in accordance with the Instructions to Bidders to the address below at or before **15:00 hours on March 28, 2003.** Late Bids will be rejected. Bids will be opened in the presence of the Bidders or their representatives who choose to attend at the address below at 15:00 on March 28, 2003.
7. The Center for Secondary Specialized Professional Education will not be responsible for any costs or expenses incurred by Bidders in connection with the preparation or delivery of Bids.

Senior Secondary Education Project
Mr. Jummanazar H. Husanov
First Deputy Minister of MHSSE, Project Director
5 Mustakillik Square, Tashkent 700078
The Republic of Uzbekistan
Tel/Fax Nos.: (+998-71) 139 1606, 139 1621
E-mail: piu_ssep@bcc.com.uz

8735-1/97

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси адлия вазирининг ўринбосари Эркин Кудратовга отаси
Қулназар ҚУДРАТОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди жамоаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техника жиҳатдан ва молиявий таъминлаш департаментининг директори — адлия вазири ўринбосари, Ўзбекистон Судьялари ассоциацияси раиси Эркин Қудратовга падари бузруквори
ҚУЛНАЗАР отанинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этиб, ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди жамоаси жиноят ишлари бўйича Самарқанд вилояти судининг собиқ судьяси
Ҳасан НАЗАРОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этиб, ҳамдардлик билдиради.

Республика «Маънавият ва маърифат» маркази жамоаси марказ раҳбари Аслиддин Болиевга волидан муҳтарамаси
Зулайҳо БОЛИЕВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Қайнарсой» қароргоҳи «Сувоқава» ишлаб чиқариш бошқармаси жамоаси бошқарма бошлиғи Шарофиддин Рисқиддиновга фарзанди
БАҲОДИРнинг
вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

«Маънавият» нашриёти жамоаси «Маънавият ва маърифат» маркази раҳбари ўринбосари Султонмурод Олимовга онаси
Ҳалича ая РУСТАМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Адлия вазирлиги ҳузуридаги Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техника жиҳатидан ва молиявий таъминлаш департаменти жамоаси департамент директори — адлия вазирининг ўринбосари Эркин Қудратовга падари бузруквори
ҚУЛНАЗАР отанинг
вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

ВАТАН

Бу дунёда жаннатмонанд ерлар бисёр,
Бу дунёда оқу қаро эллар бисёр.
Аммо йўқдир бу дунёда сендек диёр,
Жоним ичра жонимдурсан, Ўзбекистон.

Тупроғингда аждодларим изи қолган,
Боболарим терларининг тузи қолган.
Ҳар гардида момоларим кўзи қолган,
Жоним ичра жонимдурсан, Ўзбекистон.

Ўзбек элим, нури дийдам, қароғимсан,
Ўзбек элим, осмониму тупроғимсан,
Ҳам қувончим, ҳам бахтиму фироғимсан,
Жоним ичра жонимдурсан, Ўзбекистон.

Бешигингда аллаладинг дунёларни,
Дунё очган неча-неча даҳоларни.
Болам дединг юраклари адоларни,
Жоним ичра жонимдурсан, Ўзбекистон.

Соҳибқирон қўлларида қалқон бўлдинг,
Улуғбекнинг назарида осмон бўлдинг.
Мирзо Бобур юрагида армон бўлдинг,
Жоним ичра жонимдурсан, Ўзбекистон.

Қўли қадоқ деҳқон эдим, султон элим,
Кўкси юртга балогардон, қалқон элим.
Ўз юртига соҳибқирон ҳоқон элим,
Жоним ичра жонимдурсан, Ўзбекистон.

Хуршид ДАВРОН,
Ўзбекистон халқ шоири.

Хивалик Ҳайитмат Боғибеков ўз санъатига ўзи ошуфта.

ҚИЛҚАЛАМ УЧИДАГИ ҲАЙРАТ

Шарқ миниатюраси санъатининг фидойиси Баҳодир БОБОНАЗАРОВ ижодига чизгилар

У Тошкент деганлари катта имкониятлар дарвозаси, иқтидорлар ўзлигини, неларга қодирлигини намойиш қиладиган жой эканлигини яхши биларди. Зеро, қилқалам ила кун кўрадиган, рўзғор тебратадиган, янада лўндароқ айтгудек бўлсак, ўзлигию қалбини кўз-кўз қилувчи инсон учун пойтахтда кўргазмалар ташкил этиш, ҳамкасбларидан ижод сирларини ўрганиш, асарларига сайқал бериш нисбатан осон эди.

1998 йилга келиб у Тошкентда аллақачон ҳассос мусаввир, миниатюра жанрининг беназир соҳиби бўлиб танилди. Айнан ўша йили уни ўзи туғилиб ўсган Сирдарё вилоятига ишга таклиф қилишди. Ушбу таклиф асли мирзачўллик бўлган бу йигитнинг қалбида ўз вилоятида ишлаш, ёшларга мураккаб санъат сирларини ўргатиш истагини кучайтирди.

Шундай қилиб, Сирдарёга қайтди...

Ваъдалар бир-биридан гўзал, бир-биридан умидбахш эди. «Алоҳида уй-жой берамиз: Устахона учун бино қурамиз. Кўргазмалар ташкил этишингиз учун ҳомийлик қиламиз...»

У очган студияга нафақат Гулистондан, балки олис-олис қишлоқлардан ҳам мусаввирликка меҳри тушган йигит-қизлар қатнай бошладилар. Уларнинг баъзилари ижарада яшашар, баъзилари 40-50 чақиримдан келиб кетишарди.

Шаҳар раҳбарларига учрашиб, узоқдан қатнаб ишлаш қийинлигини, ёш болалар учун кенг, ёруғ устахона зарурлигини айтиб илтимос қилганида унинг қўйнини пуч ёнғоққа тўлдириб жўнатиб юборишарди: «Яна бир оз сабр қилинг, республика рассомлар уюшмаси аъзоси эканлигингизни ҳам, ноёб ҳунар соҳиби эканлигингизни ҳам яхши биламиз. Сабр қилсангиз, ҳаммаси жойида бўлади...»

Айнан ўша йиллари шаҳарда қуриб битказилган ўнлаб уйларга нафақат йиллар давомида навбатда турганлар, балки, бозорда кун кўрувчи чайқовчию олибсотарлар, қассоблар, сомсапазлар кўчиб киришди. Орадан икки йил ўтди. Бу орада унинг шогирдлари миниатюра санъатининг нозик сирларини тузуккина ўзлаштириб олишди. Баҳодир баъзан уларга ачиниб «Сизлар тору зах хонада ишлайвериб толиқиб кетдиларинг, яна менинг юзимдан ўтолмай андиша қилиб юрган бўлманглар...» деб ҳам қўярди. Бироқ шогирдлар ундан сабоқ олиш учун мактабнинг ана шу зах хонасини тарк этишни асло исташмасди.

У шаҳар ҳокимиятига эндиликда ҳар икки ойда бир маротаба боришни ўзига режа қилиб олди. Шундай қилса, каттаконлар ундан безмаслигини, ўз ваъдаларини унутиб юбормаслигини кўнглига тугиб қўйганди.

Орадан ўн йил ўтди. Ана шу вақт давомида у Тошкентдаги Темурийлар тарихи давлат музейида, Туркия, Швейцария ва Европанинг бошқа давлатларида ўзининг шахсий кўргазмаларини муваффақиятли намойиш этди.

У сўнгги маротаба уй ва устахона илинжида ҳокимиятдагиларга учрашганида жавоб қисқа ва лўнда бўлди. «Йўқ уй билан йўқ устахонани туғиб берайликми? Борига барака қилиб ишласангиз ана, ишламасдан кетай десангиз мана...» дейишди.

Баҳодир шунда бургага аччиқ қилиб кўрпага ўт қўйиш нодоннинг иши эканлигини кўнглидан ўтказиб қўйди. Унинг кўз ўнгида қўли келишиб қолган шогирдлари, уларнинг ўзига ишонч билан тикилган нигоҳлари ўтиб турарди.

Қолаверса, ортда Тошкент турибди. У ерда устозларию ҳамкасб дўстлари турарди. «Шундай истеъдод соҳиби бўлатуриб вилоятга бориб нимага эришдинг?..» қабилидаги гапларни унинг кўнгли кўтармасди. У борига барака қилишни, устахона деб аташга тил бормайдиган хоналарга кўчиб ишлашни, қанотидаги шогирдларни камолга етказишни юрагига маҳкам тугиб олди.

Бу аҳдни, бу мақсадни ёзиш, гапириш осон. Аммо ана шу аҳдига туртки бўлган аламли туйғуларни бошдан кечириш нақадар оғир.

Тўрт йил ичида юзлаб асарлар яратган, кўргазмалар ташкил этган, ўнлаб шогирдлар тарбиялаётган Баҳодир Бобоназаровга катта буюртма беришди. Вилоятда қурилаётган улуғвор маънавият ва маърифат марказининг залини миниатюралар билан безаш лозим эди.

У таклифни қабул қилди.

Иш қизғин давом этаётган бир паллада тўсатдан Қримдан йирик кўргазмада иштирок этишга таклифнома келди. Бу кўргазмага дунёнинг энг кўзга

Эътироф

кўринган миниатюра усталари таклиф этилган эди. Бир ой давом этиши мўлжалланган кўргазмада у атиги икки ҳафта иштирок этди, холос. Негаки, Гулистондаги катта ижодий иш унга асло тинчлик бермасди.

У Қримдан қайтаркан, машҳур Ливадия санъат саройи раҳбарлари унинг қарорига ҳайрон бўлишди: «Ахир кўргазма тугагач, асарларингиз сотувга қўйилади. Биргина «Тарози»нгиз қанчалик қимматга баҳоланаётганлигини биласиз-ку! Беш-ўн кун чидасангиз, уйга катта даромад билан қайтасиз...»

Кўнгил кўнмади. Юрак чидамади. Интиқлик суяк-суякка бориб етди. Қанчадан-қанча таклифу кутилаётган даромадга қарамай, асарларини ишончли одамга ташлади-ю, ортга қайтди.

Ушбу мақолани ёзишдан аввал маънавият ва маърифат маркази, деб аталган кошонани кўздан кечирдим. Унда мармар устунлар, нилий гумбаз, ёруғ ва кенг хоналар бир яхлитлик касб этиб, томоша қилган кўзни қувонтиради. Кошона ичига киришингиз билан беихтиёр тўхтаб қоласиз. Ўзингизни гўё мозий оғушига топширгандек бир ҳолатга тушасиз. Деворлардан сизга ҳазрат Алишер Навоий ва соҳибқирон Амир Темур тикилиб турибди. Бирининг нигоҳидан майинлик ва донолик ёғилса, иккинчисининг қарашларидаги қатъият ва ўктамлик сизни лол қолдиради. Улар сафидаги Широқ, Тўмарис суратлари сизни асрлар қаърига етаклайди. Девордаги манзаралар бу ерга қадам босган ёшию касбидан қатъи назар, ҳар бир кишини фахр, соғинч аталмиш туйғулар қучоғига ташлайди.

— Миниатюра — кичик, мўъжаз демакдир, — дейди Баҳодир Бобоназаров биз билан суҳбатда. — Камолиддин Беҳзод бобомиз замонида бу санъатни санойи нафис деб аташган. Унинг маъноси нафис санъат демакдир. Буюк боболонимиз санъатини устозимиз Чингиз Аҳмаров давом эттирди. Санойи нафис кичик бир жойда катта фикр айта олиш ҳунаридир.

Суратларни томоша қиларканмиз, қаҳрамонимизнинг устозлари Хуршид Назаров ва Содиқ Қорабоевлар ҳар бир асарга баҳо бера бошлашди. Уларнинг сўзидан, таърифларидан сездимки, ҳар иккиси ҳам шогирдларининг ижодидан бошлари осмонда.

Хуршид Назаров ҳикоясидан:

— Устозимиз Чингиз ака қайта жонлантирган, қайта жон ато қилган бу санъат бундан ўн беш йил аввал бутунлай тўхтаб қолиши мумкин эди. Яхшиям, истиқлол шарофати билан Юртбошимиз миллий санъатни ривожлантириш, уни қўллаб-қувватлаш тўғрисида махсус фармон чиқарди. Тошкентдаги Олий Мажлис биноси, Темурийлар тарихи давлат музейи, хорижий сайёҳлар қўнадиган меҳмонхоналар, Америка, Франциядаги Ўзбекистон элчихоналари бизнинг асарларимиз билан янада малоҳат касб этди. Бу гўзал санъат асарларини томоша қилаётган одамларни кўрганда ҳар биримиз юрак-юракдан қувониб, фахрланиб кетамиз. Энди Баҳодир ижоди ҳақида гапирадиган бўлсак, уни мен Ўзбекистондаги энг иқтидорли миниатюра мусаввирларидан бири, дейман. Унинг мана шу кошонадаги асарлари минглаб одамларнинг маънавий дунёсини бойитишга, уларни ўз ўтмишимиз, ота-боболаримиз билан фахрланиб яшашга ундаб туради...

Баҳодирни ишонувчан, кўнгилчан ижодкор, дедик. Аммо энг катта исён, енгиб бўлмас ўжарлик аслида юмшоқ кўнгилли одамлар юрагида пайдо бўлади. Унинг дўстлари менга бир воқеани ҳикоя қилиб беришди. Ўтган йили намойиш этилган кўргазмада Баҳодирнинг асарига бойвачча бир одамнинг ишқи тушиб қолибди. Асар олтин баҳосида баҳоланганда ҳам Баҳодир уни сотишга рози бўлмабди. «Бу одам суратни ўз ўртоқлари олдида мақтаниш учун, бойлигини кўз-кўз қилиш учун харид қилмоқчи. Суратни олиб боради-ю, бир четга ташлаб қўяди. Шунинг учун унинг таклифига кўнмадим», деган экан ўшанда мусаввир.

Баҳодир Бобоназаров ҳақида, унинг ижоди тўғрисида ҳали кўп ёзса бўлади. Бироқ ҳикоямизга шу ерда нуқта қўямиз. Нуқта қўйган билан кўнгилда бир ҳайрат қолади. Бу ҳайратнинг туғилишига мана шу мусаввирнинг бир-биридан сирли, бир-биридан жозибали асарлари сабабдир. Бир ҳайратки, бу ҳайратнинг номини ўзни бағишлашнинг акс-садоси ёки нафаси, дея аташ мумкин...

Алиқул ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Халқ сўзи»
«Народное слово»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши
ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89;
Фан, соғлиқни сақлаш, таълим ва туризм — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 71, 33553 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва А. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — А. ҲАЙДАРОВ.
Навбатчи — Р. ЁРЛАҚАБОВ.
Мусаҳҳиҳ — М. СУЛАЙМОНОВА.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 22.10
1 2 3 4 5 6

Бўлди қизиқ хангомалар

Одамда инсоф бўлсин экан. Андиша бўлсин экан. Бўлмаса қийин экан. Ўзи хоҳламаган нарсани одамнинг онгига зўрлаб киритиб бўлмас экан. Бўлмаганга бўлишма, деб шунга айтишар экан.

Бировнинг ашуласи

Яқинда бир танишимизнинг қизини узатиб бордик. Қуда томон деб бизни ҳурматлаб алоҳида жой — ичкари уйга жойлаштирдилар. Ҳовлидаги шодиёналар микрофон орқали бизга бемалол эшитилиб турарди. Бир пайт ўртакаш «Энди навбат севимли хонандамиз Озодахоним Нурсаидовага», деб эълон қилди. Бу, айниқса, ёшларга ёқиб тушди, чоғи, улар хонандани олқишлар билан кутиб олмоқ мақсадида анчагача қарсак чалиб туришди. Сўнг "Бегим" қўшиғи бошланди. Айтиш керакки, Озоданинг мухлислари кўп. Чунки аксарият қўшиқлари маъноли, мазмундор. Қолаверса, унинг тўй-ҳашамларда ўзини тута билиши, ёқимли хатти-ҳаракатлари кўпчиликка маъқул. Хонанда уч-тўртта қўшиқ айтди, шинавандалар мириқиб рақсга тушишди. Шу пайтда ўртакашнинг овози янгради яна.

— Энди Озодахоним ўзининг супер қўшиғини ижро этади. "Қайнона" номли бу хониш фақат қайнона-келинларга аталган. Куёв бола, сиз қулоғингизга пахта тиқиб олинг. Рақсга тушувчилардан ҳам илтимос, бу сафар фақат тинглаглар, ўйин бўлмасин. Қани, кетдик, Озодахоним!

"Қайнонажон, қайнона" сўзлари билан шўх қўшиқ бошланди. Даврамиздаги 60 ёшлар атрофидаги бир аёл ўтирган ўрнида кўзларини юмиб олганча, завқ-шавқ билан мусиқа оҳангига тебранарди. Ашула тугаши билан у ўрнидан туриб, ҳовлига отланди.

— Хўп айтиб қўйганда "Қайнона"ни шу қақажон. Айниқса, охирида "ҳа" деб қўйиши зўрда! Телевизорда маза қилиб кўраман, радиода маза қилиб эшитаман. Ўзиниям бир кўриб, жамики қайноналар номидан табиклаб келай.

Аёл бир оздан сўнг қайтиб келди. Унинг юзида ранжиш ва норозилик аломатлари зоҳир эди. Ўтираётиб секингина нимадир деганини биров эшитди, биров эшитмади. Бир оздан сўнг у менга ёрилди.

— Ҳовлига чиқиб Озодани қидираман денг, у йўқ. Ашула айтиляпти, овоз уники, ўртадаги хонанда ўзини у ёққа, бу ёққа ташлаб, муқом қиляпти. Озода қани десам, ана дейди уялмай, аппаратини кўрсатиб. Озоданинг лентасини қўйиб қўйишган экан. Ё тавба, бунақасини ҳеч кўрмагандим. Бировнинг таҳоратига намоз ўқиш, дейдилар бунинг отини. Одамлар ҳам ўрганиб кетишган шекилли, ўйин-кулги қилиб ётишибди. Лоақал тўй эгаси бу қандай майнавозчилик деса бўлади-ку. Йўқ, у ҳам жим. Оғзига талқон солиб олган. Туя кўрдингми, йўқ. Уята, уят!

Бу орада ўртақаш тўйга "ташриф буюрган" Ўзбекистон халқ артисти Ғуломжон Ёқубов, Ойбек Ҳамроқулов, Султонпошшо Ўдаева каби қатор хонандаларни "даврага чорлади". Бўлди ажиб хангомалар. Ёш-яланглар эълонга биноан Азиза Ниёзметованинг «Юрагимдан жой бераман галсангиз»ига шох ташлашга шайланиб турган маҳал Илҳом Фармонов «Онажонинг рози қил»ни бошлаб юборса бўладими?! Бундан санъаткорлар хижолат тортар деб ўйловдик. Аксинча...

— Кечирасизлар, — деди улардан бири. — Опахонимиз йўлда сал ушланиб қолибди. Ҳадемай, «етиб» келади. Ҳозиргина «сотка»ларидан телефон қилди. Унгача Илҳомжон билан «дийдорлашиб» турайлик-а.

Бу гапни эшитиб тавба дейсизми, йўқми?

— Мен санъаткор сифатида бировларнинг ашуласини айтиб, пул ишлашни тасаввур ҳам қилолмайман, — дейди бу ҳолатни изоҳлаб республикада хизмат кўрсатган маданият ходими, таниқли хонанда Ҳожиакбар Ҳамидов. — Аввало, ўзини ҳурмат қилган санъаткор бундай хунук ишга ҳеч қачон қўл урмайди. Эсимда, устозим, Ўзбекистон халқ ҳофизи Фахриддин Умаров менга ўзларига жўровоз бўлишимни таклиф этганларида қўрқиб кетганман. Устознинг овозига, маромига етишим ҳазилакам гапми? Йўл бўлсин менга?! Биринчи марта биргаликда ижро этганимиздан кейин ҳам анча вақт ҳадиксираб юрдим: ижром устозимга маъқул бўлдими, йўқми? Шу ёшга кирибманки, Ф.Умаровнинг бирорта қўшиғини якка ўзим куйлашга юрагим бетламайди. Негаки, унинг ижроси бетакрор, фақат ўзига хос.

Қадим бир эртакда ўқигандим. Бир мамлакат подшоси фуқароларининг инсофли, инсофсиз эканлигини синамоқчи бўлиб, уларни уч-тўрт кун ўз ҳолига ташлаб қўйишни ихтиёр айлабди. Жарчи «Шоҳимиздан изн бўлди, шу муддат ичида билганларингни қилинглар, ҳеч қандай жазо берилмайди» деб овоза қилибди. Бошланибди тўполон, бўлибди тартибсизлик. Ким қўшнисининг уйини эгаллаб олган, бошқаси пешона тери билан топилган ҳалол бойликка даъвогар, ота боладан, бола онадан норози. Хуллас, шоҳ фуқаролари ичида бирорта ҳам инсофлиси йўқ экан, инсофи бўлмагандан кейин уларни жазолашим шарт деб, турли қинғирликлар йўлини тўсадиган қонунлар чиқарган экан.

Бизнингча, бировнинг ашуласини айтиб юрган санъаткорлар ҳам инсоф тушунчасидан йироқдирлар. Уларга ҳам зарур чора-тадбирлар қўллаш керакка ўхшайди. Шулардан бири лицензия беришда бировнинг ашуласини айтишни қонуний тарзда тақиқлаш ёки санъаткорларнинг ўзлари билан бу ҳақда шартнома тузишдир. Бунга мутасадди ташкилотлар нима деркин?

Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА,
"Халқ сўзи" мухбири.

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ ҚОШИДАГИ

МАЛАКА ОШИРИШ ВА ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ФАКУЛЬТЕТИ

ПУЛЛИК ШАРТНОМА АСОСИДА ҚУЙИДАГИ КУРСЛАРГА ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

- нопедагогик олий ўқув юртларини битириб, педагогик фаолият билан шуғулланаётганларга педагогик-психологик йўналиш бериш курси;
- чет (инглиз, немис, француз) тилини ўрганиш курси;
- компьютер саводхонлиги курси.

Факультетда таълим юридик шахслар (ишлаб чиқариш корхонаси, идора, корпорация, акциядорлик жамоаси ва ҳакозо) буюртмаси асосида уч томонлама тузилган пуллик шартнома асосида амалга оширилади (тўлов миқдори ва тартиблари шартномада кўрсатилади).
Ўқиш ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ташкил этилади.

Нопедагогик олий ўқув юртларини битириб, педагогик фаолият билан шуғулланаётганларга педагогик-психологик йўналиш бериш курсида ўқиш истагини билдирганлар маъмуриятга қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:
- *олий маълумоти тўғрисидаги дипломнинг кўчирмаси ва унинг иловаси;*
- *меҳнат дафтарчасининг кўчирмаси;*
- *4 дона фотосурат (3х4см).*

Чет (инглиз, немис, француз) тилини ўрганиш ва компьютер саводхонлиги курсида ўқиш истагини билдирганлар эса қуйидаги ҳужжатларни топширадилар:
- *ариза;*
- *турар жойидан маълумотнома.*

Тингловчилар ётоқхона билан таъминланадилар.
Таълим якунида сертификат берилади.

Ҳужжатлар 2003 йил 6 январдан бошлаб қабул қилинади.

Ўқиш гуруҳлар шаклланганидан кейин бошланади.

Манзилимиз: 700070, Тошкент ш., Яккасарой тумани, Юсуф Хос Ҳожиб к., 3-уй (мўлжал: Бобур номли боғ), маъмурий бино, 4-қават, 1-хона.
Телефон: (3712) 55-55-74.

6747/98

ЗАВОДНИНГ РАСМИЙ ДИСТРИБЬЮТЕРИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН
БЕНЗИН ҚУЙИШ КОЛОНКАЛАРИ (НАРА 4216, 2816) ва ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРНИ таклиф этади.
НАРА ТМ
Завод мутахассислари томонидан ўрнатиб ва созлаб берилади.
Тўлов шакли турлича.
Телефонлар: 144-28-44, 144-28-04, факс: 144-28-28

Давлат, хусусий ҳамда мулкчилик шакли турлича бўлган корхоналар раҳбарлари диққатига!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ МОДДИЙ-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ БОШҚАРМАСИ

2003 йилнинг 24 январидан 24 февралигача:

- бош кийимлар;
- тикувчилик ва тикув-трикотаж маҳсулотлари;
- махсус намунадаги оёқ кийимлари;
- чарм анжомлари;
- поча пўстин;
- кўрпа-ёстиқлар.

ҚУЙИДАГИЛАРНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ЕТКАЗИБ БЕРИШ БЎЙИЧА ТЕНДЕР ЎТКАЗИЛИШИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

Тендер қуйидаги манзилда ўтказилади: 700070, Ўзбекистон Республикаси, Тошкент шаҳри, Ш.Руставели кўчаси, 1-берк кўча, 1-уй.

Техник ҳужжатлар 2003 йил 24 январдан 24 февралгача қабул қилинади. Ишчи органнинг дастлабки танловдан ўтган тендер иштирокчиларидан таклифларни қабул қилишнинг сўнгги муддати — 2003 йил 24 февраль соат 18.00 гача.

Маълумот ва тендер ҳужжатларини олиш бўйича ҳар куни соат 9.00дан 19.00гача қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилиш мумкин: 8 10 998 (3712) 55-81-73, 55-76-72, 56-72-17.
Факс: 8 10 998 (3712) 56-74-16, 55-81-73.
E-mail: umtvs@uzpak.uz